

SREČNO

GLASILO ZASAVSKIH PREMOGOVIKOV - TRBOVLJE

Celje - skladišče

D-Per

539/1970

1119700444,3

COBISS o

OSREDNJA KNJ. CELJE

Številka 3
Leto VI.
julij 1970

Ob dnevu rudarjev

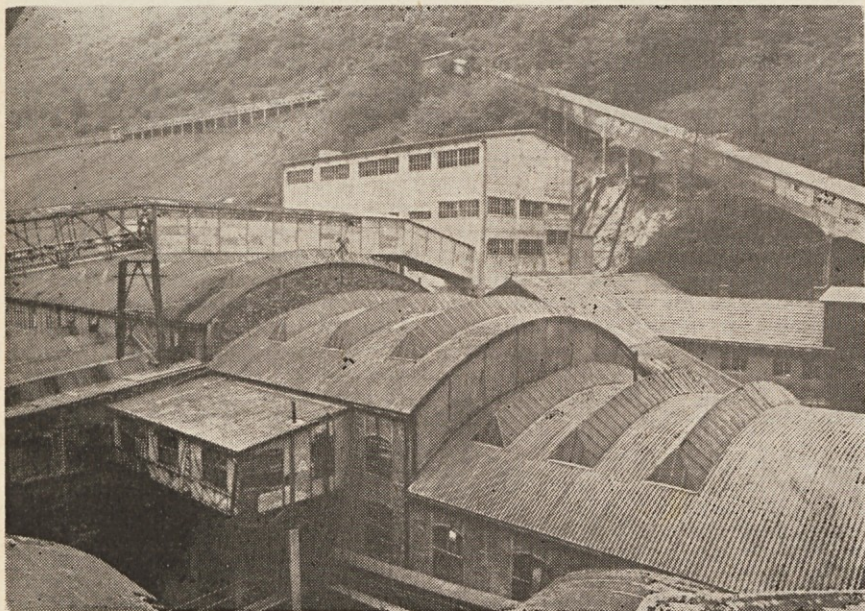
Kakor vsako leto, je tudi letos pred nami praznovanje dneva rudarjev. V spomin na tiste dni, ko so rudarji brez osnovnih pravic, doživljali težke čase v svojem boju

za obstoj in za svoj jutrišnji dan. Letošnji praznik rudarjev poteka v znamenju 20-letnice samoupravljanja, v znamenju dejansko največje pridobitve, ki je možna v

družbenih odnosih, ko naj postane vsak delavec, tako umski kot fizični, aktivni tvorec svoje usode v podjetju. Ti odnosi niso nastali nenaenkrat. Pa tudi njihova stopnja razvoja še zdaleč ni zadovoljiva. Priznati moramo, da je v okviru družbenih odnosov tudi gospodarstvo doseglo izreden razmah in da takšnega razmaha ne bi dosegli brez naših družbenih odnosov.

Čeprav se tudi v našem podjetju borimo s težavami, o katerih se tudi odkrito pogovarjamo in jih skušamo rešiti menim, da vendarle lahko zaznamujemo tudi uspehe na vseh področjih. Govorimo lahko o uspehih v investicijski izgradnji, o nadaljnem dvigu produktivnosti, o utrjevanju integracije, o organizaciji podjetja itd. Ne more nas biti sram prehojene poti in želim, da bi bilo to v vsakem članu delovne skupnosti prisotno, čeprav mogoče nekateri mislijo drugače.

Ob našem prazniku naj nas navdaja torej optimizem in volja za doseganje še boljših uspehov v naši nadaljnji izgradnji v znamenju našega pozdrava

Separacija Trbovlje—pogled s poklasirnice nad bunkerjem B. Spredaj objekti stare separacije, zdaj transportni most med TT pralnico in poklasirnico nad bunkerjem A ter nova težkotekočinska pralnica—junij 1970

Foto: Milan Cerinšek

Srečno!

Glavni direktor:
Albert Ivančič, dipl. inž. rud.

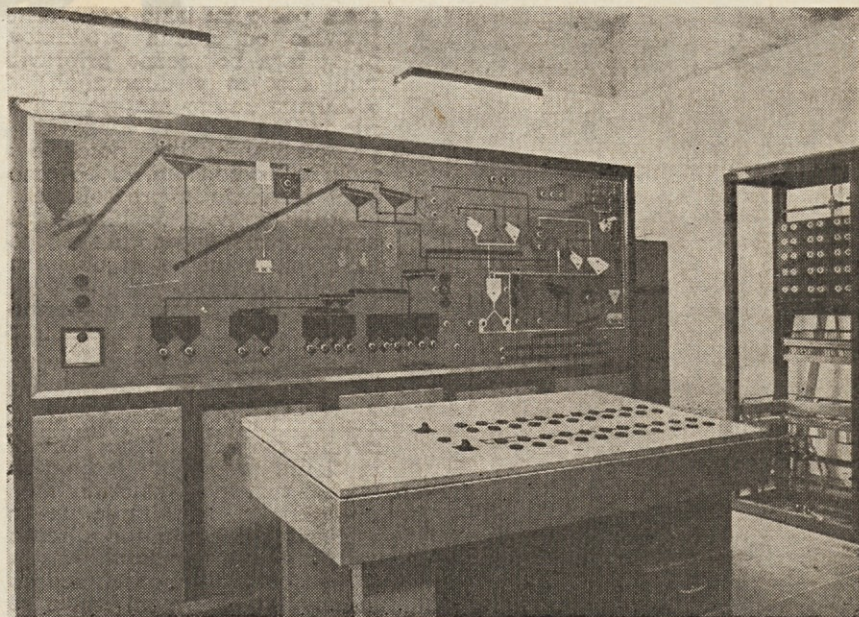
 *Usem članom delovne skupnosti
Zasavskih premogovnikov najboljše želje
in čestitke ob dnevu rudarjev!*

Ob otvoritvi nove TT separacije

Obdobje pričetka snovanja in načrtovanja nove separacije v Trbovljah sega v dobo pred 10 leti. Nastaja vprašanje, zakaj smo se odločili za to investicijo. Odgovor je prilično kratak in jase. Investicija v novo separacijo je nastala deloma zaradi ozkega grla, ki je stara separacija predstavljala v krogotoku vozičkov, v glavnem pa zaradi zastarele tehnologije separiranja, ki pa ne ustreza kvaliteti izkopanega premoga. Ta se je spremenila predvsem zato, ker se je spremenila tudi metoda odkopavanja premoga. Če smo včasih rekli da mora biti prva »separacija« v jami na odkopu, potem danes to ne drži več, ker je s kompleksno mehanizacijo — pridobivalnim strojem in hidravličnim podporjem — »separiranje« v jami postalo praktično nemogoče. Sicer pri nas še nimamo takšnih metod eksploatacije, toda predvidevamo jih in temu primerno moramo imeti urejen tudi tehnološki proces separiranja.

Poleg navedenega, so narekovali izgradnjo separacije razmeroma visoki stroški separiranja, ki so se odražali v precejšnji masi osebnih dohodkov, kar izvira iz števila zaposlenih, v precejšnji porabi električne energije in zaradi zastarelosti — v visokih stroških investicijskega vzdrževanja.

S projektiranjem za celotni kompleks, ki obsega jamsko zvrčališče ter transportne poti, tako k drobilnici za kotlovni premog za elektrarno, kakor tudi k težkotekočinski separaciji, smo pričeli leta 1963 v zvezi z razpisanim natečajem za najetje kredita za povečanje proizvodnje premoga. Takrat je bila

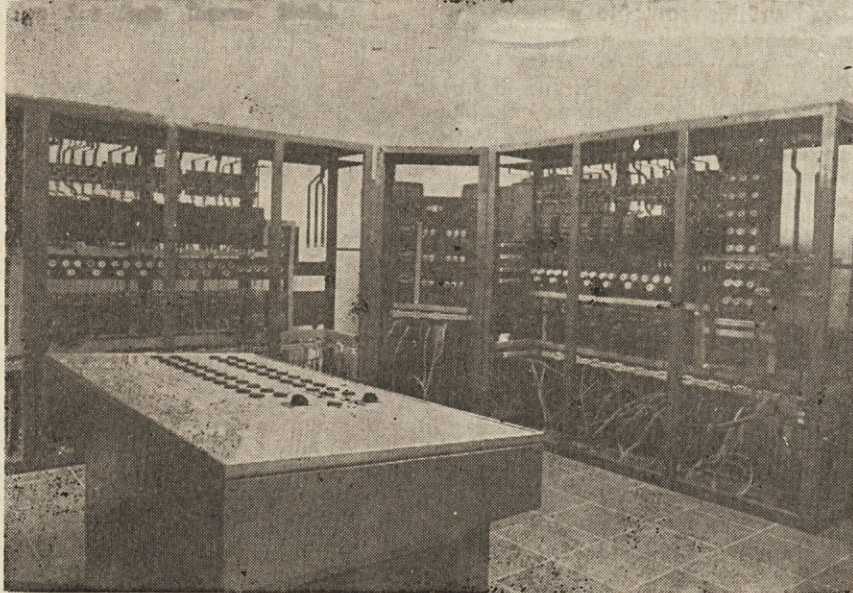
Separacija Trbovlje — komandni prostor. Opremo je izdelal elektrostrojni obrat ZPT — junij 1970

Foto: Milan Cerinšek

naročena tudi kompletna PIC-ova uvozna oprema za težkotekočinsko separacijo, kar se nam je vsekakor izplačalo, ob upoštevanju takratne in sedanje cene. Seveda je bila prvotno lokacija za separacijo predvidena drugje in tudi predvidena proizvodnja je bila bistveno višja kot pa je današnja. Ob odločitvi jugoslovanske investicijske banke koncem leta 1964, da pride rudnik Trbovlje-Hrastnik v poštev za najetje investicijskega kredita, je na-

stalo predvsem vprašanje, če bo podjetje sposobno najeti kredit ob danih pogojih, predvsem zavoljo nizke udeležbe jugoslovanske investicijske banke v investiciji (20%), ostrih meril glede penaliziranja v primeru nedoseganja višine proizvodnje in vprašljivem kreditiranju oziroma udeležbi kreditne banke Ljubljana, oziroma takratne splošne gospodarske banke Slovenije, katere udeležba je bila po zahtevah natečaja obvezna. Ker ni bilo mogoče sprejeti teh pogojev (v naslednjih letih se je izkazala ta odločitev kot pravilna), smo le leta 1966 odločili na varianto, da zgradimo separacijo v obliki kakršna je danes, pri čemer so bila dela na zvrčališču in transportnih poteh že v teku, saj je drobilnica za kotlovni premog začela obratovati že koncem leta 1967. V letu 1967 je bil predložen skladu skupnih gospodarskih rezerv SRS sanacijski program, ki je obsegal izgradnjo separacije in nekaterih jamskih objektov. Sklad je odobril kredit pod razmeroma ugodnimi finančnimi pogoji in zahteval integracijo z rudnikom Zagorje. Zahteva je bila izvedena in premogovništvo Zasavja je danes združeno. Podaljšal pa se je rok izgradnje, saj bi predvidoma morala separacija začeti z obratovanjem v začetku leta 1970.

Nahajamo se pred začetkom obratovanja zelo pomembnega objekta za naše podjetje. Pomembnega zato, ker računamo na izboljšanje krogotoka vozičkov v notranjem transportu in na izboljšanje kvalitete premoga s področja Tr-

Separacija Trbovlje — montaža opreme v komandnem prostoru TT pralnice, junij 1970

Foto: Milan Cerinšek

bovelj in Hrastnika. Izboljšani krogotok vozičkov bo že sam po sebi pomenil možnost višje proizvodnje, čeprav obstoja nevarnost, da bo pri precej visokem odstotku jalovine v premogu precejšen del voznega parka namenjen transportu jalovine na jalovišče. Kvaliteto separiranega premoga pa moramo nujno izboljšati, če hočemo ostati na trgu kon-

kurenčni in če hočemo prilagoditi ceno premoga tako nastalim kvalitetnim spremembam. Po drugi strani je to objekt, ki je zanimiv tudi glede na tehnično rešitev funkcionalne povezanosti obstoječih poti brez oviranja obratovanja stare separacije. Seveda bo en del stare separacije, t.j. stroj za fino zrno še vedno v obratovanju. V celotni zasnovi manjka še izvedba

transporta in naprave za nakladanje v tovorne avtomobile, kar trenutno še projektirajo, kar bo treba še izvesti. Zgradili smo torej pomemben objekt. Na tem mestu se zahvaljujem vsem, ki so kakorkoli sodelovali v izvedbi, od projektantov do poslednjih izvajalcev, ki so vsak po svoji moči prispevali, da ta objekt puščamo v obratovanju.

Albert Ivančič, dipl. inž. rud.

Kaj pričakujemo od nove separacije?

Uvodoma bom opisal razmere, kakršne so bile v jamah rudnika Trbovlje pred šestdesetimi leti, to je v času, ko je bil v izdelavi projekt separacije v Trbovljah, katerega je nato sledila tudi gradnja obstoječe separacije.

V tedanjem času so na jamskih obratih odkopavali premoške sloje v glavnem le v krovinskih predelih, kar je pogojevalo, da je bil premog kvalitetnejši, trši, čistejši brez večjih jalovinskih vložkov in tudi z večjo velikostjo zrna. Takrat eks-

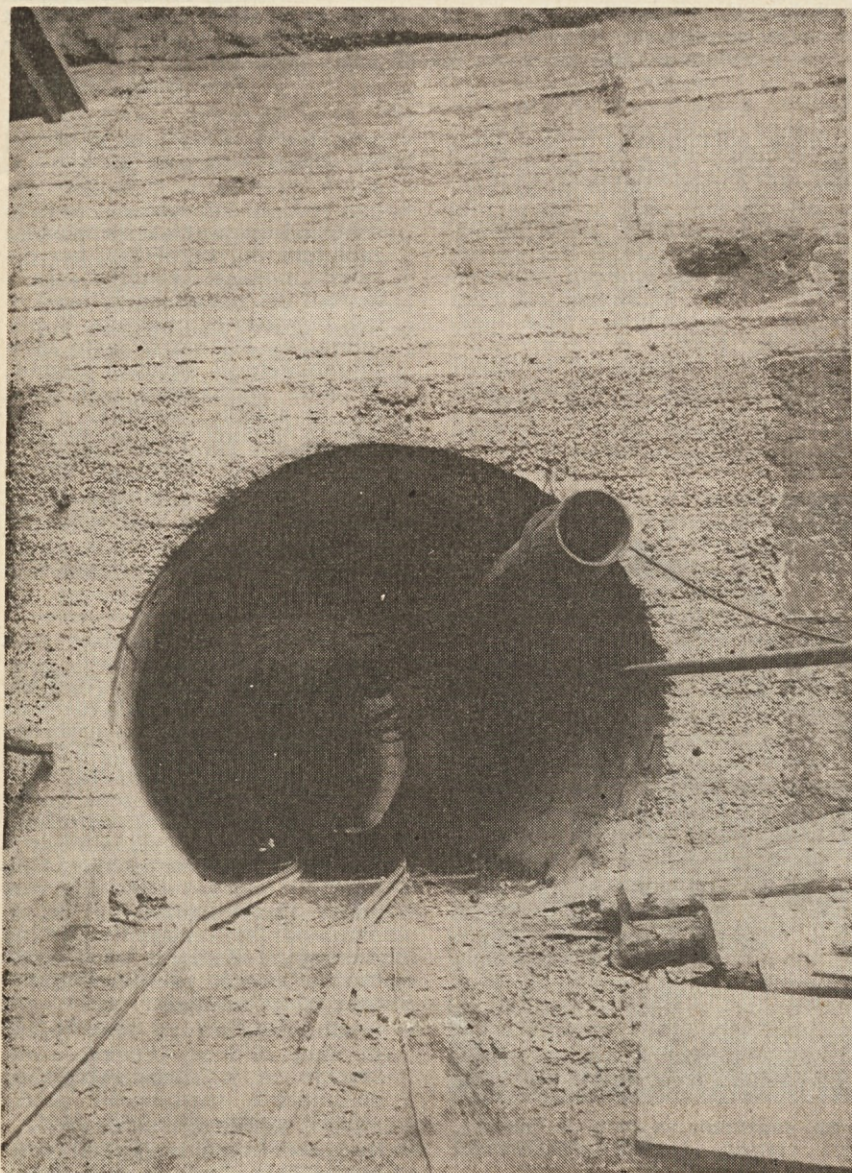
ploatacija v jami ni bila toliko izpostavljena dotokom vode iz krovinskih plasti na odkopna delovišča, zato je rovni premog prihajal na separacijo suh in ker je bil v glavnem krovinski, tudi nerazmočen in nezabljen, ter z zelo malim odstotkom jalovinskih primesi.

Takimo pogojem je sedanja separacija ustrezala kajti

- predklasiranje rovnega premoga na rešetki 60 mm po suhem postopku je ustrezalo, ker je bil rovni premog v pretežni meri suh,
- znatno višji odstotek debelih vrst kot sedaj je omogočil, da sta bili obe polovici separacije, to je suhi in mokri postopek separiranja, enakomernejše obremenjeni,
- odstotek čiste jalovine je bil znatno nižji in med rovnim premogom ni bilo pomešane niti črne krovine niti črne talnine, zato ni bil niti suhi niti mokri sistem separiranja preobremenjen in ločenje premoga od jalovine je potekalo malo lažje,
- zaradi manjše obremenitve naprav v sistemu mokrega separiranja, je predklasiranje lahko potekalo natančneje (eksaktnije) in na ločilne stroje za debelo zrno je prihajal premog z manjšim procentom podrzn, s čimer je bil izločen njihov kvarni vpliv na proces separiranja v ločilnih strojih,
- v jamah so odkopavali v posameznih slojih le predele s čistim premogom, zato je bila krivulja pranja ugodnejša za ločenje v dva produkta — na čisti premog in na čisto jalovino. Potrebe po posebnem izločevanju vmesnih — zraslih produktov v tem primeru ni bilo.

V času šestih desetletij od zgraditve do sedanje separacije, se je mnogokaj spremenilo.

Spremenile so se predvsem zahteve tržišča. Na trgu se je v tej dobi pojavil nov potrošnik — industrija, za katero so postale interesantne drobnejše vrste premoga. V neposredni bližini sta se razvila dva močna potrošnika premogovega prahu cementarna in termoelektrarna.

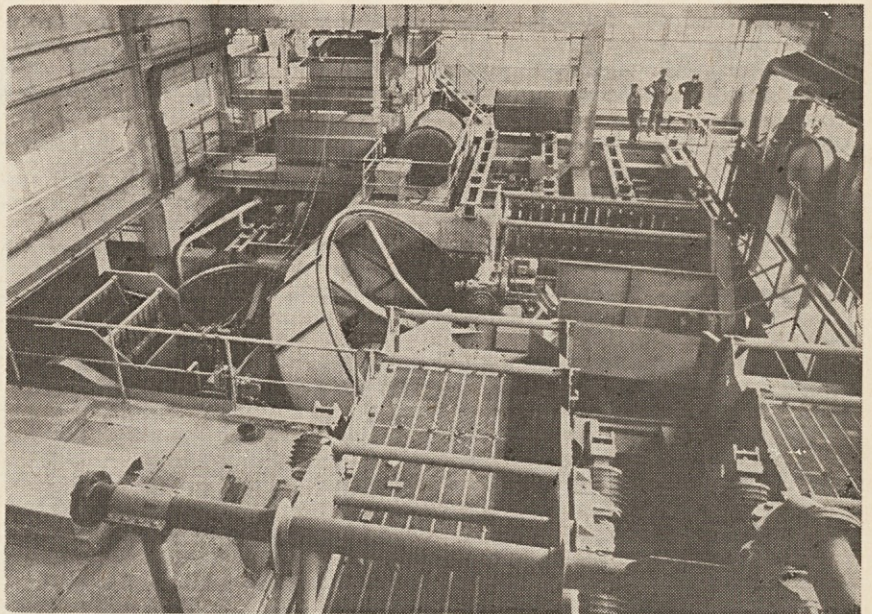
Separacija Trbovlje — gradnja drenažno-montažnega rova, maj 1970

Z zagotovitvijo novih sedimentacijskih bazenov je bilo možno tudi ta sortiment dobivati v vedno večji količini.

Ob uvedbi kotelnih naprav s prašnim kurjenjem je bilo možno uporabiti tudi premog z večjim odstotkom pepela, kar je omogočilo, da se je eksploatacija v odkopnih poljih razširila tudi na obrobne predele slojev, ki zaradi svoje drobne plastovitosti dajejo večje množine drobnih vrst premoga.

V odkopnih poljih je bila v tej dobi zamenjana prečna odkopna metoda s širokočelno odkopno metodo in namesto ročnega nakladanja premoga v vozičke najprej nakladanje na stesalke in nato na eno in dvovertične transporterje. Namesto sistema etažnega odkopavanja od spodaj navzgor s polnim ročni, hidravličnim ali pnevmatskim zasipom, je bil uveden sistem etažnega odkopavanja od zgoraj navzdol z le delnim pnevmatskim zasipom. Vse te spremembe so vedno bolj omejevale prav fazo procesa »separiranja« na samih odkopih z ročnim odbiranjem jalovine. Povsem pa je izpadla ta faza po prehodu na dvoetažno odkopno metodo. Pri tej metodi se sicer dotok jalovine lahko prepreči s prenehanjem pridobivanja z jalovino pomešanega premoga iz stropa, ne more pa se tako pri nakladanju iz nadkopenega ali podkopenega dela odbirati in odmetavati te jalovine, ker bi se na novi etaži zopet pojavila. Zavaljo tega prihaja rovni premog na separacijo z vedno večjim odstotkom jalovine.

Posledica prehoda na odkopavanje v vedno večje globine in uvedbo dvoetažne odkopne metode, ki povzroča znatno močnejša posedaanja površine in s tem vedno težji

Separacija Trbovlje — oprema v težkotekočinski pralnici premoga. Pogled na predklasirni siti, na oba Drowboy-a in na obešalna ogrodja odcejevalnih sit. V ozadju levo magnetna rekuperacija — junij 1970

Foto: Milan Cerinšek

problem površinskega odvodnjavanja, je pojav dotokov vode in celo občasni vdorovi vedno pogostejši. Zaradi dotokov vode se rovni premog močno razmoči, jalovi vložki, katere predstavljajo pretežno mehke glin, se pod vplivom vode razpustijo v blato, ki zablata tudi čisti premog in posamezne kose celo med seboj zlepi.

Pri tako spremenjeni strukturi rovnega premoga, je sedanja separacija s svojim starim tehnološkim procesom prava ovira, kar je razvidno iz naslednjih vrstic:

- predklasiranje na rešetki 60 mm po suhem postopku ne ustreza, ker je premog ne le moker, ampak tudi močno zablaten in tako suho odsejana frakcija postaja zablata do potrošnika, kar povzroča zvišanje odstotka pepela in tudi pri posameznem kosu vidiz talninskega premoga. V primerih, ko prihaja iz jame zaradi zablatenosti zlepljen premog, je suho separiranje nemogoče, ker se rešetke zapolnijo z blatom in celotna vsebina jamskega vozička potuje na prebiralne mize, kjer je potrebno ročno odstranjevanje tako zablatega premoga. V vseh teh primerih je potrebno tudi počasnejše zvracanje jamskih vozičkov kar zmanjšuje hitrost njihovega obtoka.

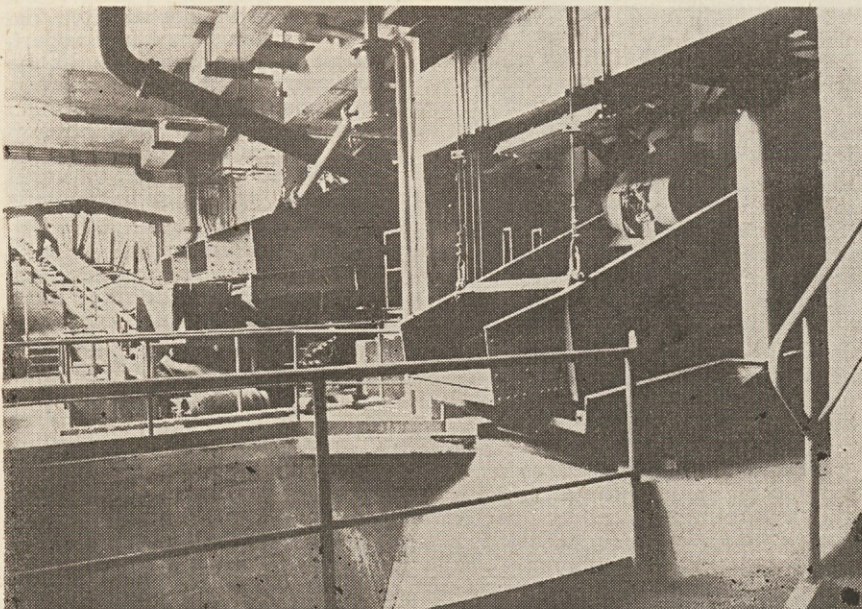
Zaradi tega se zmanjšajo tudi kapacitete celotne separacije;

- Znatno večji odstotek drobnih vrst povzroča neenakomernost obremenitve suhega in mokrega postopka separiranja.

Večja prisotnost drobnih vrst v postopku mokrega separiranja pomešana z večjim odstotkom jalovine, predvsem glin, povzroča, da odhaja iz pralnice premog, ki ima še vedno prisotne nekaj jalovine, z jalovino pa na drugi strani odhaja še precej premoga. Ločenje je torej nenaatančno zaradi preobremenjenosti pralnih strojev;

- preobremenjena so tudi rešeta in sita, zato se premog slabo preseja in količine podzrna v posameznih sortimentih gredo večkrat preko dopustnih mej;

- med premogom iz pralnih strojev je še vedno nekaj glinastih zrn in tudi premoška zrna so

Separacija Trbovlje — odcejevalna sita za separirani premog in jalovino, jalovinski bunker, transportr za separirani premog, ki vodi k poklasirnici nad bunkerjem A — junij 1970

Foto: Milan Cerinšek

prevlečena z blatnim filmom, katerega pri sedanjem sistemu krožnih sit z oprhanjem ni mogoče odstraniti;

- neustrezne rešetalne in sejalne naprave, tako po konstrukciji kot po kapaciteti, ne dopuščajo prilagoditev posameznih sortimentov po njih granulaciji jugoslovanskim standardom, s čemer bi lahko dosegli večji finančni efekt;
- delo oziroma obratovanje celotne separacije je odvisno od dotoka polnih vozičkov, zato je sedanje obratovanje neenakomerno in kapacitete separiranja neizkoriščene ali pa preobremenjene, kar še posebej otežkoča kvalitetno separiranje in izkoriščenost strojnih naprav. Preobremenitve pa povzročajo pri tako povečanem angažiranju strojnih naprav stalne okvare in to prav v času, ko je potreba po jamskih vozičkih največja.

Naloga projektantov nove separacije je bila, da izberejo tehnološki postopek, ki bo odpravil pomanjkljivosti sedanje separacije, hkrati pa omogočil pripravo takih vrst premoga po granulaciji in kvaliteti kot sedaj in v perspektivi tržišče zahteva.

Nova separacija bo v svojem tehnološkem postopku omogočila:

- zvratanje jamskih vozičkov s premogom bo potekalo na dveh zvrčališčih istočasno, s čemer bo omogočena stalna enakost kvalitete rovnega premoga in podana možnost mešanja mokrega in suhega premoga;
- nemoteno obratovanje zvrčališč in separacije bo omogočil bunker za rovni premog s svojo zmogljivostjo 445 m³;
- v drobilnici za rovni premog bodo ročno odbirali le grobo kosovno jalovino in ostanke jam-

skega lesa, s čimer se bo znatno znižalo število ljudi, zaposlenih na ročnem odbiranju;

- z drobitvijo kosov nad 200 mm se bo v kasnejšem težkotekočinskem postopku lažje ločilo čisto jalovino od zraslih produktov, poleg tega bo možno pripraviti tudi kosovec v dimenzijah od 60-200 mm katero zahteva današnje tržišče;
- predplasanje bo potekalo z mokrim postopkom, ki bo omogočil natančnejše predsejanje;
- čiščenje premoga od blatnih glinastih primesi bo potekalo s pomočjo resonančnih sit ob intenzivnemu prhanju;
- ločenje čiste jalovine od premoga bo potekalo na temelju različnih specifičnih tež v tekočinskih strojih, kar bo natančnejše kot v sedanjih ločilnih strojih;
- ker v naših slojnih prilikah ni izrazite meje med čisto jalovino in čistim premogom ampak obstojajo tudi manj kalorični medprodukci, je separiranje na tri vrste produktov možno s težkotekočinskim postopkom;
- s pridobitvijo frakcije medproduktov, se bo dvignil izplen separiranja ob istočasnem dvigu kvalitete prane premoga. Medprodukte bomo plasirali v TET skupno s prahom in kotlovcem; na resonančnih sitih večjih zmogljivosti, bo možno sejati oprani premog bolj natančno in imeti manj podzrn;
- transport bo potekal s pomočjo gumijastih transportnih trakov in ne kot doslej s pomočjo ploščnih transporterjev in korčevja, kar vse je pogojevalo stalne okvare oziroma zastoje. Njihovo vzdrževanje je zahtevalo ogromno remontnih del in stroškov;
- znatno nižja bo poraba industrijske vode saj se transport ne bo vršil s pomočjo vodnega to-

ka kot sedaj, niti ne bodo obratovali usedlinski stroji razen za zdrob;

- ker bo ves proces separiranja potekal mehanično, bo znatno znižano število delovne sile, kar bo dvignilo tako obratni, kot rudniški učinek;
- z zgraditvijo nove ceste do separacije, je omogočen dovoz množstva do delovnega mesta z avtobusi, z zgraditvijo bunkerja za lokalno oddajo pa še kamionski odvoz premoga za maloprodajo in deputat;
- ker je bila zgrajena nova glavna RTP za napajanje jame rudnika Trbovlje in separacije ter nova za področje separacije namesto dosedanjih zastarelih, bo omogočeno zanesljivejše obratovanje.

Z navedenim opisom sem v glavnih potezah skušal prikazati delovanje obstoječe separacije in njene pomanjkljivosti ter prednosti separiranja v novi težkotekočinski separaciji. Proces separiranja na novi separaciji pa je opisan v posebnem članku.

Na koncu moramo povdariti to, da tudi najmodernejša, najsodobnejša separacija ne more napraviti iz jalovine premog, ampak prav nasprotno, še ostreje loči jalovino in celo medprodukte od premoga. Ker bo sistem težkotekočinskega separiranja dražji od sedanjega, bo potrebna večja strogost pri odločanju kateri rovni premog naj gre v težkotekočinski postopek in kateri kot kotlovni premog direktno v TET.

Kvaliteta na novi separaciji separiranega premoga nam bo omogočila, da bo komercialni premog kvalitetnejši od sedanjega. Kvaliteta premoga pa je najboljša garancija za obstoj premoga na tržišču v tekmi z novimi vrstami goriv.

Adolf Jermol, dipl. inž. rud.

Projektiranje in izvajanje del na novi separaciji v Trbovljah

Po pridružitvi rudnika Zagorje k rudniku Trbovlje-Hrastnik, ki se je hkrati preimenoval v Zasavske premogovnike v začetku leta 1968 in ko je bil integriranemu podjetju odobren sanacijski kredit, smo šele lahko pristopili h končnemu projektiranju in izgradnji že dolgo predvidene težkotekočinske separacije ob Savi v Trbovljah.

INŽENIRING

Trboveljsko poslovno združenje »Rudis« je izvajalo inženiring za to investicijo že pred integracijo, ko je bila koncepcija obsežnejša, t. j. ko so nameravali graditi separacijske

naprave s kapacitetne separacije po sedanji koncepciji 200t/h.

Generálni izvajalec pri gradnji separacije je ostal Rudis še nadalje in sicer za dela na naslednjih objektih:

- pralnica premoga,
- poklasirnica premoga,
- transportni mostovi.

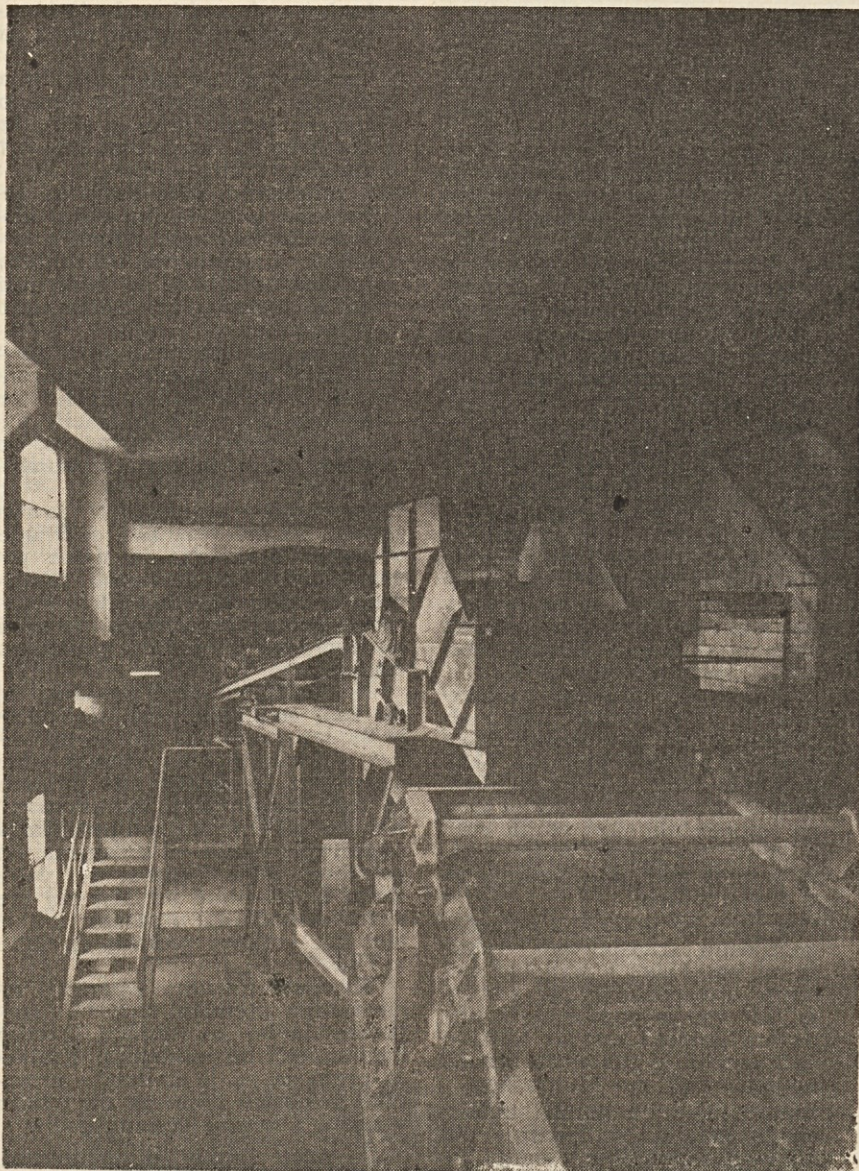
Za te objekte je bila že preje sklenjena pogodba o inženiringu. V letu 1968 je bila pogodba obnovljena.

PROJEKTIRANJE

Projektantske organizacije so v začetku 1968 že izdelovale nekatere

projekte, naknadno pa so bili naročeni še načrti za zgraditev cementarne do pralnice, za ogrevalne naprave v objektih separacije, za drobilnico rovnega premoga, za adaptacijo bunkerjev komercialnega premoga ter za nekatere dopolnitve in spremembe, ki so se pokazale kot potrebne v teku izgradnje.

a) Študijski biro Rudisa je izdelal tehnološke in montažne načrte za pralnico in poklasirnico ter naknadno tudi za drobilnico rovnega premoga. Projekti za transportno opremo v podzemeljskih objektih, ki so v sestavu separacijskih naprav, so bili izdelani še pred letom 1968. Omeniti je treba, da v prvotnem programu drobilnica rovnega premoga ni bila vsebovana. Odločitev zanjo je bila sprejeta na

Drobilnica za kotlovni premog-trak 6 in resonančno sito, maj 1968

zahtevo komercialnega sektorja z motivacijo, da kupci odklanjajo kosovni premog prevelikih dimenzij. Zaradi vključitve drobilnice v tehnološki proces je bilo treba že izdelane projekte dveh transportnih mostov in nadkopa III. predelati, oziroma napraviti nove.

Projekti Rudisovega biroja so bili v glavnem izdelani solidno. Poudarek je bil dan na čim boljše izkoriščenje prostora tako v pralnici, kakor tudi v drobilnici, z namenom da gradbeni objekti ne bi bili preveliki. Stisnjeni prostor v ozki savski dolini je že sam narekoval take rešitve, da ne omenjamo ekonomskih zahtev. Po drugi strani pa so morali biti dragi podzemeljski gradbeni objekti za transportne naprave pri separaciji locirani pod površino, v jami, pravtako zaradi konfiguracije terena ob Savi.

Projektu pralnice lahko očitamo dve šibki točki in to:

- a) mostni žerjav ne teče skozi vso zgradbo, zato z njim ni mogoče doseči vse opreme, ki je v objektu montirana;
- b) montažna vrata, t. j. vstopna odprtina za transport težje opreme in magnetita, so postavljena ob rušnem pobočju na zahodni strani pralnice visoko nad nivojem ceste, ki vodi od cementarne na separacijo. Zaradi take dispozicije smo morali projektirati posebno cesto za drobilnico rovnega premoga, kar je zahtevalo obsežna zemeljska dela. Bilo je še nekoliko drugih manj pomembnih napak, katere smo pa pri montaži sproti odpravljali.

Nekatere od teh je zakrivil sam francoski dobavitelj osnovne opreme pralnice premoga.

b) **Investicijski biroji Trbovlje** so izdelali naslednje gradbene projekte:

- projekt pralnice premoga,
- projekt drobilnice premoga,
- projekt portala nadkopa III,
- projekt transportnega mosta nadkop III. — drobilnica,
- projekt transportnega mosta drobilnica — pralnica,
- projekt transportnega mosta pralnica — bunkerja,
- projekt transportnega mosta bunker A — bunker B,
- projekt rekonstrukcije bunkerja B,
- projekt jeklene konstrukcije poklasirnice nad bunkerjema A in B,
- projekt jeklene konstrukcije pri traku 153 za transport zraslih produktov,
- projekt ceste izza drobilnice rovnega premoga k pralnici, podpornega zidu in ureditve okolice separacije ter kanalizacije,
- projekt kotlarne (gradbeni del) kot prizidek k pralnici.

Vsi navedeni projekti so bili izdelani v glavnem dobro in nanje ni bilo pripomb.

V IBT so razen tega izdelali projekte za elektroinštalacije za luč in moč. Moremo reči, da so ti načrti bili slabi, saj so bili v velikem obsegu v teku montaže povsem spremenjeni.

c) **Industrijsko montažno podjetje IMP Ljubljana** je izdelalo načrte za ogrevalne naprave v objektih separacije. Kvaliteta projektov ni bila na potrebnih višinih, ker niso bili dovolj vsklajeni z opremo v separacijskih objektih. Mnogo kritik je bilo podanih predvsem na projekt ogrevanja drobilnice kotlovnega premoga.

č) **Zasavski premogovniki**. V lastni režiji smo izdelali naslednje projekte:

- projekt za cesto cementarna — TT pralnica na separaciji,
- projekt tirnih naprav v zvrčališču A in tirnih naprav okrog separacijskih objektov,
- projekt za ureditev pranja drobnih vrst premoga 0 do 8 mm v usedalnih strojih v stari separaciji,
- projekt obračališča in opornikov na cesti pri zapadni deponiji,
- projekt za cesto Gvido-Dobrna in zvrčališča jalovine na Gvido,
- projekt bunkerskega zapirača pri jalovinskem bunkerju v pralnici,
- projekt kompresorske postaje na separaciji,
- projekt vgraditve elektromagnetnih bunkerskih zapiračev, nabavljenih v Avstriji pri firmi LA-KOG, pri bunkerju B,
- projekt oskrbe separacije z industrijsko vodo,
- projekti elektroinštalacij v novih objektih separacije (spremembe načrtov IBT),

- projekt razdelilne in transformatorske postaje v objektu pralnice za potrebe ostalih naprav v sklopu obrata separacija,
- projekt za napravo za filtriranje savske vode.

Prvotni koncept tehnološkega procesa separiranja premoga je predvideval, da se pri predklasiranju odsejani drobni premog izpod 8 mm, odcedi in odvaja skupaj z vmesnimi produkti v termoelektrarno. Vendar pa tržišče še zahteva sortiment premoga zdrob, zato smo izdelali posebne načrte za pranje drobnih vrst premoga na dveh obstoječih usedalnih strojih za drobni premog v stari pralnici premoga. Stara pralnica torej ne bo še v celoti ukinjena. Pri tem projektiranju smo ohranili možnost, da bi drobni premog za potrebe TE oziroma, če le-tega tržišče ne bi potrebovalo, lahko hitro preusmerili od usedalnih strojev neposredno k transporterjem, ki vodijo k elektrarni, oz. k njenim depojem.

O kvaliteti projektov, ki so bili narejeni v našem podjetju, naj sodijo drugi.

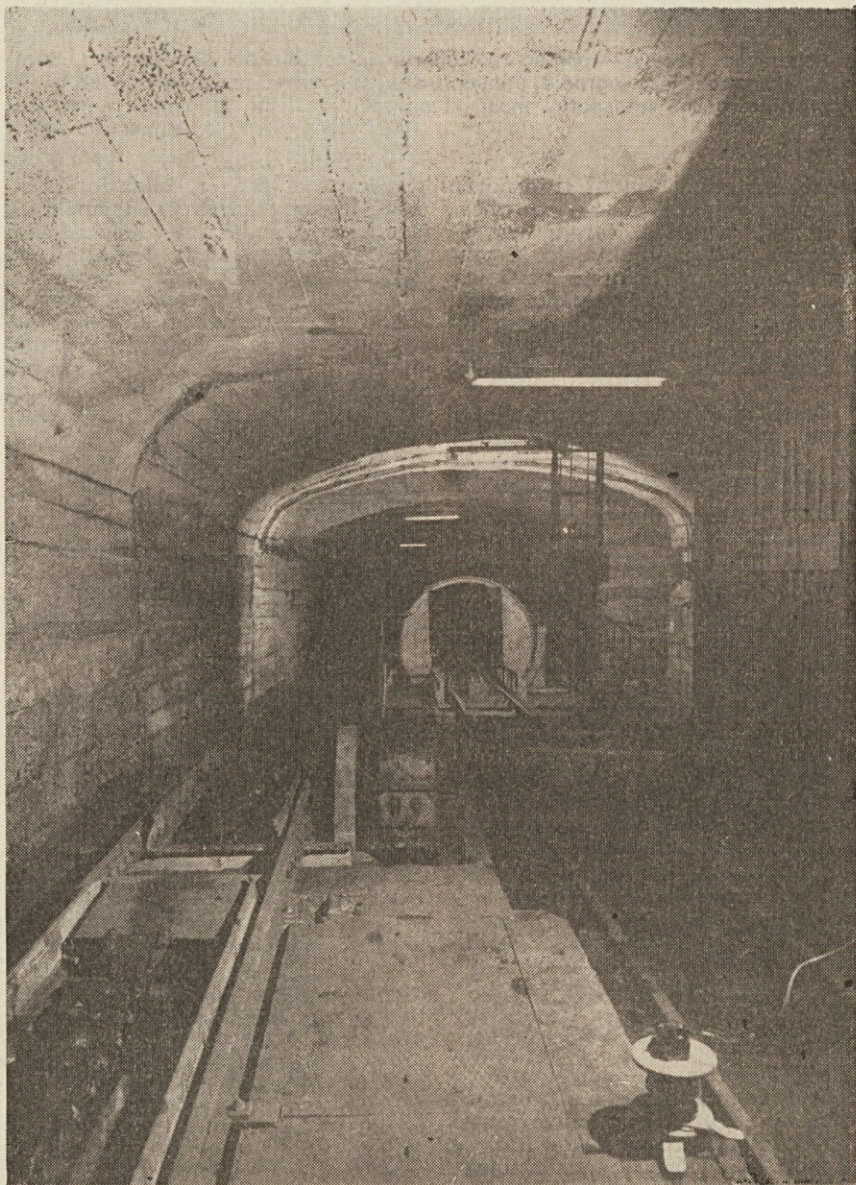
GRADBENA DELA

Nekako v maju 1968 smo pričeli z gradbenimi deli na zunanjih objektih. Ker še ni bilo potrjenih projektov za pralnico, oziroma še nismo imeli gradbenega dovoljenja, je OSRD pričel z deli na širokem izkopu pobočja, kamor naj bi bila pozneje postavljena pralnica. Ta naš obrat je tudi zastavil dela na cesti separacija — cementarna, ker pa za tovrstna dela ni bil usposobljen, delo na samem cestišču ni šlo dobro od rok, pač pa je potekalo odlično pri rekonstrukciji obeh cestnih tunelov, ki sta služila preje rudniški ozkotirni železnici, po katere terasi vodi sedaj cesta. Ko je bila po izdaji gradbenega dovoljenja sklenjena pogodba za gradnjo pralnice z gradbenim podjetjem »Obnova« iz Ljubljane, je OSRD temu predal gradbišči pralnice in ceste, sam pa nadaljeval z deli v obeh tunelih. Cesta je v teku vse gradnje odlično služila svojemu namenu, saj je bil opravljen po njej ves transport opreme in gradbenega materiala. Težko si je zamisliti, kako bi zgradili vse te objekte, če ne bi predhodno zgradili ceste. Vendar bo cesta tudi v bodoče zelo koristna. Vse lokalne potrebe po premogu bodo lahko hitro in brez prekladanj zadovoljene, prav po zaslugi te ceste. Škoda, da še ni zadovoljivo rešeno vprašanje dokončne ureditve cestne povezave pri cementarni.

OSRD je, kot je znano, zadovoljivo in ob roku opravil vsa rudarska gradbena dela na jamskih objektih okrog oz. v zvezi s separacijo. Zaradi pomanjkanja delavcev so se dela zavlekla bolj, kakor pa je bilo predvideno, vendar je zaradi drugih zakasnitev OSRD še nekako v zadovoljivem roku izpolnil svoje naloge.

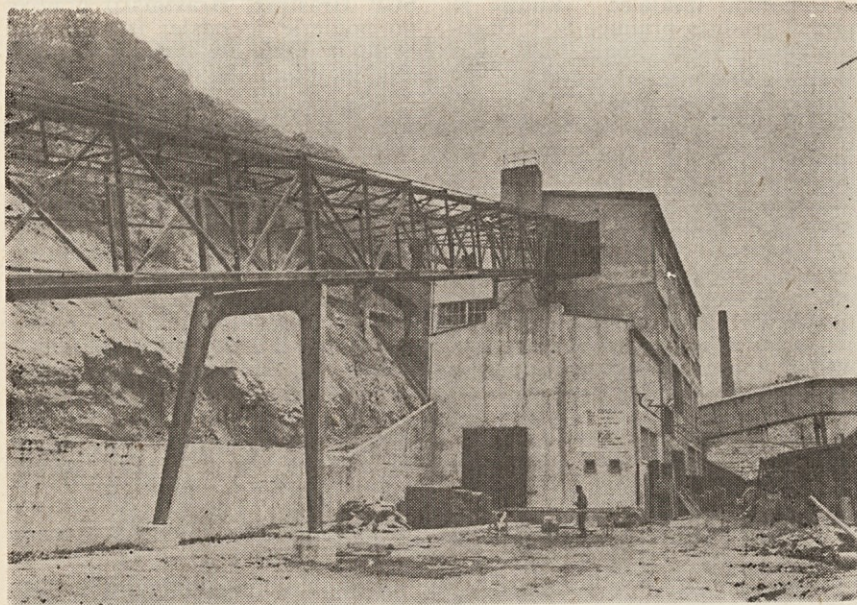
Generalni izvajalec »Rudis« je poveril gradnjo pralnice SGP Obnovi iz Ljubljane. Kmalu nato smo temu podjetju predali gradnjo ceste v izvajanje, pozneje pa še objekt za kotlarno. Dela na cesti in opornikih je Obnova še zadovoljivo opravila, pač pa nismo bili zadovoljni s tempom gradnje pralnice. Tu je izvajalec zamujal zaradi neustrezne organizacije dela, slabo rešenega vprašanja vodstvenega kadra in pomanjkanja tesarjev. Če teh ne bi naše podjetje samo zbralo iz vseh treh rudnikov in dalo na razpolago »Obnovi«, bi bila gradnja pralnice končana s še večjo zamudo. Gradnjo drobilnice smo oddali SGP Hrastnik kot najugodnejšemu ponudniku, zato je Obnova likvidirala svoje gradbišče na separaciji, še preden je dokončala v celoti objekta pralnice in kotlarne. Svoje obveze je pogodbeno prenesla na

SGP Hrastnik. Hrastniško gradbeno podjetje je odslej izvajalo vsa gradbena dela na objektih separacije in sicer: dovršitvena dela na pralnici in na kotlarni, na drobilnici, kakor tudi na obeh bunker-skih objektih A in B, ki ju je bilo treba rekonstruirati. Poverili smo mu tudi delo na cesti za drobilnico, ki vodi z vzponom k pralnici in pa ureditev okolice obenem s kanalizacijo. SGP Hrastnik izvaja svoja dela zelo zadovoljivo. V vsem času s tem izvajanjem ni bilo nikakršnih težav. Verjetno bomo SGP Hrastnik oddali dela pri betoniranju temeljev poševne verige pri presipališču jalovine iz jamskih vozičkov v kamione. Ko bo obratovala nova separacija, se bo namreč zelo povečala količina separacijske jalovine. Nova cesta Gvido-Dobrna bo služila skupaj s presipališčem na Gvido, namenu, da se poveča

Zvrčališče »C« v jami pred separacijo.

Foto: inž. Mirko Mlakar

Separacija Trbovlje — pogled na kotlarno in težkotočkoinsko pralnico. Spreddaj konstrukcijsko ogrodje transportnega mostu, ki veže drobilnico s TT pralnico, desno transportni most, ki povezuje pralnico in bunker A—6. 1970

Foto: Milan Cerinšek

kapaciteta odlaganja in transporta jalovine od jaška III. do jalovišča. ti stroške jalovišča. Zaradi tega uvrščamo ta dva objekta, to je prepališče jalovine in cesto od Gvida proti Dobrni v isti kompleks novih separacijskih objektov, katerih izgradnja mora biti usklajena in če le mogoče tud istočasno zaključena.

Cesto gradi obrat separacija v lastni režiji. Po začetnih težavah smo zboljšali organizacijo dela in sedaj gradnja zadovoljivo napreduje.

OPREMA

Dobavitelji opreme so bili v glavnem: podjetje Venot-Pic, Avon-Francijska, Binder-Avstrija, STT, »Metalija« Trbovlje, Litoštroj Ljubljana in »Varnost« Zagorje. Del opreme smo kupili pri razprodaji opuščene separacije LAKOG, St. Stefan v Avstriji.

Oprema firme Venot-PIC je bila nabavljena že l. 1963 in je bila vrsto let vskladščena na separaciji. PIC je dobavil le tisti del opreme, katere v Jugoslaviji ne izdelujemo. Preostali večji del opreme je, deloma tudi po francoski dokumentaciji, izdelala strojna tovarna Trbovlje, ki je dobavila tudi vso transportno opremo in opremo pri jamskih zvrčališčih. Vendar STT svojih obvez še ni izpolnila v celoti. Do srede junija 1970 še ni dobavila elektromotorjev k predklasirnima resonančnima sitoma, ni še izdelala poševne verige za jalovinsko progo, kakor tudi še ni izdelala ločnega odcejevalnega sita. Vprašanje je, če bodo ti deli opreme pravočasno, t. j. do konca junija izdelani in montirani.

Tovarna Binder, Gleisdorf-Avstrija, je dobavila dve resonančni siti, ki sta montirani v poklasirnici nad bunkerjema A in B. Za to tipo sit smo se odločili zato, ker so lažja ter zato bolj ustrezajo za namestitve v vrhu bunkerskih objektov.

Litoštroj je dobavil drag mostni žerjav z veliko zamudo, tako da je le še delno služil pri montaži opreme v pralnici, kajti velik del strojev je montažno podjetje postavilo na mesto že pred dobavo žerjava, seveda ob mnogo težjem in zamudnem delu.

Pri LAKOGU v Avstriji smo zelo ugodno kupili elektromagnetne, še

malo rabljene bunkerske zapirala, ki so vgrajeni v objektu bunker B in sicer 9 kosov.

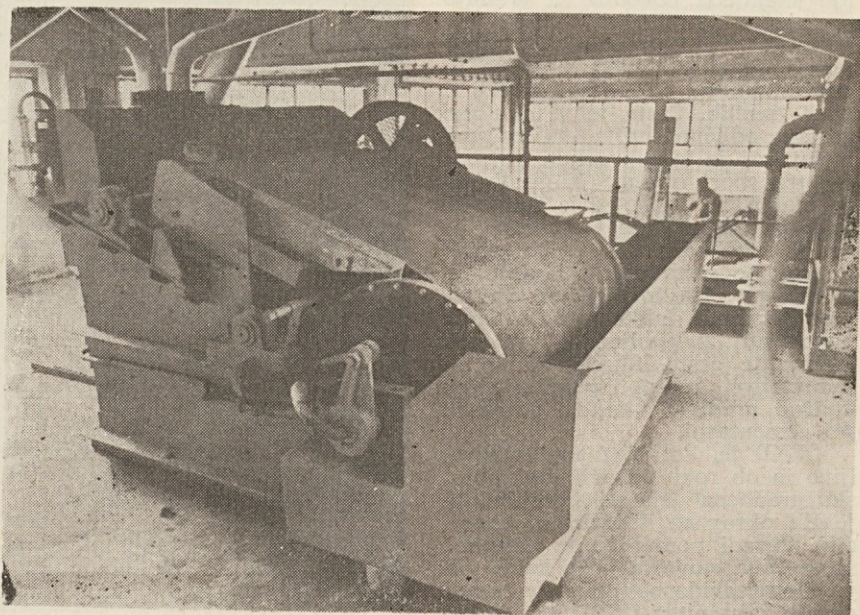
Tovarna Trudbenik-Doboj, je dobavila kompresor, ki bo montiran v kompresorsko postajo na separaciji. TT pralnica namreč mora imeti za obratovanje na razpolago tudi določene količine komprimiranega zraka. Tovarna »Varnost« je dobavila elektromagnet, ki je postavljen pri vrhu drobilnice rovnega premoga in ki služi za izločevanje železnih predmetov, ki pridejo od časa do časa na separacijo skupaj z rovnim premogom.

Podjetje »Metalija« v Trbovljah, ki je od Rudisa prevzelo dela na teh transportnih mostovih, ki povezujejo drobilnico s pralnico, pralnico in bunker A ter oba bunkerja, se je izkazalo kot najbolj nezanesljivo od vseh izvajalcev del.

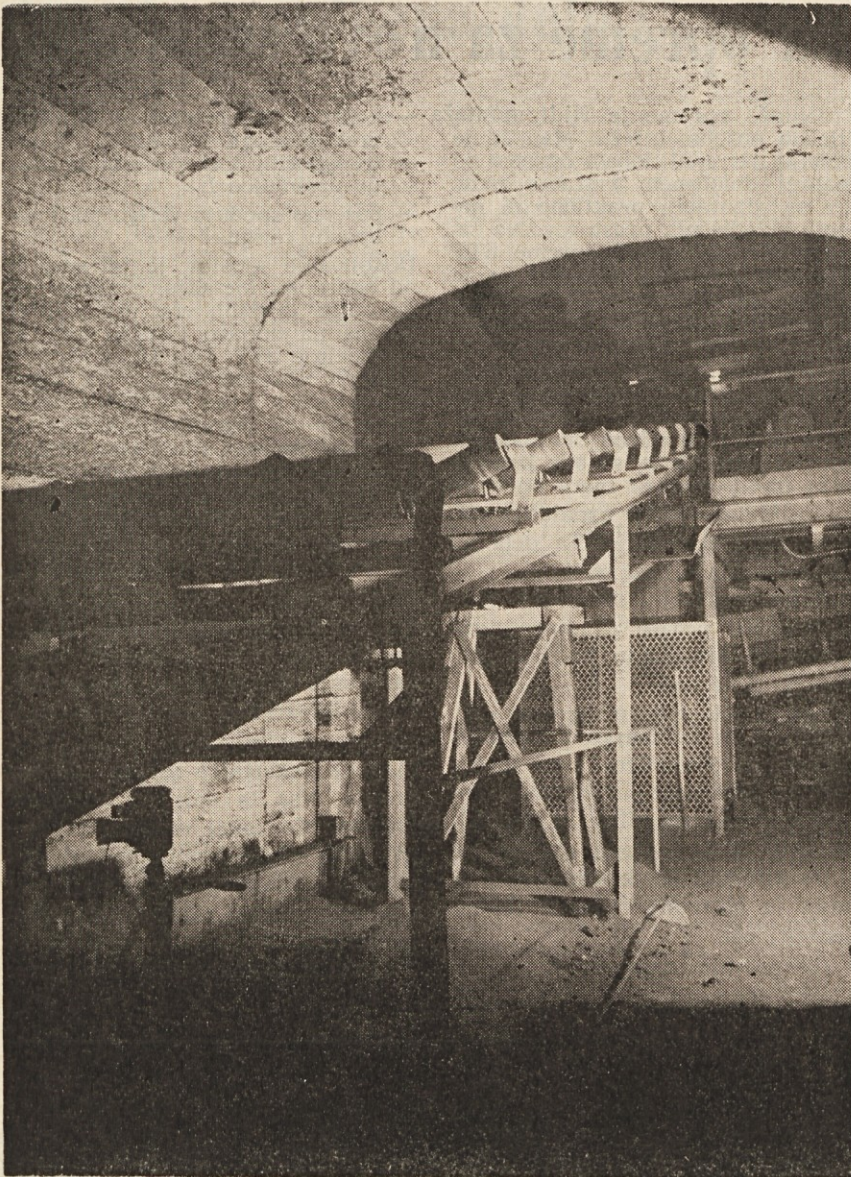
Kasni z vsemi roki kljub mnogim opozorilom in je v mnogočem krivo, da dela ne potekajo po predvidenem razporedu in časovnem programu. Res je, da so na tržišču nastopale težave z nabavami profilnega jekla, vendar je od našega naročila te opreme pri Rudisu poteklo že toliko časa, da ovire pri nabavah ne morejo biti vzrok za zamujanje izgotovitvenih rokov. Generalni izvajalec Rudis, preko katerega so bile naročene jeklene konstrukcije teh treh transportnih mostov, je sicer večkrat zahteval pri »Metaliji«, naj se drži pogodbe, vendar brez uspeha. Mostovi so sedaj montirani, niso pa še obloženi in pokriti s kritino. Rudis je bil v tem primeru premočno vztrajen in ni pravočasno ter dovolj odločno ukrepal, da bi »Metalija« pospešila svoja dela.

MONTAŽA

Montažna dela za opremo v separacijskih objektih, so bila poverjena podjetju Hidromontaža iz

Separacija Trbovlje — sekundarni magnetni rekuperator v TT pralnici, 6. 1970
Foto: Milan Cerinšek

Novozgrajena prekladalna postaja med nadkopoma 5 in 6 — separacija Trbovlje, maj 1968

Maribora. Z delom tega izvajalca smo v glavnem zadovoljni. Dela gredo h kraju in bodo zelo verjetno zaključena do konca junija 1970. Že sedaj pričakujemo s poizkusnim stavljanjem posameznih strojev v obratovanje. Hidromontaža je naknadno prevzela še montažna dela za projektirane inštalacije, da se s tem omogoči pranje drobnih vrst premoga v obeh usedalnih strojih za pranje drobnega premoga v stari pralnici.

Ogrevalne naprave na separaciji montira podjetje »Klima« iz Celja. To je izvajalec, ki je opravil montažo opreme v toplarni Hrastnik in pri modernizaciji naše opekarnice v Trbovljah. Dela izvaja solidno tudi na separaciji zato bo najbrže tudi pri trboveljski toplarni angažiran za glavna montažna dela. Po vsej verjetnosti bodo dela zaključili pravočasno.

Na tem mestu je treba posebej poudariti, da so pomembna dela na montažah bila poverjena tudi obratom Zasavskih premogovnikov in sicer delavnicam obrata separacije, elektrostrojnemu obratu (ESO) in obratu Gramat rudnika Trbovlje.

Tako smo v lastni režiji montirali kompresorsko postajo na separaciji, v katero je treba poleg že montiranega kompresorja postaviti še novi Trudbenikov kompresor. V lastni režiji smo montirali vse transportne naprave v podzemeljskih objektih okrog separacije. Montiramo transporter na transportnem mestu drobilnica-pralnica. Izvedli smo montažo elektromagnetnih vibracijskih dodajalcev pod bunkerjem B. Delamo na ureditvi transportnih in tirihi naprav v zvrčališču A v jami, bomo pa tudi preuredili vse zunanje tirne naprave. Za TT pralnico je ESO izdelal in

montiral napravo za filtriranje savske vode, za katero je bil izdelan projekt pri nas ob sodelovanju kemijsko tehnološkega laboratorija ZP-T. V ESO je bil izdelan tudi bunkerski zapirac za jalovinski bunker. Naše delavnice montirajo črpalke in potrebne inštalacije za oskrbo separacije z industrijsko vodo. Pravtako delamo v lastni režiji na zgraditvi transportne poti med postajo B spodnjega koridorja in med drobilnico kotlovnega premoga, da bo s tem omogočen transport v TT pralnici izločenih zraslih produktov v elektrarno, oziroma v deponijo kotlovnega premoga. Obrat Gramat izvaja vsa pleskarska dela na montirani opremi.

Nadalje je Elektrostrojni obrat ZPT prevzel v izvedbo vsa elektro montažna dela na separaciji. V svojih delavnicah je izdelal komandno mizo in zelo lepo komandno ploščo. Trenutno ima težave, ker mu primanjkujejo nekateri materiali, vendar upamo, da bo kljub temu kmalu zaključil svoje delo. Omembe vredno je, da smo v lastni režiji projektirali, izdelali in montirali težke jeklene podpore pod poševnim koridorjem B-C v področju za pralnico.

V začetku leta smo predvidevali, da bomo v juliju pričeli s poizkusnim obratovanjem v novi separaciji. Če bodo izvajalci pohiteli z zaključnimi deli in če bo še pravočasno prispela oprema, ki jo dolguje STT, se bomo zelo približali zastavljenemu roku.

NEREŠENI PROBLEMI

S pričetkom obratovanja nove separacije pa še ne bodo urejeni vsi problemi na separaciji. Tako bo treba podaljšati cesto od pralnice k separacijskim delavnicam, oziroma k bodočemu bunkerju za lokalno oddajo in prodajo premoga, ki bo postavljen na prostoru pred delavnicami, oziroma pred sedanjo obratovodsko pisarno. V teku je projektiranje ceste, kakor tudi bunkerja za lokalno dobavljanje premoga.

Prav tako še ni rešeno vprašanje čiščenja odpadnih vod na separaciji. Naš laboratorij dela na predhodni študiji za čiščenje teh vod. Studija naj bi bila izdelana do konca tega leta. Na kraju naj še omenimo, da bo treba zavarovati in utrditi strmo podbočje zadaj pralnice in drobilnice rovnega premoga, ki je iz slabo sprjetega grušča. V stari pralnici premoga bomo morali predelati pogone strojev, ki zaradi pranja premoga do 8 mm, še ne bodo izločeni iz obratovanja.

Obsežna investicijska dela na separaciji so terjala veliko prizadevnost delavcev tehničnih služb in nekaterih delovnih enot našega podjetja. Po dokončanju teh del, se bodo lažje in v večji meri posvetili številnim drugim problemom in nalogam, ki stoje pred nami.

Ivo Pust, dipl. inž. rud.

Nabava in montaža opreme za novo separacijo

Dokončna strojna, tehnološka in izvedbena dokumentacija za težkotekočinsko separacijo II in poklasirnico je bila izdelana v letu 1968. Projekt je upošteval že preje nabavljeno opremo od francoske firme VENOT-PIC za tehnološki proces.

Rovni premog se transportira od jamskih polnišč na separacijska zvrčališča. Od tu gre kotlovni premog v drobilnico I., komercialni premog pa gre preko bunkerja rovnega premoga drobilnice II., težkotekočinske separacije na poklasirnico, kjer se premog še zadnjič oprha na posebnih sitih Binder in sortira po velikosti kosov v bunkerje, ki so nad železniškimi tiri.

Montaža opreme, ki jo bom opisal, pričanja na dovozišču zvrčališč in se konča s poklasirnico.

Montažo dovozišča »A«, ki je namenjeno za komercialni premog izvaja posebna tirničarska skupina v sklopu skupnega prevoza. Ista skupina bo izdelala tudi tir za odvoz separacijske jalovine in tranzitno-akumulacijske tire na nivoju separacije. Dela zelo lepo napredujejo in bodo v roku končana.

Zvrčalec, dozirni trak, gumijasti trak v nadkoku I. do bunkerja rovnega premoga in bunker rovnega premoga vključno z dozirnimi trakom izpod bunkerja, je montirala montažna skupina ZPT. Zaradi težkih transportov je bila montaža izredno zahtevna. Poleg tega pa je bilo treba precej opreme izdelati nanovo, ker je bila vsa ta oprema dobavljena leta 1963 in so del opreme porabili drugje. Vsa montažna dela so končana. Naprave posamično preizkušajo.

Trak v nadkoku III. do drobilnice, montira Hidromontaža in so dela v glavnem končana.

Transportni most od portala nadkopa III. do drobilnice II. je izdelal in montiral ESO — ZPT. Kljub pomanjkanju jeklenih profilov so bila dela z majhno zamudo v redu opravljena. Montažo drobilnice II. je opravila Hidromontaža. Opremo je izdelala Strojna tovarna Trbovlje. Dela so končana in ni bilo kakšnih večjih težav.

Transportni most od drobilnice II. do težkotekočinske separacije je z več kot pol letno zamudo izdelala Metalija iz Trbovelj, ki na splošno pri vseh delih pridno zamuja roke. Most je montirala Hidromontaža. Gumijasti trak v tem transportnem mostu montira montažna skupina ZP-T. Dela bodo v roku končana.

Za težkotekočinsko separacijo in poklasirnico ima Rudis-Trbovlje inženiring, ki vključuje tudi nabavo in montažo opreme. ZPT ima nad temi deli nadzor kot investitor. Za

montažo opreme je Hidromontaža izdelala posebni mrežni plan, ki je temeljil na redni dobavi opreme po vnaprej določenem vrstnem redu, ker na separaciji praktično ni nobenih skladiščnih prostorov. Na žalost pa se dobavitelj opreme STT tega vrstnega reda ni držal in je zamujal dobavne roke. Montaža se je morala na ta način povsem prilagoditi frekvenci dobav opreme.

ZPT so morali nove separacijske objekte oskrbeti s svežo savsko vodo, povratno vodo iz vsedalnih bazenov in urediti odvod onesnaženih vod. Te preureditve so bile izredno težko izvedljive, ker mora novi vodni režim omogočiti napajanje stare in nove separacije. Ta dela so bila izpeljana v naši režiji.

Težkotekočinska separacija rabi za tesnenje črpalk za magnetitno suspenzijo precejšnjo količino mehanično čiste vode.

Ker bi bila roba pitne vode precej draga in količinsko v poletnih mesecih problematična, smo se odločili za filtriranje savske vode. Posebne peščene filtre je izdelal in montiral Elektrostrojni obrat.

Do pričetka poizkusnega obratovanja je potrebno opraviti še naslednja dela:

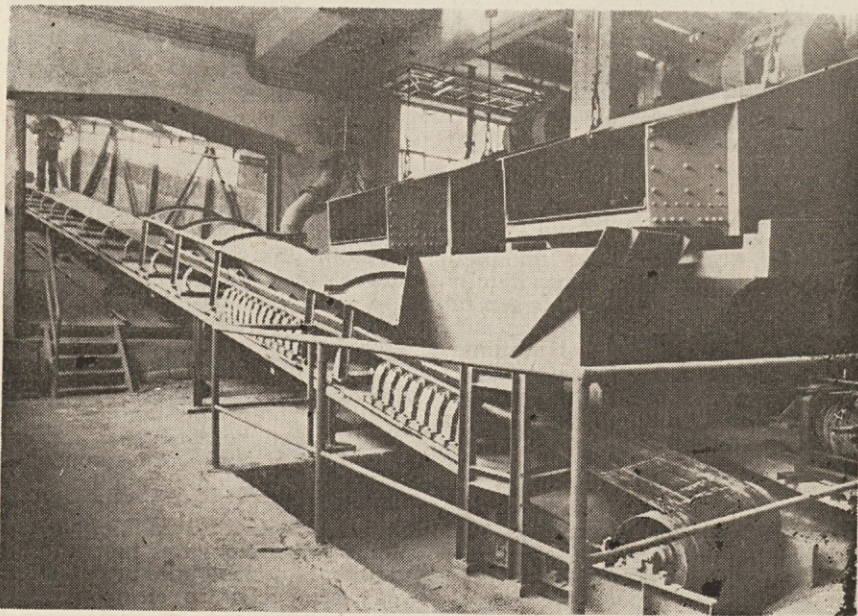
- dokončanje transportnih mostov,

- naprave za separiranje drobnih vrst premoga od 2-8 mm,
- transportni trak od »B« postaje do drobilnice I.,
- poševno spodnjo verigo pri transportu verige.

Dokončanje mostov je odvisno le od ažurnosti Metalije. Ureditev separiranja drobnih vrst premoga je vezana na dobavo ločnega sita, ki ga izdeluje STT. Ista situacija je s spodnjo poševno verigo. STT ima velike težave z nabavo treh elektromotorjev za poganjanje resonančnih predklasirnih sit. Elektromotorji morajo biti zaradi strogih zahtev po številu obratov posebne izvedbe in jih morajo zato uvoziti (AEG).

Transportni most od »B« postaje do drobilnice I. izdelujejo in montirajo ZP-T. Delo bo do pričetka poskusnega obratovanja končano. »Klima« iz Celja montira parno ogrevanje drobilnice I., težkotekočinske separacije, transportnih mostov in poklasirnice. Prav tako montira kotlovnico in razvodno omrežje. Vsa ta dela ne bodo dokončana do roka, vendar so v toliki meri zaključena, da se bodo nadaljevala med obratovanjem brez posebnih motenj za obratovanje separacije.

Ludvik Hribar, dipl. inž. stroj.

Separacija Trbovlje — oprema nove težkotekočinske pralnice. Odcejevalni siti s pogonskim mehanizmom »double balourd« za očiščeni premog. Transporter z gumijastim trakom je na mostu, ki veže pralnico s poklasirnico nad bunkerjem A. junij 1970.

Foto: Milan Cerinšek

Jamska gradbena dela v okviru nove separacije

Vzporedno z izgradnjo nove separacije v Trbovljah, je bilo potrebno zgraditi več jamskih gradbenih objektov, ki povezujejo novo separacijo z jamo. Vsa jamska gradbena dela je izvajal obrat za specialna rudarska dela ZPT, ki je z deli končal letos v maju. Izgradnja nekaterih objektov je potekala popolnoma normalno, medtem ko so pri izgradnji določenih objektov nastopile velike težave, zaradi katerih se je čas izgradnje podaljšal in stroški povečali.

V sklopu nove separacije so bili zgrajeni naslednji jamski gradbeni objekti:

- nov rov z zvrčališčem A,
- jalovinski rov,
- zvrčališče B v Savskem rovu,
- metalurški rov z zvrčališčem C,
- vodni rov,
- montažno-drenažni rov,
- nadkop I in prekladalna postaja,
- nadkop II s priključkom na prekladalno postajo,
- nadkop III in prekladalna postaja,
- bunker za rovni premog,
- dva zračilna jaška in zračilni most.

Novi rov je zgrajen v nekompaktnem dolomitu in v celoti zabetoniran. Spričo potrebe je presek rova tako velik, da so lahko položeni trije tiri in montiran zvrčalec A. Služil bo predvsem za dovoz rovnega premoga, ki bo v vozičkih transportiran do zvrčalca A. Tu se bodo vozički zvrčali in izpraznjevali ter se preko dvizne mize in poševne vlečne verige vrčali do zbirnega tira, od koder jih bo lokomotiva vozila na polnišča odkopnih polj. Pod zvrčalcem A je zgrajen zbiralnik, iz katerega bodo premog dozirali na gumijasti transportni trak širine 1200 mm in s tem trakom transportirali po nadkopu I do prekladalne postaje, kjer bodo premog presipali v bunker za rovni premog. Iz bunkerja bodo rovni premog v prekladalni postaji pod nadkopom III. dozirali na gumijasti transportni trak širine 800 m in ga transportirali po nadkopu III. in mostu nadkop III — drobilnica, v drobilnico pri novi separaciji. V novem rovu sta za transportiranje praznih in polnih vozičkov montirani še dve horizontalni vlečni verigi.

Jalovinski rov je v bistvu podaljšek »novega« rova. Zgrajen je v zelo nekompaktnem in drobljivem dolomitu. Še posebno drobljiv dolomit pa je pri ustju rova, ki je prebit pod pobočjem hriba zadaj TT pralnice in je z njo tudi neposredno povezan. Pri izkopu so imeli izvajalci del velike težave, ker je nepričakovano prišlo do precej velikega zruška. Z izkopom so se približali na 5 m do gradbe TT

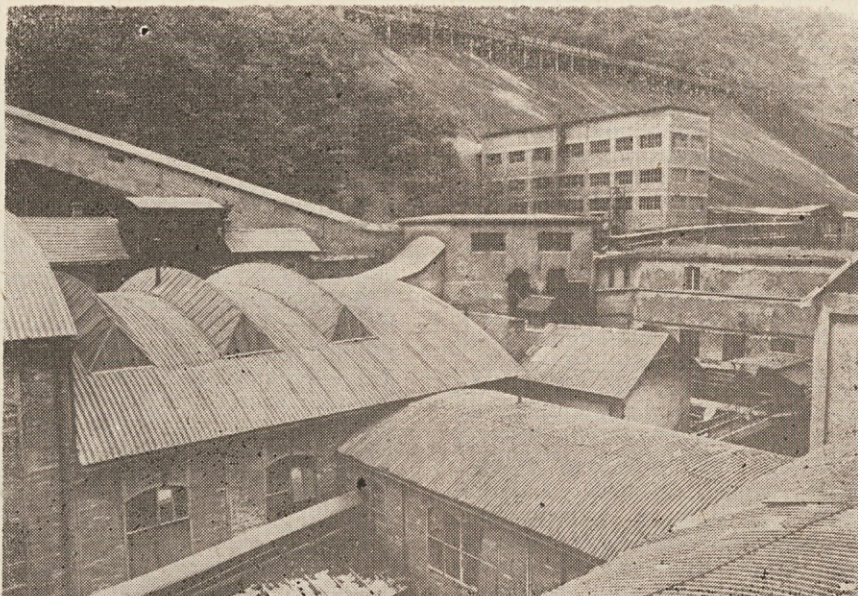
pralnice, torej takrat, ko so bili neposredno pod pobočjem. Zrušek je nastal istočasno zunaj na pobočju in v jalovinskem rovu. Na pobočju so izpodkopali temelj betonskega podpornika poševnega koridorja. Nastala je velika nevarnost, da se koridor poruši. V ustju rova je bila tesarba polomljena in ustje popolnoma zasuto z materialom. Obrat za specialna rudarska dela je takoj pristopil k sanaciji zruška, tako v rovu kot tudi na pobočju. Delo je bilo zelo naporno in nevarno. Čimprej je bilo potrebno zavarovati obstoječo tesarbo in strop v rovu, da bi preprečili nadaljnje rušenje, zunaj na pobočju pa je bilo treba čimhitreje podpreti podpornik koridorja, ki je vtel v zraku. Sanacija zruška je potekala neprekinjeno in pod stalnim strokovnim nadzorstvom. Zrušek in koridor sta bila podrtja najprej z začasno tesarbo. Čim pa je bilo to urejeno, so pričeli z deli za dokončno podgraditev. Ves jalovinski rov so normalno zabetonirali, odsek rova pod zruškom pa so izdelali z armiranim betonom in debelejšo betonsko oblogo, kavarne, ki jih je povzročil zrušek pa so zapolnili s polnilnim betonom. Za dokončno podporo koridorja so bili zgrajeni trije betonski temelji, na katere so namestili podporne noge iz profilnega železa ter z njimi podprli in zavarovali koridor. Za boljšo predstavo o velikosti zruška naj navedem, da je bilo narušenega materiala, ki ga je bilo treba odstraniti 127 m³. Navedene težave in dodatna dela so čas izgradnje jalovinskega rova precej podaljšale in seveda tudi podražile.

Jalovinski rov bo služil, kot že samo ime pove, za odvoz jalovine iz separacije. Z vgrajeno poševno vlečno verigo pa bo transport jalovine tudi mehaniziran.

Zvrčališče B v savskem rovu je predvideno za zvrčanje 3-tonskih vozičkov. Doslej zvrčalec še ni bil montiran. Premog pa bodo prav tako kot iz zvrčališča A, transportirali po nadkopu I do bunkerja za rovni premog in naprej po nadkopu III v drobilnico, možno pa ga bo usmerjati tudi k drobilnici kotlovnega premoga.

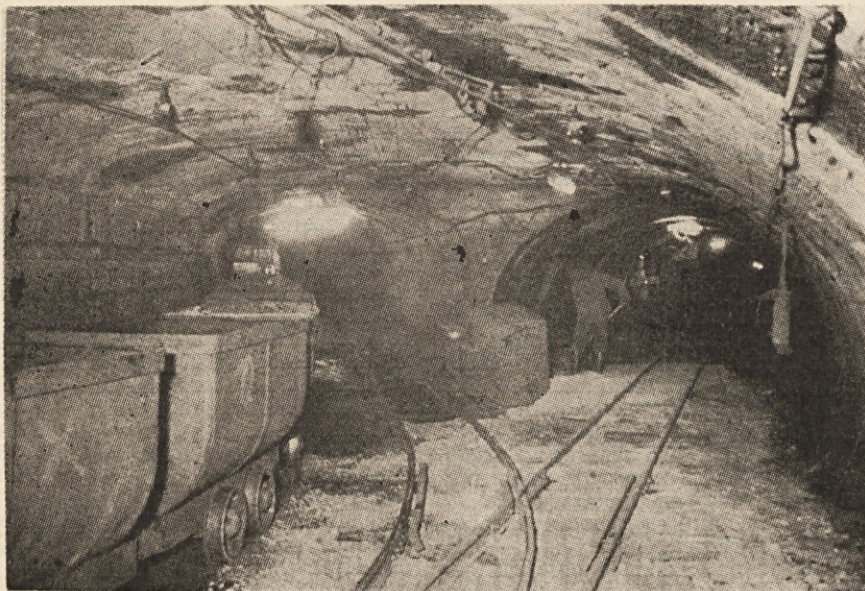
Metalurški rov z zvrčališčem C služi predvsem za transport in zvrčanje vozičkov kotlovnega premoga, ki ga s pomočjo gumijastih transportnih trakov transportirajo po nadkopih V in VI v drobilnico kotlovnega premoga, od tu pa direktno v elektrarno ali v deponijo. Metalurški rov že dalj časa služi temu namenu, čeprav ne prvotnemu, ker prodaja metalurškega premoga že nekaj let ni več aktualna, ime pa je še ostalo.

Vodni rov je bil zgrajen, kot že ime samo pove, predvsem za odvajanje jamske vode, ki priteče po kanalu v savskem rovu. Razumljivo je, da je v vsej dolžini zabetoniran, talni lok pa je še posebno skrbno obdelan z vodo nepropustnim ometom. Voda je speljana iz kanala po jašku v vodni rov, ki leži 7 m nižje od višine savskega rova, od tu pa odteka po obstoječem globokem kanalu pod staro separacijo in železnico v Savo. Poleg odvodnjavanja pa bo vodni rov služil tudi za transport potrebne manjše opreme in za zračenje. Svež zrak, ki sedaj vstopa v jamo v glavnem

Separacija Trbovlje — pogled z vrha bunkerja A. Spredaj objekti stare separacije, zadaj drobilnica kotlovnega premoga — junij 1970

Foto: Milan Cerinšek

Zapadni in stari savski rov, april 1966

Foto: inž. Tone Bergant

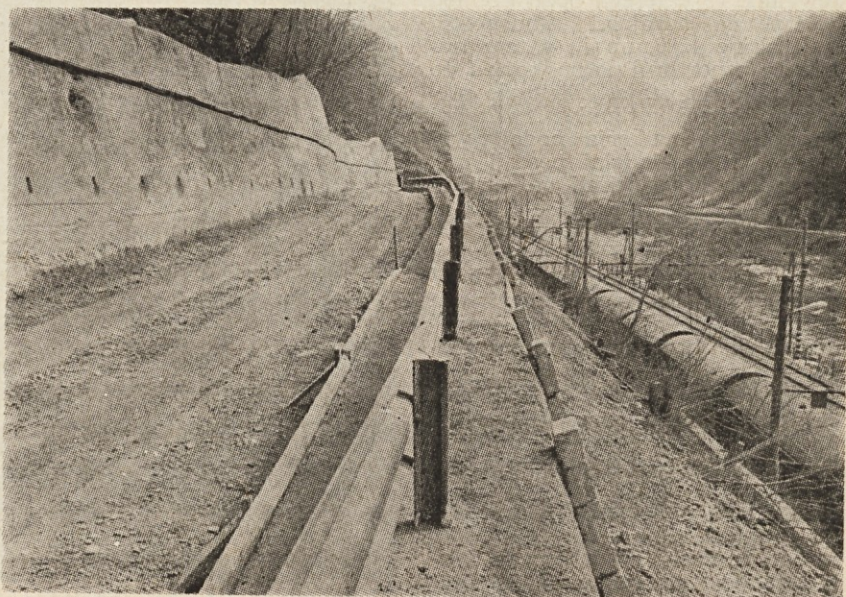
pri ustju savskega rova bo v bodoče, še predvsem v zimskih mesecih, vstopal po vodnem rovu. Ker so vračališča in ostale naprave razmeroma blizu ustja savskega rova, obstoja v zimskem času nevarnost za zmrzovanje občutljivih strojnih naprav. Zaradi tega bo v zimskem času ustje savskega rova zaprto z vrati, zrak pa bo vstopal v jamo le po vodnem rovu. Iz tega rova se bo zrak dvigal v savski rov po obeh zračnih jaških, ki sta za napravami. Te so občutljive za zmrzovanje in bo na ta način preprečen dostop mrzlega zraka k občutljivim strojnim napravam. Da pa bi preprečili morebitni kratki stik preko odprtih za zračalce, je na križišču spodnje proge proti nadkopu I iz vodnega rova zgrajen zračilni most.

Montažno-drenažni rov služi, kot že samo ime pove, za transport razne montažne opreme v prekladalno postajo pod bunkerjem rovnega premoga in za odvod eventualne vode iz hribine in iz premoga v bunkerju. V ta namen je zgrajen v prekladalni postaji vodni zbiralnik, kamor bodo nameščene črpalke, odvodni cevovod pa bo speljal po montažno-drenažnem rovu. Tudi ta rov je v vsej dolžini zabetoniran, ker hribina ni dovolj kompaktna.

Nadkop I in prekladalna postaja na vrhu nadkopa nad bunkerjem za rovni premog, ležita prav tako v nekompaktnem dolomitu in zaradi tega v celoti zabetonirana. Nadkop I služi predvsem za transport rovnega premoga od vračališča A in B, ki ga transportirajo s pomočjo gumijastega transportnega traku širine 1200 mm. Prekladalna postaja na vrhu nadkopa I je priključena še na bunker rovnega premoga in nadkop II, ki služi kot rezervni objekt za eventualno

transportiranje rovnega premoga mimo bunkerja.

Nadkop III je v vsej dolžini zabetoniran, ker leži del tega v nekompaktnem in drobljivem dolomitu, zgornji del (10 m pred površino) pa je v grušču. Izkop, kakor tudi betoniranje v dolomitu je potekal povsem normalno, medtem ko je zadnjih 10 m nadkopa v grušču povzročalo izvajalcu velike težave. Grušč je bil takosipek, da so morali delati z največjo skromnostjo. Napreovali in tesarili so s proborno tesarbo (na zatik) in gostim opažem, ker je obstajala nevarnost zruška. Naštete težave so precej podaljšale čas izgradnje nadkopa III in hkrati tudi povečale stroške.

Novozgrajena cesta na relaciji cementarna — separacija

Foto: inž. Tone Bergant

Prekladalna postaja pod nadkopom III oziroma pod bunkerjem rovnega premoga, je zgrajena v kompaktnem dolomitu in je zabetonirana predvsem zaradi velike višine in varnosti zaposlenih pred morebitnimi padci drobcev hribine iz stropa in bokov. Služi pa za prekladanje rovnega premoga iz bunkerja preko dozirnega traka na gumijasti transportni trak, po katerem transportirajo vozičkov tudi v prekladalne postaje po nadkopu III v drobilnico.

Bunker za rovni premog je prav tako zgrajen v dolomitu in v celoti zabetoniran. Montirane so litoželezne zavojne drče, ki preprečujejo, da bi premog prosto padal v bunker in se pri tem drobil. Bunker je okroglega profila s premerom 6 m in prostornino 380 m³, kar naj bi omogočalo nemoteno vračanje oziroma praznjenje vozičkov tudi v času eventualnih zastojev na separaciji, istočasno pa bo možno enakomerno dozirati rovni premog v drobilnico in pralnico.

Iz kratkega, grobega opisa jamskih objektov, njihovega namena in funkcij, ki so bili zgrajeni in spadajo v okvir nove separacije je razvidno, da so bila dela zelo obsežna in da predstavljajo veliko investicijo. Za vse našete objekte je bilo potrebno izkopati 15.300 m³ materiala in vgraditi 4.200 m³ betona. Stroški za izgradnjo teh objektov so znašali 4.637.300 din. Tudi te številke jasno povedo, da so bila dela res obsežna.

Sestavek sem napisal z namenom, da se z obsegom jamskih investicijskih del v zvezi z novo separacijo vsaj delno seznanijo člani naše delovne skupnosti.

Ivan Slanšek

O profilu strokovnih kadrov, ki bodo potrebni na novi TT separaciji

Ko je pred približno šestdesetimi leti pričela obratovati dosedanja separacija v Trbovljah, je bila za tedanje razmere »višek separacijske tehnike«. Z manjšimi spremembami nam je dobro služila do današnjih dni. Tehnološki proces je bil sedanjemu podoben, le da je bilo preje bolj poudarjeno ročno delo, predvsem prefiranje jalovine od premoga, ker je bila zrnatostna sestava in čistost rovnega premoga precej drugačna od današnje.

Prvotno separacijsko delo — ročno prebiranje — je bilo zahtevno in naporno, zato je zahtevalo največ delavcev. Ob sedanjih prebiralnih trakovih je bilo včasih do 64 ljudi. Takšno delo lahko sedaj bolj natančno in veliko hitreje opravi en sam separacijski stroj.

Namen sodobne separacijske tehnologije je, da odvaja primesi jalovine, ki premoški substanci (snovi, jedra) kvarijo kurilno moč, izgled in povzročijo različne nevarnosti v kuriščih (žlindranje). Tak proces mora biti enostaven, hiter in učinkovit. Stroji morajo zamenjati težko, drago in nepopolno človekovo ročno delo.

Pri uvajanju modernih separacijskih postopkov in naprav, ki veljajo precej denarja, je potrebno upoštevati tudi dejstvo, da je upravljanje le-teh veliko zahtevnejše in da so za to potrebni kadri z določenimi profili in večjim znanjem.

Bodoči kader, ki bo zaposlen na težkotekočinski separaciji, bo moral do potankosti obvladati tehnološki proces separiranja premoga v težki tekočini, poznati podrobno vse separacijske stroje in njihovo funkcionalno obratovanje, elektriko, vodni režim, rekuperacijo magnetita, kje in zakaj lahko pride do različnih izgub in zastojev v procesu itd. Že preje se bo moral naučiti, kako je najhitreje mogoče odpraviti različne napake v procesu.

Za obvladanie vseh naštetih zahtev bi bili najprimernejši visokokvalificirani in kvalificirani profesionisti. Ker pa so dela v procesu od zvrčanja rovnega premoga do nakladanja v vagone zelo raznolika in po zahtevnosti različna, bomo v proces vključili lahko tudi polkvalificirane delavce.

Tako strukturo zaposlenih smo glede na bodoče zahteve separiranja predvideli, zato smo v mesecu maju t. l. poslali v rudnik Brezo v Bosni, dvanaest naših sodelavcev z namenom, da se direktno v proizvodnem procesu na podobni težkotekočinski separaciji kot je naša, seznanijo z novim načinom separiranja. Vsakdo od njih je dobil posebne naloge, ki jih je moral v 10 dneh obvladati. Svoje izkušnje in informacije pa so morali po kon-

čani praksi v pisni obliki posredovati vodstvu separacije.

Teh dvanaest tovarišev bo tvorilo jedro inštruktorjev. Ti bodo poučevali ostale ljudi, ki bodo zaposleni v novi težkotekočinski separaciji.

Za primer navajam naloge za nekaj karakterističnih delovnih mest:

1) obratovodja separacije

- organizacija vseh del v tehnološkem procesu,
- organizacija nadzorne in vzdrževalne službe,
- organizacija in planiranje remontnih del,
- organizacija laboratorijske dejavnosti,
- odredjanje in kontrola normativov za material, energijo, osebne dohodke itd.
- varstvena zaščita,
- statistika, splošna kontrola;

2) vodja pranja premoga

- tehniška spuščanja separacije v obratovanje,
- kontrola tehnološkega procesa (denzimeter),
- vzdrževanje, mazanje, čiščenje Drevboj-ev,
- pisanje potrebnih podatkov o kontroli in poročil;

3) dodajalec magnetita

- skladiščenje magnetita, evidenca o zalozah,
- transport magnetita do bidona za dodajanje,
- dodajanje magnetita,
- kontrola rekuperacije magnetita,
- jemanje vzorcev magnetita in evidenca izgub magnetita;

4) vodja komandnega prostora

- spuščanje v obratovanje in ustavljanje separacije,
- nadzor nad celotnim tehnološkim procesom v času obratovanja,
- registracija motenj v tehnološkem procesu,
- obveščanje nadrejenih v primeru različnih zastojev,
- odprava motenj v tehnološkem procesu na elektro instalacijah,
- vodenje potrebne evidence;

5) profesionist (sita)

- kontrola, vzdrževanje in remont,
- mazanje in menjava olja,
- stalna kontrola mrež in pravočasna menjava,
- skrb za zadostno število rezervnih delov,
- vodenje potrebne evidence o popravilih in menjavi posameznih delov za vsako sito, itd.

Tehnološki proces se bo v osnovi razlikoval od starega, zato bo potrebno za vse zaposlene na težkotekočinski separaciji pripraviti primerna skripta in organizirati po-

učevanje (tečaj). Skripta bodo imele splošni del o nastanku in karakteristikah premoga, govorniki bodo o namenu mehanične predelave premoga, o izvrševanju osnovnih operacij v separaciji, o separiranju premoga ter opise separacijskih strojev in navodila za delo s temi stroji.

Ob zaključku tečaja bomo znanje posameznikov preverili in na podlagi tega opravili tudi razpored staleža.

Po tehnološkem procesu bodo zaposleni razporejeni po naslednjih skupinah delovnih mest:

- izstresališča v jami,
- bunker za rovni premog,
- drobilnica za komercialni premog,
- drobilnica za kotlovni premog,
- kotlarna,
- težkotekočinska separacija,
- poklasiranje na bunkerju A in B,
- nakladanje premoga v vagone,
- lokalna oddaja premoga in deputat,
- čiščenje jamskih vozičkov,
- deponija,
- nadziranje in čiščenje transportnih trakov,
- zgoščevalni bazeni in oskrba z vodo,
- kompresorji,
- jemanje in predelava vzorcev,
- laboratorij,
- vzdrževalna skupina (profesionisti),
- uprava obrata.

Stalež ljudi za zgoraj našete skupine delovnih mest, bo cca enotretjino manjši, kakor je na stari separaciji. Ker nam stalež v enoti stalno pada, saj smo od januarja 1969 do sedaj izgubili že 84 ljudi, smo te delno nadomestili z upokojenci. Ti imajo za naše trenutne težave veliko razumevanja. Želimo si, da bi težkotekočinska separacija čimprej pričela uspešno obratovati.

Mirko Mlakar, dipl. inž. rud.

AVTOMATSKO KEGLJIŠČE V TRBOVLJAH

Po nepredvidenih težavah, ki so nastopile pri gradnji in odlaganju roka za dograditev, lahko sedaj zanesljivo trdimo, da bo novo štirinestno avtomatsko kegljišče »Rudar«, dograjeno do 1. julija letošnjega leta. Že v prvih dneh julija bodo tu tekla tekmovanja v okviru ŠIG-70, na račun pa bodo prišli tudi vsi ostali trobveljski ljubitelji kegljanja. Novo štirinestno avtomatsko kegljišče stoji na prostoru, kjer je še lani stalo enostezno staro kegljišče »Rudar«.

Janko Savšek

Historiat izgradnje nove separacije

Separacija v Trbovljah je trenutno pred dovršitvijo. Kot je vsem znano, je ta gradnja potekala zelo dolgo, saj prve priprave za rekonstrukcijo stare separacije datirajo že iz leta 1960. Tedaj je bilo predano naročilo Rudarskemu institutu v Ljubljani, da zdelata študijo o možnosti izboljšanja obstoječe tehnologije obogatena rovnega premoga iz revirjev v Trbovljah in Hrastniku. Študijo je Rudarski institut izdelal. Na osnovi analiz te študije je strojna tovarna Trbovlje izdelala idejni projekt rekonstrukcije separacije ob Savi v Trbovljah. Projekti so bili dovršeni v letu 1963. Glavna zasnova v teh projektih je bila postavljena tako, da se ves rovní premog iz obeh jam usmeri v pralni proces. Homogenizacija premogov različnih provenienc in različnih kakovosti se izvrši že v savskem rovu, kamor je bilo po projektu zgrajeno novo zračališče, ki omogoča iztresanje treh kvalitete rovnega premoga istočasno na en transportni trak.

Pranje debelih vrst premoga naj poteka v težki tekočini, doseže naj se čimvečji izkoristek s tem, da se pridobijo poleg čistega premoga tudi manjvredni zrasli produkti, ki jih bo možno plasirati v kotlih termoelektrarne. Zmogljivost separacije je začrtana na maksimalno 330 ton/h rovnega premoga. Predvideno je bilo v tem projektu tudi čiščenje odpadnih vod; odpadne gošče iz zgoščevalnih bazenov bi s črpalkami odvajali v cementarno, kjer bi jo kot surovino — dodatek k apnencu koristno uporabili v mokrem procesu cementarne.

Na podlagi tako zasnovanega idejnega projekta je rudnik Trbovlje-Hrastnik pripravil investicijski program, ki je bil sprva predložen Republiški gospodarski banki s prošnjo za odobritev posojila. S francosko firmo PIC je bila jeseni leta 1963 sklenjena pogodba, po kateri se je PIC obvezal, da bo dobavil za to rekonstrukcijo vso potrebno tehniško dokumentacijo, potrebne dele za težkotekočinsko pralnico, ki jih doma ni bilo mogoče izdelati.

S temi pripravami je sovpadla namera za gradnjo nove termoelektrarne II. Surovinska baza za povečano elektrarno je bil rudnik Trbovlje-Hrastnik, od katerega se je zahtevalo, da poveča svojo proizvodno zmogljivost za toliko, za kolikor se bodo povečale potrebe termoelektrarne po premogu. Ostali potrošniki premoga naj bi zaradi povečanih zahtev termoelektrarne ne bili v ničemer prikrajšani. Na tako načrtovanih potrebah po premogu je rudnik Trbovlje-Hrastnik izdelal investicijski program za povečanje proizvodne zmogljivosti za nadaljnjih 450.000 ton premoga let-

no. To investicijo je prijavil na 45. kongresu Jugoslovanske investicijske banke; k omenjeni investiciji je pridružil na nasvet Republiške banke tudi program rekonstrukcije separacije.

Kot je znano, ni prišlo do realizacije 45. konkursa. V času obravnave posameznih programov, predloženih ob tem konkursu, je prišlo do preobrata na tržišču premoga. Pojavili so se tako kot po svetu, tudi pri nas novi viri energije. Crna metalurgija se je skoraj v celoti odločila, da zamenja premog z nafto, železnice so se preorientirale od parne na diesel- in elektro vleko, pa tudi mnoge ostale industrije in del široke potrošnje so se obrnile od premoga na nafto in plin.

Tako so se morale prvotne zahteve po povečanju proizvodnje premoga, z namenom, da bi zadostili novim kapacitetam termoelektrarn, revidirati in rudnik Trbovlje-Hrastnik je svojo vlogo za posojilo pri Jugoslovanski investicijski banki umaknil. Vprašanje financiranja rekonstrukcije separacije je ostalo s tem še nadalje odprto.

Kljub temu je rudnik iz lastnih sredstev financiral nakup opreme, ki jo je dobavljala firma PIC, financiral je gradnjo zračališča v savskem rovu in opreme za to zračališče, ki jo je izdelala strojna tovarna Trbovlje. Ni pa bil v stanju, da financira s svojimi sredstvi gradnjo težkotekočinske pralnice.

Pristopiti je bilo treba k ponovnim temeljitim analizam tržišča premoga, k študiji tendenc njegovega nadaljnjega razvoja in tako je bilo mogoče priti do zaključka, da obstoječa proizvodna zmogljivost lahko krije tudi znatno povečane zahteve po kotelnem premogu za termoelektrarno. Proizvodnja od cca 1.200.000 ton premoga bo zadostovala tudi za naprej. Na podlagi teh ugotovitev je bil zavoljo separiranja rovnega premoga osvojen naslednji koncept:

1. za povečane potrebe, ki jih diktira nova enota v termoelektrarni Trbovlje, bo služil nižjekalorični premog, ki ga ne bo treba voditi skozi separacijski proces, temveč le zdrobiti na ustrezno velikost oziroma zrnatost. V ta namen se postavi ob ustje savskega rova drobilnica rovnega premoga, zmogljivosti 200 ton/h in tej drobilnici pripadajoče novo zračališče;
2. ker bo omenjena drobilnica prevzela pretežni del rovnega premoga slabše kvalitete, katerega bogatenje je izvedljivo z znatno manjšim izkoristkom, je računati, da bo preostala količina rovnega premoga, ki se bo usmerjala v pralni proces, v povprečju znatno boljše kakovosti. Za bogatenje tega premoga naj se zgra-

di pralnica s težkotekočinskim postopkom, vendar manjše zmogljivosti, kot je bilo prvotno projektirano, namesto 330 ton/h le 200 ton/h. Pri tem naj se uporabi vsa oprema, ki jo je PIC v letu 1965 in 1966 po pogodbi že dobavil. Tudi naj se uporabi vsa oprema, ki jo je strojna tovarna Trbovlje izdobilna za novo zračališče v savskem rovu.

Ta pravilnica bo prevzemala kot rečeno, pretežno le kvalitetnejši rovní premog. PIC-ovi aparati v njej bodo občutno večje zmogljivosti tako, da je računati zaradi tega na primerno ugoden efekt separiranja;

3. ob rekonstrukciji separacijskega procesa je še nadalje uporabljati naslednje obstoječe naprave:
 - a) železobetonske bunkerje za prane vrste premoga,
 - b) usedalne baze za premogovni prah,
 - c) vse deponijske naprave,
 - č) nakladališče s tovornim koldvorom.

V letu 1967 je bil po tej zamisli izdelan idejni projekt nove separacije, ki je obveljal kot dokončna rešitev: zgradi se nova pralnica, ki jo je priključiti na delno že zgrajeno zračališče rovnega premoga v savskem rovu in na bunker za rovní premog. Poklasiiranje prane premoga naj se izvede nad obstoječimi betonskimi bunkerji na tovrnem koldvoru.

Težkotekočinska pralnica naj v eni stopnji obdeluje rovní premog zrnatosti nad 8 mm, v drugi stopnji pa naj se izvede ločitev med jalovino in zraslimi produkti. Vso opremo, ki jo je firma PIC že dobavila, je bilo možno vključiti v novi projekt.

S tem dokončnim projektom, prilagojenim novim razmeram na trgu, je rudnik Trbovlje-Hrastnik nastopil s sanacijskim programom in koncem leta 1967 tudi uspel dobiti kredit pri Republiškem rezervnem skladu. V letu 1968 se je pristopimo takoj k izdelavi glavnih projektov in delavniške dokumentacije, tako da so z gradbenimi deli na novi pralnici pričeli v avgustu leta 1968. Od tedaj potekajo dela na tej rekonstrukciji brez prekinitev.

Ker so razmere na trgu pokazale, da je povpraševanje po kosovnem premogu velike zrnatosti vse manjše in manjše, se je podjetje odločilo, da med bunkerjem za rovní premog in med pralnico vključi drobljenje velikih kosov premoga na velikost 120 mm. Naknadno je bila projektirana ustrezna drobilnica premoga, slična kot obstoji na separaciji v Zagorju in v jeseni leta 1969 so pričeli z gradbenimi deli tudi na tem objektu.

Dela na izgradnji nove separacije so sedaj v zaključni fazi, v teku so tudi razna urejanja posameznih detajlov. Nove objekte je treba priključiti na obstoječe transportne

poti (odvoz jalovine, odvoz zraslih produktov, odvoz deputata itd.) in na obstoječo mrežo tehnološke vode, komprimiranega zraka in električne energije.

S tem bo končno celotna naprava lahko v juliju 1970 pričela poizkusno obravnavati.

Vinko Preželj, dipl. inž. rud.

Kakšen bo tehnološki proces nove separacije?

Način separiranja v novi TT separaciji se bistveno loči od načina separiranja v stari separaciji. Zato je potrebno za razumevanje procesa separiranja vsaj v grobih obrisih opisati tehnološki proces.

Pod tehnološkim procesom separiranja so mišljena vsa dela, ki so potrebna, da iz rovnega premoga napravimo premog primeren za prodajo. Proces se prične pri zvrčanju vozičkov, ki so naloženi z rovnim premogom in konča pri nakladanju in tehtanju komercialnega premoga v vagone oziroma v tovarnjake.

Da bo TT proces jasnejši, objavljamo shemo separiranja premoga v težki tekočini (suspenziji vode in fino zmlatega magnetita), v kateri so vrisani separatorji, odcejalna sita, rekuperatorji, črpalke in krogotoki tekočin.

Rovni premog bomo vozili iz jamskih delovišč v vozičkih vsebine 1100 l, do zvrčališča A, ki leži v zahodnem delu savskega rova in pa v vozičkih vsebine 3000 l do zvrčališča B v sredini savskega rova. Tu bodo vozičke zvrčali v zvrčalcih. Dozirna trakova pod zvrčalcema bosta dodajala premog na gumijasti transportni trak širine 1200 mm, ki ga bo odpremljal v podzemeljski bunker za rovni premog, prostornine 445 m³ ali 830 ton. Pod bunkerjem je bunkerski zapiratelj in dozirni trak. Ta bo dodajal rovni premog na gumijasti transportni trak širine 1200 mm, ki ima na koncu magnet za izločevanje železnih predmetov v rovnem premogu. S traku bo prišel premog na kalibrsko rešeto, kjer bo premog odsejan do debeline 80 mm, debelejši kosi pa bodo padali na prebiralni trak. Tu bodo ročno odbirali jalovino iz rovnega premoga, predvsem debele kose in les. Iz prebiralnega traku bo padal premog v drobilec, ki bo zdrobil večje kose na debelino do 120 mm. Izpod kalibrskega rešeta in drobilca bo premog padal na gumijasti transportni trak širine 1200 mm, ki bo dostavljal premog po koridorju v novo TT separacijo. Najprej bo padel premog na dve preklasirani siti, kjer bo opran z močnimi curki čiste vode. Drobnejše vrste od 0,8 mm bodo odsejani, debelejšje vrste od 8 — 120 mm pa bodo prešle v težkotekočinska separatorja.

Drobni premog od 0 — 8 mm bo transportiran po ceveh v staro separacijo, najprej na ločno sito z odprtino 4 mm, kjer se bo odsejal prah 0 — 2 mm in odveden po ka-

oreh, kocke in kosovec, bodo iz predklasiranih sit prišle v prvi težkotekočinski separator »DREWBOY« v katerem bo suspenzija (ne do kraja raztopljena snov v tekočini) vode in magnetita s specifično težo 1,5. Tu se bo premog ločil od zraslih produktov in jalovine. Premog bo plaval, posnemalne lopute pa ga bodo dodajale na dva vibratorja za odcejanje.

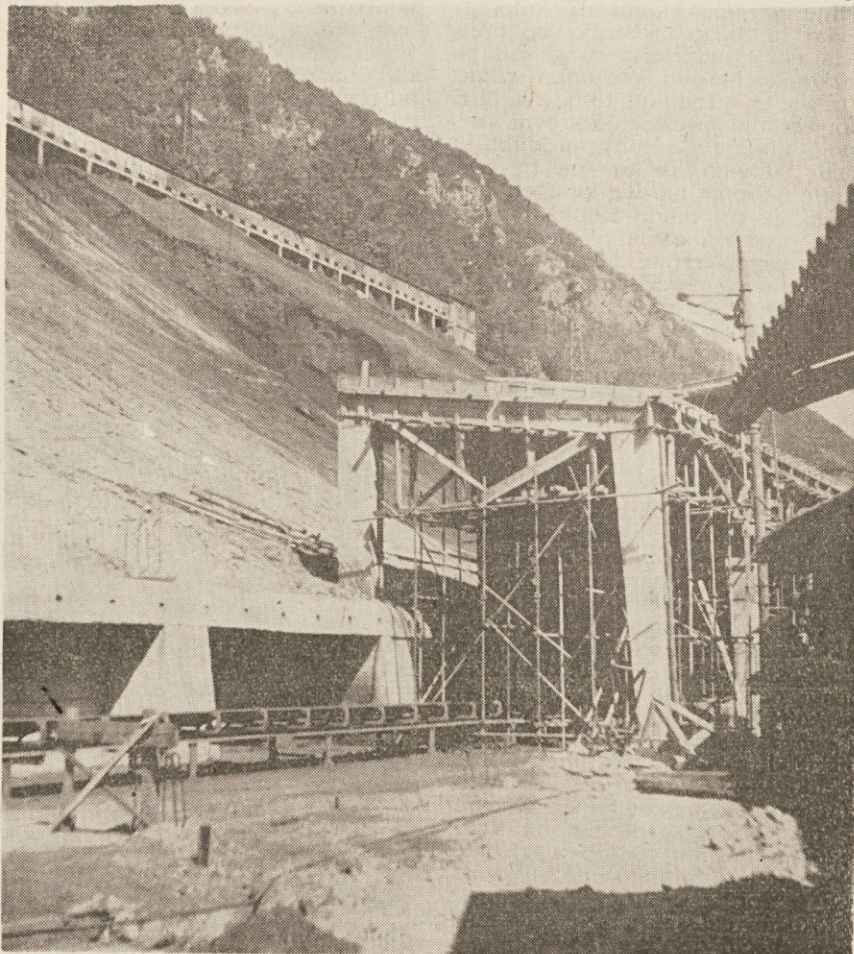
Od tu bo prišel prani premog na gumijasti transportni trak, ki bo nosil premog po koridorju nad staro separacijo na bunker A, kjer je poklasirno sito »BINDER«. Na tem situ se bo odsejal grah debeline 8-18 mm in padal v bunker A. Presevek debelih vrst pa bo transportiran z gumijastim trakom na bunker B, kjer stoji drugo poklasirno sito »BINDER«. Tu se bo odsejal oreh debeline 18-30 mm in kocke 30-60 mm. Ti vrsti premoga bo-

nalu v bazene, zrna od 2 — 8 mm pa bodo šla v ločilni stroj za fino zrno s posteljico iz tonalita. Tu se bo jalovina ločila od zdroba. Ta bo prišel na odcejalna sita, od tu pa po transporterju v bunker A.

V primeru potrebe ali okvare na ločilnem stroju za fina zrna, bosta zdrob in prah prišla po ceveh v resonančno odcejalno sito v novi separaciji, od tu pa po transportnih trakovih v elektrarno.

Debelejše vrste premoga grah, sta padli vsak v svoji del bunkerja. Nadrešetna zrna bodo tvorila kosovec od 60-120 mm, ki bo padal po zavojni drči v posebni del bunkerja B. Iz bunkerjev A in B bomo posamezne frakcije nakladali v vagone.

V prvem Drewboy-u potonejo jalovina in zrasli produkti. Z dna jih bo dvigal krožni elevator in jih dodajal v drugi separator Drewboy,

Gradnja koridorja ob deponiji za termoelektrarno Trbovlje — avgust 1964
Foto: inž. Mirko Mlakar

v katerem bo suspenzija s specifično težo 1,7. Tu se bodo vmesni (zrasi) produkti ločili od jalovine. Vmesni produkti bodo plavalni in posnemalne lopute jih bodo dodajale na vibrator za odcejanje in izpiranje, od tu pa bodo šli v drobilce, kjer bodo zdrobljeni na debelino do 30 mm in transportirani po trakovih v elektrarno. Jalovino bo krožni elevator dvigal z dna Drewboya in jo dodajal na vibrator za izpiranje jalovine. Od tu bo padala jalovina v bunker za jalovino iz bunkerja pa v vozičke, ki

jo bodo odpeljali v jalovišče. Vsak Drewboy ima svojo posodo za magnetno suspenzijo imenovano bidon, od koder bodo suspenzijo avtomatsko s črpalkami dodajali v Drewboy. Iz odcejevalnih sit se bo zlivala razredčena magnetitna suspenzija v poseben bidon, od koder bo prečrpana v magnetitne naprave, rekuperatorje. Tu se bodo ostanki magnetita izdvojili iz vode s pomočjo magnetov in se ponovno vračali v oba bidona in s tem v ponovni proces separiranja.

Suh magnetit v prahu bodo do-

dajali v posebno posodo za pripravo magnetitne suspenzije, od tu pa bo šla suspenzija v oba delovna bidona. Regulacija nivoja suspenzije v Drewbojih bo avtomatska.

Nova separacija bo imela kapaciteto 200 ton premoga v eni uri.

Poraba vode je predvidena 214 m³ na uro, poraba magnetita pa 0,45 kg na tono ravnega premoga, ki vstopa v težkotekočinske ločilnike.

Zdravko Švajger, dipl. inž. rud.

Zakaj so potrebne PT analize pri separiranju premoga?

Montažna dela na novi separaciji se približujejo kraju in že v kratkem bodo naprave pričele s pozivnim obratovanjem. S tem se bo bistveno spremenil način separiranja in le drobni premog pod 8 mm bodo še naprej prali po dosedanjem postopku z ločilnimi stroji v stari separaciji.

Ves debelejši premog razen do 8 mm vključno komadni, katerega sedaj še ročno prebirajo, bo prevzela nova separacija in ga bo po težkotekočinskem postopku razdelila na tri produkte to je na čisti komercialni premog, kotlovni premog ali t. zv. srednji produkt in čisto jalovino. Delitev na tri produkte oziroma na dve kvaliteti premoga, je pri danih lastnostih ravnega premoga edina primerna pot, da se na eni strani znatno izboljša kvaliteta »komercialnega« premoga, na drugi strani pa doseže tudi največji možni izkoristek gorljive substance s tem, da na pepelu bogatejši frakcije ravnne mešanice pridobivajo ločeno in jih porabijo kot gorivo za termoelektrarno.

Za tak način separiranja je potreben postopek z veliko ostrino ločenja, kar je bil tudi eden glavnih vzrokov, da je bil izbran težkotekočinski postopek s stroji sistema Drewboy, ki spadajo med tehnično najdovršenejše aparate te vrste.

V primerjavi z ločilnimi stroji, ki sicer tudi omogočajo troproduktno separiranje, ima težkotekočinski postopek poleg velike selektivnosti ločenja, še vrsto prednosti, od katerih naj omenimo le pregledno in zanesljivo delovanje strojev, prilagodljivost lastnostim ravnega premoga s preprosto regulacijo ločilnih mej z menjavo specifične teže magnetitne suspenzije ter avtomatično pravljanje postopka.

Pri teh težkotekočinskih napravah je princip delovanja v tem, da v tekočini oziroma suspenziji določene specifične teže, splavajo vsi specifično lažji komadi na površino, težji se potopijo, enako težki pa

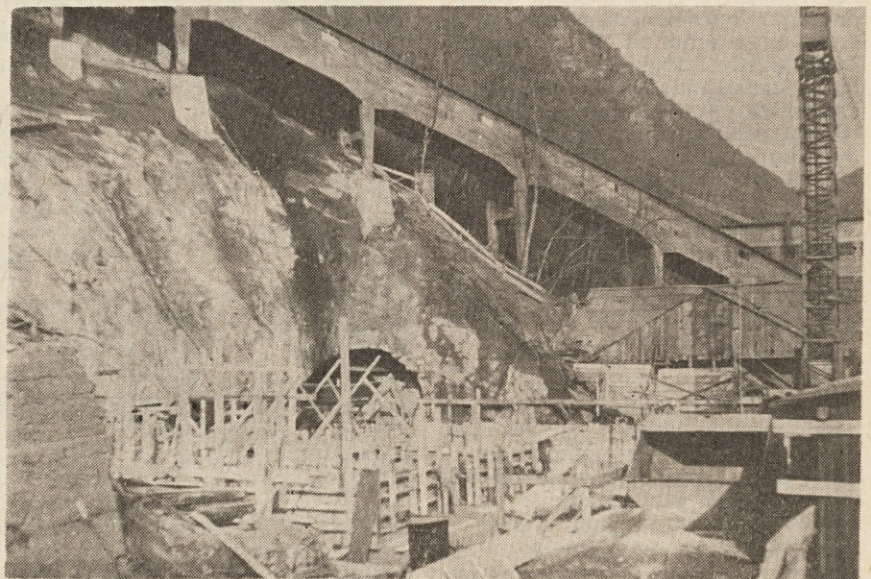
lebdijo. Poedini sistemi strojev se med seboj razlikujejo predvsem po načinu iznašanja plavajočega in tonečega dela. Pri sistemu Drewboy je posebno problem iznašanja tonečega dela rešen z izredno uspešno konstrukcijo. Toneči del iz prvega aparata v katerem plava le čisti premog, se direktno prenaša v drugi nekoliko manjši aparat enake konstrukcije, skopi katerega kroži magnetitna suspenzija večje specifične teže. V drugem aparatu splavajo na površino tudi komadi močno preraslega in škrljavega premoga, ki je še uporaben za mlinška kurišča.

Kakšne naj bodo meje ločenja v prvi in drugi stopnji separiranja, da bo dosežen kar najboljši uspeh tako glede na kvaliteto obeh proizvodov kot tudi glede na izplen in s tem tudi na finančni efekt separiranja, je odvisno od več faktor-

jev, predvsem pa od lastnosti ravnega premoga, ki žal niso v vseh delih slojišča enake.

Optimiranje separiranja predstavlja zaradi tega dokaj težaven problem, ki ni rešljiv izključno le s strani separacije, temveč zahteva določene ukrepe že pri odkopih in prevzemu, da bi dosegli kar se da enakomerne kvalitete vstopne surovine.

V separacijskem smislu pojem kvalitete ravnega premoga ne obsega le povprečne vsebine pepela oziroma kalorične vrednosti surovine, temveč je pomembna predvsem sestava ravnne mešanice glede na količino in značaj poedinih komponent različne specifične teže. To sestavo najbolje predoča t. zv. pralna krivulja, ki jo dobimo z analizo ravnega premoga v seriji težkih tekočin različnih specifičnih tež, ki obsegajo razpon specifične teže čiš-

Gradnja težkotekočinske separacije v Trbovljah. Objekt j gradilo SGP Obnova, Ljubljana, etaža 0,00m

Foto: inž. Mirko Mlakar

stega premoga do jalovine s presledki ca 0,1 enote oziroma razpon vsebine pepela od ca 5% do ca 70%.

S tako analizo razdelimo rovno mešanico na večje število frakcij z znanim povprečnim in mejnim odstotkom pepela, iz grafičnega prikaza analize (pralne krivulje) pa lahko razberemo tudi povprečno vsebino pepela mešanice večih frakcij skupaj kot tudi maksimalni odstotek pepela v najtežjem komadu, ki še pride v mešanico. Tako lahko tudi določimo potrebne ločilne specifične teže v težkotekočinskih aparatih, da dobimo produkte željene kvalitete.

Če pogledamo pralne krivulje premoga iz različnih odkopnih polj lahko ugotovimo, da je količina posrednih frakcij lahko zelo različna in zaradi tega tudi še tako precizna ločitev pri določeni specifični teži, ne daje produktov z enako povprečno kvaliteto, temveč le produkte z navzgor omenjenim odstotkom pepela v najslabšem komadu mešanice.

Če hočemo doseči tudi popolno enakopravnost povprečne kvalitete, bi morali stalno menjati ločilne meje, kar je pa neizvedljivo že zaradi tega, ker podrobne sestave ne poznamo. Razen bi tak postopek lahko močno zmanjšal izkoristek, ker bi morali v nekaterih primerih izločiti tudi mejne frakcije razmeroma dobre kvalitete. Temu nedostatku se izognemo le z dobro homogenizacijo vstopne surovine iz raznih delovišč, za kar pa je potreben stalen nadzor separacijskih lastnosti rovnega premoga s »PT« analizami in temu primeren režimo dotoka na separacijo, da se ublažijo prevelika nihanja sestave. Posebno pomembna je pri tem tudi homogenizacija v vstopnem bunkerju in končno tudi v bunkerjih za separirane produkte.

Tudi za kontrolo samega separacijskega postopka so »PT« analize izredno pomembne, ker ocena kvalitete separiranja le po videzu produktov ni možna, druge analize pa so predolgotrajne.

Za posluževalca težkotekočinskih aparatov je hitra ugotovitev mejnih specifičnih tež in ostrine ločita prav tako nepogrešljiva kot tudi redna kontrola specifične magnetitne suspenzije, kajti le tako lahko hitro opazi eventualne napake v postopku, ki lahko povzročijo izgube dragocene substance ali nedopustno poslabšanje kvalitete.

Za pogonsko kontrolo ni potrebna popolna »PT« analiza kat jo potrebujemo za izdelavo pralne krivulje, temveč zadostuje že preizkus produktov v dveh težkih tekočinah, ki ustrezata po specifični teži med srednjim produktom in jalovino. Posebno v času poizkusnega obratovanja je treba take preizkuse izvajati čim pogosteje že zaradi tega, da se posluževalci naprav docela seznanijo s posebnostmi novega po-

stopka in vplivi regulacijskih možnosti na učinek separiranja.

Oprema za take preizkuse je preprosta in se sestoji le iz dveh posod vsebine ca 30l, napolnjenih z raztopino cinkovega klorida in z ustreznimi vložki iz perforirane pločevine. Preizkušeni vzorec ali posredni komad separiranega čistega premoga mora v obeh posodah splavati na površje, vmesni produkt pa seveda le v drugi posodi z raztopino večje specifične teže.

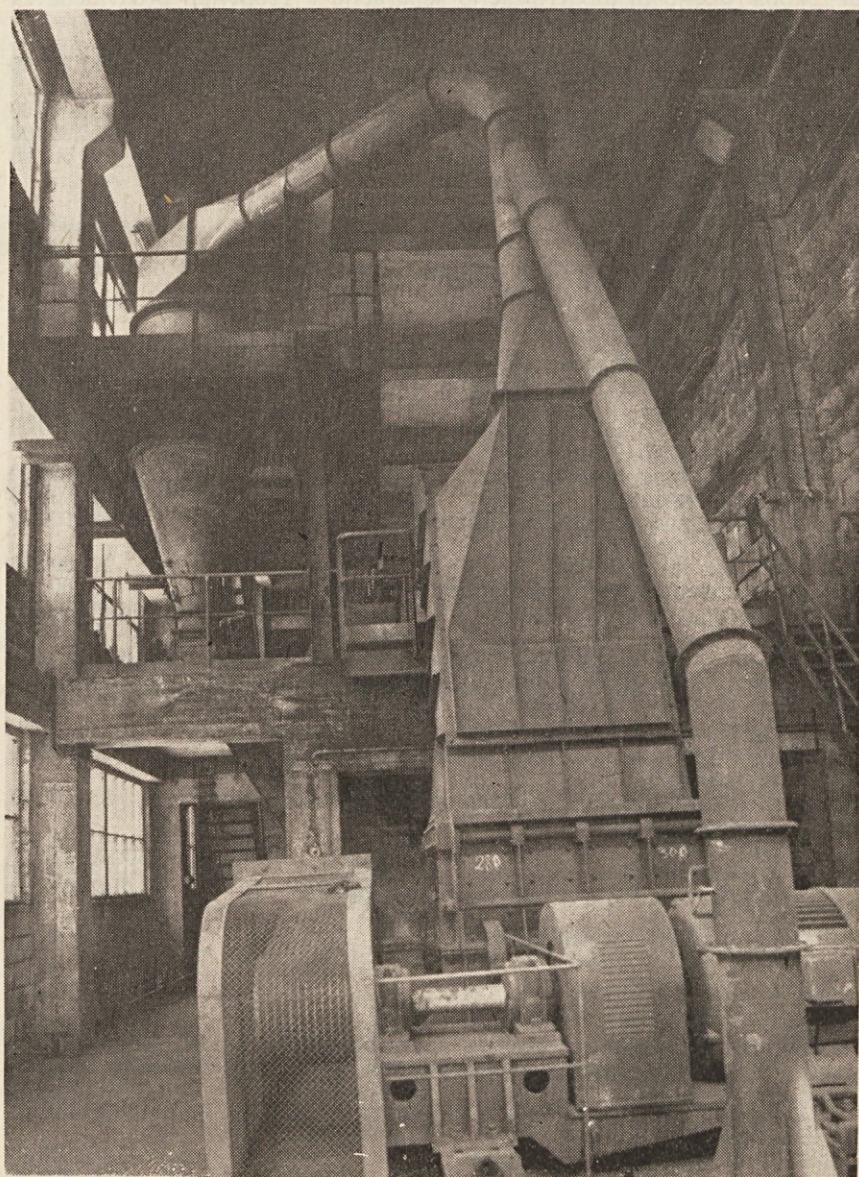
Obratni (tehnološki) laboratorij, ki je potreben vsaki moderni separaciji, naj bo med drugim opremljen s celotno serijo težkih tekočin od specifične teže 1,3 do 1,8 z intervali največ 0,1 enote ter z ustreznimi pripravami za hitro prenašanje večjih vzorcev od posode do posode.

Za optimiranje separacijskega procesa bi moral tehniški vodja o-

brata dobiti vsak čas jasno sliko o sestavi vhodne surovine in kvaliteti separiranih produktov, to tudi o možnih razlikah v sestavi rovnega premoga iz raznih jamskih delovišč. Izdelava »PT« analiz in pralnih krivulj bo zaradi tega spadala v dnevni program obratnega laboratorija.

Natančna določitev ločilnih mej bo možna šele takrat, ko bodo na razpolago večje praktične izkušnje poizkusnega obratovanja, bodo pa vsekakor nekje med 1,5 in 1,6 za premog in med 1,6 in 1,7 za zgorjnjo mejo srednjega produkta. Ker razpon specifične teže 0,1 enote ustreza že razponu vsebine pepela ca 10% med najlažjim in najtežjim komadom v frakciji bo morala biti ostrina ločitve zelo natančna.

Srednji produkt bo verjetno uporaben za elektrarno če bo imel povprečno kalorično vrednost vsaj 2500 kcal/kg in vsebino pepela v

Separacija Trbovlje — notranjost drobilnice za kotlovni premog, maj 1968

najslabšem kosu največ okrog 55 % (računamo na suho snov) ter pod pogojem, da najslabši kosi ne bodo glinasti. Primes gline namreč zaradi tvorbe plastičnih (blatnih) gmot lahko povzroči resne motnje ali celo onemogoči uporabo srednjih produktov, čeprav bi po kalorični vrednosti še ustrezali.

Tudi za odločanje o tem, kateri deli rovnega premoga za sepa-

riranje niso primerni ter se kot kotlovni premog v celoti usmerijo v elektrarno, so »PT« analize izredno pomembne. Tako npr. separiranje nima smisla če pretežni del rovnega premoga pripada frakcijam srednjega produkta, je pa povsem utemeljeno, če je pri enakem povprečnem odstotku pepela mešanica sestavljena iz lažjih frakcij in čiste jalovine.

Naše zvajanje lahko zaključimo z ugotovitvijo, da vse prednosti sodobnih separacijskih postopkov lahko povsem izkoristimo le, če uporabljamo tudi sodobne kontrolne metode, ki tvorijo temelj za optimiranje načina separiranja na kvalitetno in ekonomsko najprimernejše produkte.

Franc Jenčič, dipl. inž. kem.

O financiranju izgradnje nove separacije

Po sanacijskem programu bivšega rudnika Trbovlje — Hrastnik so bila za rekonstrukcijo in modernizacijo separacije v Trbovljah predvidena za določena dela naslednje vrednosti:

I. Rudarska dela	
— zvrčališče separacije z nadkopi in bunkerjem	4,087.000,00
II. Gradbena dela	
— drobilnica z opornim zidom in prizidkom	850.000,00
— težkotekočinska separacija	2,250.000,00
— poklasirnica	200.000,00
III. Domača oprema z montažo	
a) serijska oprema	
— drobilnica	1,577.000,00
— zvrčališče	898.000,00
— transportni most + montaža zvrčališča	1,867.000,00
— težkotekočinska separacija	3,326.000,00
— poklasirnica	1,152.000,00
b) oprema po naročilu	
— transportni most	230.000,00
— težkotekočinska separacija	377.000,00
IV. Uvozna oprema	
— oprema PIC za separacijo	2,577.000,00
V. Ostalo plačljivo v dinarjih	
— strojno tehnološki projekti	192.000,00
— nadzor montaže	68.000,00
— nadzor nad poskusnim obratovanjem	17.000,00
VI. Ostalo plačljivo v devizah	
— nadzor montaže	114.000,00
— nadzor nad poskusnim obratovanjem	84.000,00
SKUPAJ	19.857.000,00

Ta program je bil delno že uresničen iz lastnih sredstev v obdobju 1964 — 1970, to je pred odobritvijo sanacijskega kredita in sicer v naslednjem obsegu:

I. Rudarska dela	
— zvrčališče separacije z nadkopi in bunkerjem	2,769.000,00
II. Gradbena dela	
— drobilnica kotlovnega premoga z opornim zidom	850.000,00
III. Domača oprema z montažo	
— drobilnica	1,577.000,00
— zvrčališče	798.000,00
— transportni most in montaža zvrčališča	1,428.000,00
IV. Uvozna oprema	
— oprema PIC za separacijo	2,577.000,00
SKUPAJ	9.999.000,00

Po odobritvi sanacijskega kredita novembra 1967 leta je bilo torej potrebno za izvedbo modernizacije separacije opraviti še naslednja dela:

I. Rudarska dela	
— zvrčališče separacije z nadkopi in bunkerjem	1,309.000,00
II. Gradbena dela	
— težkotekočinska separacija	2,250.000,00
— poklasirnica	200.000,00
III. Domača oprema z montažo	

Večja investicijska dela v letu 1970

Pri pregledu zbranih sredstev iz amortizacije, predvidenih za vlaganja v nove investicije lahko ugotovimo, da je v letošnjem letu največ investicijskih vlaganj predvidenih na rudniku Zagorje. Temu sledi separacija Trbovlje, dalje rudnik Hrastnik, rudnik Trbovlje, uprava Zasavskih premogovnikov s postavitvami skupnega koriščenja itd.

Ob nadaljnji razčlenitvi posameznih velikih potrošnikov investicijskih sredstev ugotovimo, da je pri vseh navedenih porabnikih investicijskih sredstev težišče vlaganj pretežno v rudarsko-gradbena dela in opremo, večja vlaganja v zunanje zgradbe imajo le separacija, rudnik Zagorje, uprava zasavskih premogovnikov ter obrat Gramat.

Vlaganja v rudarsko gradbena dela so logična posledica potreb po odpiranju novih obzorov oziroma širjenja le-teh zavoljo vedno hitrejšega odkopavanja in s tem vezanega manjšanja odprtih zalog premoga. Med večja taka dela naj naštejemo odpiranje V. obzora jame Loke, oziroma odpiranja posameznih polj te jame med IV. in V. obzorom. V jami Kotredež rudnika Zagorje so investicijska dela usmerjena v odpiranje severovzhodnega predela te jame in sicer med IV. in VI. obzorom. Z jamskimi deli povezana investicijska dela pa so tudi na površini in sicer regulacija potoka Kotredežca in s tem predvidena nabava in polaganje gumijevih ponjav, ki naj zaščitijo jamo Kotredež pred vdori vode.

Na rudniku Trbovlje potekajo rudarsko gradbena dela na odpiranju Zgornjega VII. polja ter na oblomni progi Polaj-Terezija II. polja.

V jami Ojstro rudnika Hrastnik nadaljujemo z deli na povezavi jame Ojstro V. obzor in Terezija II. polja rudnika Trbovlje.

a) serijska oprema	
— zvrčališče	100.000,00
— transportni most in montaža zvrčališča	439.000,00
— težkotekočinska separacija	3.326.000,00
— poklasirnica	1.152.000,00
b) oprema po naročilu	
— transportni most	230.000,00
— težkotekočinska separacija	377.000,00
V. Ostalo plačljivo v dinarjih	
— strojno tehnološki projekti	192.000,00
— nadzor montaže	68.000,00
— nadzor nad poskusnim obratovanjem	17.000,00
VI. Ostalo plačljivo v devizah	
— nadzor montaže	114.000,00
— nadzor nad poskusnim obratovanjem	84.000,00
SKUPAJ	9.858.000,00

Pozicijo — domača serijska oprema težkotekočinske separacije z montažo — v nesku 3.326.000,00 din smo povečali za din 618.700,00 in sicer iz dveh drugih pozicij:

- 1) v pogodbi z Rudisom za dobavo domače opreme za separacijo, ki se torej nanaša na gornjo pozicijo, je bila zajeta tudi dobava jeklene konstrukcije (73 ton) in bidona (4 tone) v vrednosti 377.000,00 din. Ta jeklena konstrukcija in bidon pa sta bila po sanacijskem programu zajeta na poziciji — oprema po naročilu za težkotekočinsko separacijo — zato smo finančna sredstva iz te pozicije prenesli na pozicijo serijske opreme;
- 2) po pogodbi z Rudisom za elektro opremo in instalacijska dela, za katero smo predvideli finančna sredstva na poziciji domače serijske opreme težkotekočinske separacije, je še primanjkovalo 241.700,00 din. Ker smo pri uvoznih opremi za jamsko mehanizacijo predvideli več sredstev za carino, kot smo jih dejansko rabili, smo ta sredstva prenesli na domačo serijsko opremo. Zaradi tega se je skupni predračun za modernizacijo separacije po sanacijskem programu povečal za 241.700,00 din in sicer od 19.857.000,00 din na 20.098.700,00 din. Po odobritvi sanacijskega kredita smo do 31. maja 1970 izpolnili program modernizacije separacije v naslednjem obsegu in to delno iz kredita, delno pa z lastno udeležbo:

I. Rudarska dela	Lastna udel.	Kredit	Skupaj
— zvrčališče separ. z nadkopi in bunkerjem	171.603,35	1.137.396,65	1.309.000,00
II. Gradbena dela			
— težkotekočinska separacija	590.172,85	1.542.911,95	2.133.084,80
— poklasirnica	52.226,90	125.906,80	178.133,70
III. Domača oprema z montažo			
a) serijska oprema			
— težkotekočinska separacija	1.011.454,6	2.547.127,90	3.558.582,50
— poklasirnica	909.105,60	767.270,55	1.076.376,15
b) oprema po naročilu			
— transportni most	30.191,50	43.470,00	73.661,50
V. Ostalo plačljivo v dinarjih			
— strojno tehnološki projekti	52.896,00	139.104,00	192.000,00
SKUPAJ	2.217.650,80	6.303.187,85	8.520.838,65

Do zaključka del po sanacijskem programu moramo izvesti iz kredita in lastne udeležbe še:

II. Gradbena dela			
— težkotekočinska separacija			116.915,20
— poklasirnica			21.866,30
III. Domača oprema z montažo			
a) serijska oprema			
— zvrčališče			100.000,00
— transportni most in montaža zvrčališča			439.000,00
— težkotekočinska separacija			386.117,50
— poklasirnica			75.623,85
b) oprema po naročilu			
— transportni most			156.338,50
V. Ostalo plačljivo v dinarjih			
— nadzor montaže			68.000,00
— nadzor nad poskusnim obratovanjem			17.000,00
VI. Ostalo plačljivo v devizah			
— nadzor montaže			114.000,00
— nadzor nad poskusnim obratovanjem			84.000,00
SKUPAJ			1.578.861,35

Od te vsote bomo morali 32,40 % financirati iz lastnih sredstev, to je 511.551,10 din, razliko (67,6 %) 1.067.310,25 din pa bomo krili iz sanacij-

Rudarska dela v jami Hrtnik potekajo v glavnem na nadaljnjem odpiranju VII. obzora in pripravljalnih delih za odpiranje IX. obzora.

Jamska dela v okviru sanacijskih del v zvezi z novo težko-tekočinsko separacijo v Trbovljah so zaključena. Dokončan je že zadnji objekt nadkop III., ki povezuje jamski bunker rovnega premoga in novo zgrajeno drobilnico premoga.

Delo na jamskih investicijah poteka po načrtu, razen v jamah Kotredež in Ojstro, kjer dela zaradi objektivnih razlogov (pritiski, sprememba montan-geoloških pogojev, pomanjkanja materiala) ne potekajo tako, kot je bilo predvideno.

Od zunanjih zgradb se večja investicijska vlaganja predvidevajo, kot že omenjeno, v regulacijo potoka Kotredeže, kar je nujno povezano z nadaljnjim odkopavanjem v jami Kotredež. Naslednja večja zunanja investicija je rekonstrukcija separacije Trbovlje, oziroma izgradnja nove težkotekočinske separacije, kar je posledica čedalje večjih zahtev tržišča, ki zahteva kvalitetnejše separiran premog. Poleg navedenega je potrebno med zunanjimi investicijskimi deli omeniti rekonstrukcijo opekarne, ki je že v zaključni fazi, ter rekonstrukcijo kamnoloma Trbovlje, ki pa je šele v začetni fazi. Pri obeh investicijskih objektih predvidevamo po rekonstrukciji povečanje proizvodnih zmogljivosti, izboljšanje kvalitete, povečanje sortimentov in izboljšanje finančnega učinka. V zadnjem času je zelo aktualna tudi izgradnja toplarne v Trbovljah, ki naj bi služila za ogrevanje stanovanjskih in industrijskih objektov tako v okviru ZPT, kakor tudi drugih interesentov na področju Trga revolucije in bližnje okolice. Financiranje izgradnje zadnjih treh objektov poteka v glavnem iz kreditov, medtem ko se izgradnja ostalih objektov financira deloma iz lastne amortizacije, deloma pa iz sanacijskega kredita. Izključno iz lastnih sredstev je predvidena še nadzidava garaž za upravo ZP in rekonstrukcija stare separacije v Hrtniku v delavnice. Naštete investicije so le večji objekti v okviru celotnega investicijskega programa ZP. Poleg teh so v izgradnji nekateri manjši kot npr. cesta na jalovišče Trbovlje, adaptacija lamparne in čakalnice na rudniku Trbovlje, strojnica za kompresorje in dokončanje kotlarne v Hrtniku, kompresorska postaja v Kisovcu ter še nekateri drugi.

Milan Bole, dipl. inž. rud.

skega kredita.

Skupna vlaganja v rekonstrukcijo in modernizacijo separacije bodo torej znašala po sanacijskem programu

— od tega lastna udeležba 20,098.700,00 din

— kredit 12,728.201,90 din

— krediti 7,370.498,10 din

ozroma prekoračitve, ki jih moramo v celoti kriti iz lastnih sredstev:

Gornjim zneskom moramo prišteti še razna že ugotovljena, dodatna dela

oziroma prekoračitve, ki jih moramo v celoti kriti iz lastnih sredstev:

— drugi del pogodbe z RUDIS-o za montažo opreme 293.080,00

— drobilnica rovnega premoga 1,181.848,30

— kotlovnica 677.744,15

— široki izkop hribine pri separaciji in oporni zidovi 426.177,50

— ureditev okolice separacije in cesta med drobilnico in pralnico 373.361,70

— zvrčališče z nadkopi in bunkerjem za rovni premog 1,316.328,50

— kompresorska postaja 139.003,70

— pralnica in poklasirnica 1,859.283,25

— cesta cementarna-separacija 1,038.040,15

— Skupaj dodatna dela in prekoračitve 7,304.867,25

Vlaganja v modernizacijo in rekonstrukcijo separacije bodo torej znašala:

— po sanacijskem programu 20,098.700,00

— dosedanja dodatna dela in prekoračitve 7,304.867,25

SKUPAJ 27,403.567,25

Skupni znesek teh vlaganj se bo verjetno še povečal za doslej še nepred-

videni dodatna dela in prekoračitve.

Miro Gole, dipl. oec.

Savšek Janko

Perspektive bodoče eksploatacije premoga v severnem krilu jame Kotredež

Za eksploatacijo premoga v severnem krilu kotredežke kadunje med ordinatama 4300 in 5100 od 2. do 6. obzora je bil v letu 1969 izdelan rudarski projekt, ki obravnava:

- rezerve premogovne substance,
- potrebna zavarovalna dela na površini za preprečitev vdorov vode v jamo iz potokov Kotredežce in Orlešce,
- odpiralna dela v jami,
- odkopne metode in način eksploatacije,
- objekte in naprave za transport moštva in materiala na delovišča.

V skladu z navedenim projektom, odobrenim s strani Republiškega sekretariata za gospodarstvo SRS, ki predvideva eksploatacijo 800.000 ton premoga nad 4. obzorom in 1.480.000 ton premoga med 4. in 6. obzorom, so se v letu 1969 pričela investicijska dela. Trenutno stanje teh del je naslednje:

Zavarovalna dela na površini:

Na površini pospešeno izvajajo zavarovalna dela, ki obstoje iz izdelave vodonepropustnih gumijastih korit potokov Kotredežce, na dolžini 80 m.

Predvideno je, da bi do 15. septembra preusmerili v oba potoka po vodonepropustnih koritih, kar bo omogočilo pričetek odkopavanja na področju zamišljenega varnostnega stebra pod obema potokoma.

Transportne zveze za odvoz premoga:

V jami Kotredež bo najkasneje do 1. avgusta tega leta, dokončana nova transportna pot za odvoz premoga iz polja 7 po presipnem jašku J-57, ki veže 4. in 5. obzor in po vpadniku V-67, izdelanem pod naklonom 17° med 5. in 6. obzorom.

Po izgradnji te transportne zveze, bo preusmerjen premog iz jame Kotredež na polnišče vozičkov v prekopu P-60 na vzhodni vpadniku V-67. Ta transportna pot predstavlja najkrajšo zvezo z glavnim izvoznim jaškom Vine.

Vzporedno je v gradnji v polju 6 presipni jašek J-66 med 6. in 4. obzorom, (višinska razlika 120 m), ki bo po dograditvi, predvidoma koncem leta 1970, prevzel prevoz premoga iz delovišča v polju 6, ki bodo odkopavali pod 4. obzorom. Dve vzporedni zvezi za odvoz premoga bosta omogočili eksploatacijo tudi v primeru zastojev v eni od transportnih komunikacij.

Z izgradnjo bodoče transportne zveze preko jaška J-57 do polnišča v prekopu P-60, se bo skrajšala dosedanja največja dolžina transporta s transporterji v jami Kotredež, iz sedanjega polja 47, od 903 m na 383 m t. j. za 520 m.

V letu 1970 bodo po končanih zavarovalnih delih na površini, odkopavali še v antiklinalnem hrbtu nad 4. obzorom, dokler pod 4. obzorom v poljih 6 in 7 ne bo odprta zadostna odkopna fronta. V tem času bo dolžina transporta s transporterji do nakladišča vozičkov v

Končano tekmovanje v rokometu

V okviru letošnjih delavskih sindikalnih športnih iger, ki jih je, kot vsa leta doslej, organizirala komisija za šport in rekreacijo pri občinskem sindikalnem svetu Trbovlje v sodelovanju s športnimi komisijami iz trboveljskih delovnih organizacij, je bilo končano tekmovanje v rokometu. Tekmovalo je osem sindikalnih rokometnih ekip. Prvo mesto je osvojila ekipa strojne tovarne — Trbovlje I, ki je zbrala 14 točk, sledijo RUDIS-Trbovlje 10, Investicijski biroji-Trbovlje, strojna tovarna-Trbovlje II in Prosveta po 8, Iskra 2 in cementarna Trbovlje 0 točk. Tekmovanja v ostalih športnih panogah, v katerih tekmujejo tudi sindikalne ekipe rudnika Trbovlje, še tečejo.

prekopu P-60, ki bo v uporabi od 1. 8. 1970 dalje, 494 m napram sedanji dolžini zaporedno vgrajenih transporterjev 663 m do H sipalni-ka.

Med odkopavanjem v polju 6 pod 4. obzorom pa bo dolžina transporta s transporterji maksimalno 324 m do polnišča vozičkov v prekopu P-60 in v polju 7, 150 m do polnišča vozičkov v prekopu P-66.

Vzporedno z bistvenim skrajšanjem dolžine transporta s transporterji, moremo pričakovati tudi zmanjšanje zastojev zaradi okvar na transportnih napravah, zmanjšanje obratovalnih stroškov za neprekinjen transport ter ustrezni prihranek zaradi zmanjšanja potrebnega števila strežnikov transporterjev.

Obstoječi presipni nadkop H, po katerem se je premog dosedaj gravitacijsko presipal pri naklonu 70° za višinsko razliko 120 m do 6. obzora, bosta zamenjala že omenjena presipna jaška v polju 6 in 7 z vgrajenimi litoželeznimi zavojnimi drčami, ki se uspešno uporabljajo že več let na rudniku Trbovlje in Hrastnik.

Med 5. in 6. obzorom bodo v polju 7 transportirali premog z dvoveržnim transporterjem tipa PZP 45 pri naklonu 17°. Transporter enake tipe je na rudniku Trbovlje več let transportiral premog pri naklonu 25°, kar dokazuje njegovo uporabnost tudi pri naklonu 17°.

Pri transportu po navpičnih jaških, z vgrajenimi strmimi zavojnimi drčami, pričakujemo bistveno manj zastojev, kot pri dosedanjem

transportu po obstoječem presipnem nadkopu. Vsekakor pa bodo tudi tu nastopale ovire — mašitve v zavojnih drčah, posebno kadar bodo transportirali moker talni premog.

Odkopne metode in pogoji za odkopavanje:

Pri eksploataciji bodo uporabljali širokočelno odkopno metodo s povečano višino etaže in pridobivanjem premoga z rušenjem, ki se uporablja uspešno na jamskem obratu Kotredež že vse od leta 1966.

Na odkopih bodo podpirali kot doslej z jeklenimi smernimi stropniki in jeklenimi strojkami. V podkopnem delu bodo razstreljevali masovno z milisekundnimi vžigalniki na pokrite odkopne transporterje.

Ker ima premogovni sloj horizontalno debelino cca 20 m pod 4. obzorom in naklon od 90 do minimalno 50°, napram naklonu sloja pod 50° nad 4. obzorom, moramo pričakovati v bodoče precej ugodnejše odkopne prilike kot pri dosedanjem odkopavanju.

Posebno skrb pri eksploataciji pa bo potrebno posvetiti pridobivanju premoga iz nadkopnega dela, da bi bile odkopne izgube čim manjše. To je posebno pomembno zato, ker so za zavarovalna dela na površini in odpiralna dela v jami bila porabljena velika finančna sredstva ter bi neracionalno izkoriščanje premogovne substance moglo ogroziti upravičenost investicije.

Transport moštva in materiala

Za pohod moštva in transport materiala pri eksploataciji v severnem krilu kadunje v območju 4. obzora in pod njim do 6. obzora, je bila predvidena izgradnja slepega

strojnega jaška med 4. in 6. obzorom iz prekopa P-60.

Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev dosedaj niso še pristopili k izgradnji navedene transportne zveze.

Po ponovni proučitvi možnih dohodkih poti (če ne bi izdelali predvidenega slepega strojnega jaška, oziroma druge ustreznice zveze) na delovišča na 4. obzoru oziroma kasneje na nižje ležeče odkopne etaže je bilo ugotovljeno, da bo moštvo vstopalo v odkopna polja utrujeno, ter bo izkoristek delovnega časa za aktivno delo na odkopu sorazmerno majhen. Navedena problematika je razvidna iz naslednjega pregleda razpoložljivega časa za aktivno delo na odkopu pri raznih možnih dohodnih poteh, ob upoštevanju obstoječega prevoza po visokem rovu in v Vine jašku do 4. oziroma 6. obzora.

	Aktivni delovni čas na delovišču
1. Hoje po 4 obzoru do nadkopa N-66 v polju 6	315 min
2. Prevoz po 6. obzoru do polnišča v prekoku P-66. Vzpon po lestvah do odkopnih etaž neposredno pod 4. obzorom v polju 6	339 min
3. Prevoz po 6. obzoru do prekoku P-60 do polnišča v prekoku P-60, vzpon po vpadniku na 5. obzor in po jašku na etaže v polju 6 neposredno pod 4. obzorom	335 min
4. Prevoz po 6. obzoru do polnišča v prekoku P-60, prevoz po projektiranem strojnem jašku J-60 na 4. obzor in vstop v odkopno polje 6 neposredno pod 4. obzor po zračilnem nadkopu	339 min

5. Prevoz po 6. obzoru z vozički do polnišča v prekoku P-60, prevoz po vpadniku V-67 na 5. obzor in na koto — 22 po poševni in horizontalni zvezi do jaška J-66 z enotirno talno žično vlečnico sistema Becorit 371 min

Iz navedenga pregleda sledi, da so izkoristki delovnega časa za delo na odkopu najboljši pri zadnji varianti, to je po uporabi enotirne talne žične vlečnice. Tudi je izkoristek delovnega časa pri tej varianti za najmanj 32 min. večji, kot pri uporabi drugih dohodnih poti.

Pri nujno potrebnih dnevni obložitvi 150 mož na odkopih v jami Kotredež, pomeni ureditev dovoza moštva dnevni prihranek 10 delavnikov/dan.

Vzporedno z rešitvijo problema dovoza moštva, pa se z Becorit enotirno žično vlečnico najuspešneje rešuje tudi dovoz materiala na delovišča, ker bi bila oskrbovalna etaža vedno dve etaži pod etažo v eksploataciji.

Smerna progna na tej oskrbovalni etaži bi bila zgrajena po premožu, ter bi kasneje služila kot transportna zveza pri odkopavanju.

Zaključek:

Iz stanja zavarovalnih in odpiralnih del v jami Kotredež je razvidno, da so investicijska dela v zaključni fazi, zato lahko pričakujemo glede na tehnične rešitve, najkasneje koncem leta 1970 dvig proizvodnje in s tem pocenitev lastne cene premoga iz jame Kotredež ob pogoju, da bo do tega roka uspešno urejen tudi transport moštva in materiala na delovišča.

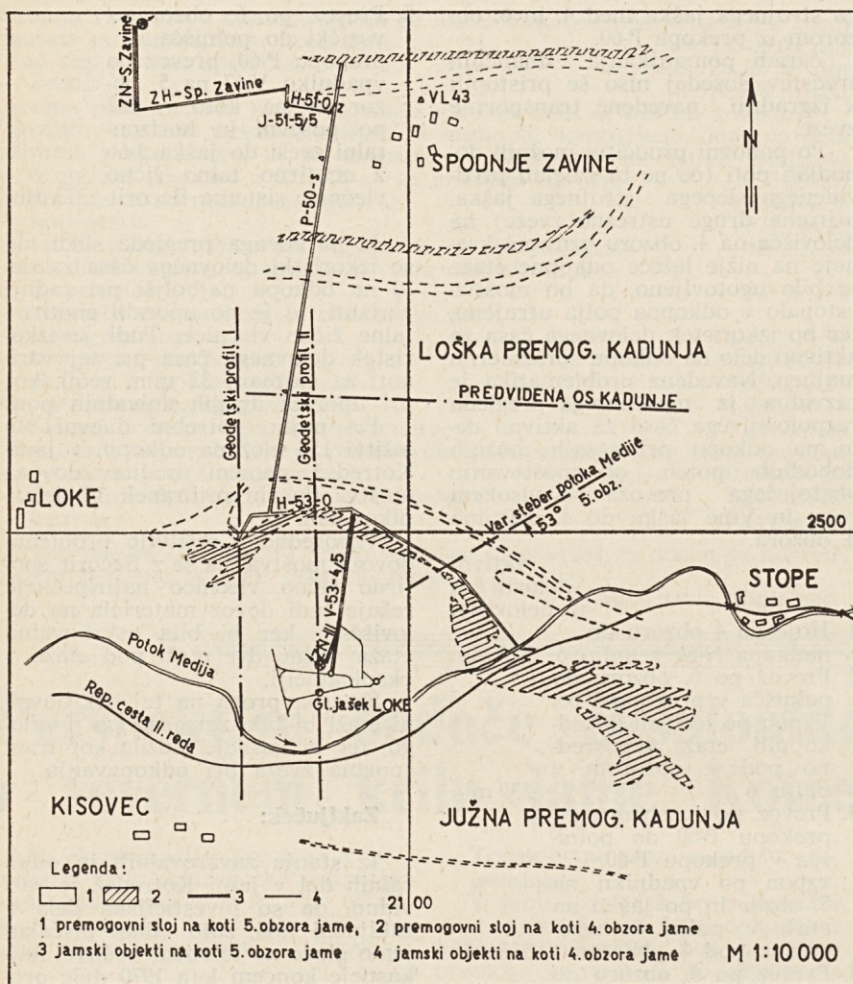
Metod Malovrh, dipl. inž. rud.

Raziskovalna in odpiralna dela severnega krila loške premogovne kadunje v jami Loke

Premogovno nahajališče jame Loke obsega glavno ali Loško premogovno kadunjo in stransko oziroma južno premogovno kadunjo. Južno krilo loške premogovne kadunje je z geološko prelomnico narinjeno na Severno krilo južne premogovne kadunje. Zavaljo intenzivnega tektonskega delovanja v oligocenu in deloma v miocenu, je struktura nahajališča luskasta tako, da se premogovni sloj večkrat pojavlja v zaporednih presledkih ali je narinjen v lečaste gmote. Iz navedenih razlgov se tudi Severno krilo loške premogovne kadunje predvideva dvakrat pojavlja v medsebojni razdalji cca 220 m. Trenutno

eksploatiramo Južno krilo loške premogovne kadunje. Celotno jamsko polje je odprto za izvažalnim jaškom Loke (kota odvozišča zunaj 270,15 — kot dovozišča na 4. obz. jame 18,63) in tremi jamskimi obzorji, t. j. 5. obzor jame, kota — 61,00, 4. obzor jame kota 18,63 in 3. obzor jame kota 90,51. Zahodni predel 5. obzorja jame služi za redno eksploatacijo odkopnih polj P-55 in P-53, dočim je vzhodni predel tega jamskega obzorja še v fazi odpiranja. Zahodni predel 4. obzora jame služi transportu materiala v odkopna polja in za odvajanje izrabljenega zračilnega toka iz odkopnih polj. V vzhodnem predelu

tega jamskega obzorja je v zaključni fazi odkopavanje v odkopnem polju P-42. Skrajno zahodni in vzhodni predel 3. obzorja jame je opušččen, preostali del obzorja pa služi za dostavo materiala v odkopna polja P-42 in P-40, za odvajanje izrabljenega zračilnega toka z navedenih odkopnih polj in za dostavo zasipnega gramoza v odkopna polja. Ker poteka preko eksploatacijskega območja jame Loke na površini republiška cesta II. reda in potok Medija, poteka odkopavanje tistih predelov premogovnih slojev, ki se nahajajo v varnostnih stebrih navedenih površinskih objektov z polnim, splavnim zasipom, t. j. ce-

lotni vzhodni oddelek jamskega polja oziroma odkopna polja P-0 in P-2. V zahodnem oddelku jame, t. j. v odkopnih poljih P-5, P-3 in P-1 poteka odkopavanje premogovnih rezerv z rušenjem stropa oziroma krovnine. V potrjenem rudarskem projektu »Sprememba projekta odpiranja in odkopavanja v poljih 55 in 53 med 10. etažo 5. obzora in 5. obzorom v jami Loke z rušenjem«, oziroma s priložo tega projekta »Študija rušnih in plaznih procesov za odkopavanje premogovega sloja v poljih 53 in 55 med 4. obzorom in 5. obzorom jame Loke«, računamo, da bo zadevo odkopavanje potekalo že pod nivojem 4. obzorja jame vplivajo z rušnim in mejnimi koti na izvažalni jašek Loke in na glavni zračilni nadkop jame ZN-3, ki služi odvajanju izrabljenega zračilnega toka jame. Na ustju tega glavnega zračilnega nadkopa je locirana glavna ventilacijska postaja za jamo Loke. Zavoljo spremljanja in kontrole posejanja površine, opazujemo dva geodetska profila (g. profil I in g. profil II) v neposredni bližini obeh ogroženih glavnih objektov jame Loke. Geodetski profil I opazujemo že od leta 1967 oziroma od trenutka, ko smo v tem predelu jame pričeli odkopavati z rušenjem

stropa oziroma krovnine. Najbližja točka tega profila je oddaljena od izvažalnega jaška 145 m in znaša njeno celokupno posejanje 0,092 m. Dočim je najbližja točka oddaljena od zračilnega nadkopa ZN-III 160 m ter znaša njeno celokupno posejanje 0,018 m. Nivo odkopavanja se trenutno nahaja v tem predelu jame na koti -7,17 (z rušenjem stropa oziroma krovnine smo pričeli odkopavati pod nivojem 4. obzora jame). V tem predelu premogovega nahajališča leži ob beli talnini masiv triadnih dolomitov in apnenec razmeroma zelo blizu premogovega sloja. Če je trdnost navedenih triadnih hribin zadostna, se bodo rušni in plazni procesi tega odkopavanja verjetno v tem območju zaustavili tako, da bosta ostala izvažalni jašek Loke in zračilni nadkop ZN-III izven vplivnega območja odkopavanja celotnega zahodnega oddelka jame Loke. Če bodo opazovanja obeh geodetskih profilov pokazala nasprotno rezultate, bo potrebno odkopavanje v zahodnem oddelku jame ustaviti za toliko časa, dokler ne bosta izdelana namesto opušenih, ustrezna nova glavna jamska objekta. V tej zvezi bo potrebno izdelati pomožna odpiralna dela v vzhodnem oddelku jame, t. j. v varnostnem stebri potoka

Medija in republiške ceste II. reda, s katerimi bodo nadomeščene izgubljene odkopne zmogljivosti. Iz navedenega razloga bo predvidoma v letu 1973 razmerje pridobljenih količin premoga z odkopnimi metodami s splavnim zasipom, pridobljenim količinam premoga z odkopnimi metodami z rušenjem stropa oziroma krovnine 85,3 % : 14,7 % (v prvi tretjini letošnjega leta je znašalo to razmerje 59,4 % : 40,6 %) oziroma bo pridobljenih samo 44.500 ton premoga z rušenjem stropa oziroma krovnine od celokupne letne proizvodnje premoga 300.000 ton. To pa bo verjetno ogrozilo ekonomičnost pridobivanja premoga v jami Loke. Glede na predvideno možnost takega stanja jame Loke, bo potrebno izvesti z veliko naglico raziskovalna in odpiralna dela obeh predvidenih severnih kril loške premogovne kadunje. Tu bodo razmere dopuščale eksploatacijo celotnega nahajališča z rušenjem stropa oziroma krovnine. Severni krili loške premogovne kadunje še nista ugotovljeni z rudarsko raziskovalnimi deli tako, da obstajajo za to področje premogovnega nahajališča le idealni geološki profili, ki so bili izdelani na temelju geološkega kartiranja površine oziroma terena. Sicer so bila v teku raziskovalna globinska vrtnanja s površine v tem predelu loške premogovne kadunje, vendar je le vrtna VL-43 navrtala premog tako, da je dno omenjene vrtnine obstajalo predvidoma v premogovnem sloju Severnega krila II. Za ugotovitev dejanskega stanja obeh predvidenih severnih kril loške premogovne kadunje, je predvidena izdelava raziskovalnega prekopa P-50-S, ki je locirana v zahodnem predelu 5. obzora jame Loke iz smerne proge H-53-0 v smeri proti severu. Tega prekopa je trenutno izdelanega cca 84 m. Na dolžini cca 420 m bo predvidoma presekal premogov sloj severnega krila I, na dolžini cca 754 m pa premogov sloj Severnega krila II. Zaradi ugotovitve dna premogovne kadunje, bosta izvedeni iz omenjenega raziskovalnega prekopa dve globoki vrtnini, za ureditev smerne razsežnosti premogovih slojev pa bodo izvedena raziskovalna vrtnanja z daljšimi poševnimi in vodoravnimi vrtninami. Če bodo rezultati teh raziskovalnih del zadovoljni oziroma vsaj enaki predvidevanjem, bomo takoj pristopili k rekonstrukciji raziskovalnega prekopa P-50-S v odpiralni oziroma

V gostilno, kjer so rajši prodajali pijačo kot jedačo, je prišel lačen možakar, se vsedel za mizo in pojedel pet žemelj.

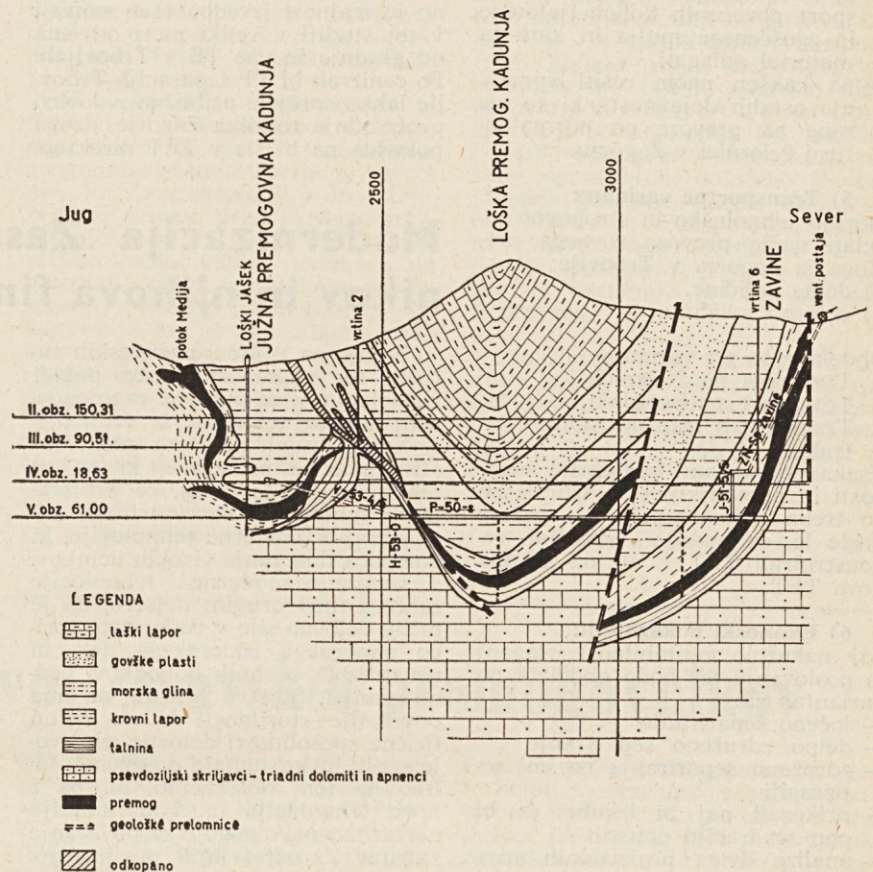
Ko je šel, mu je gostilničar dejal: »Kadar boste pa še tako žejni pa pojdite rajši k peku«.

glavni transportni prekop za to novo področje jame Loke in istočasno k poglobljanju zračilnega nadkopa ZN spodnje Zavine iz površine v bližni vasi Spodnje Zavine nad Zagorjem. Glavno zračilno in transportno pot oziroma zvezo za to področje jame, bodo predvidoma predstavljali naslednji jamski objekti: iz glavnega transportnega prekopa P-50-S bo izdelana smerna proga H-51-0/Z ter pomožni strojni jašek J-51-5/5 do 5. otž. nad 4. obz. jame, kota 58,50. V tem pomožnem strojnem jašku bo poleg ferolitne zavojne drče vgrajena tudi enodelna izvazalna naprava, ki bo služila naprava, ki bo služila za prevoz ljudi iz materiala. Iz prekopa P-41-5 na 5. etg. nad 4. obz. jame bo izdelana v zahodno smer zračilna proga ZH-spodnje Zavine ter nato zračilni nadkop ZN-spodnje Zavine, ob katerem bo locirana na površini, kota 330,0 nova ventilatorska postaja. Iz kote 58,50 bodo izvedena pripravljajna dela tako, da bo na koti 90,51 oziroma na nivoju 3. obzora jame začetni nivo odkopavanja. Enak odpiralni sistem bo predvidoma uporabljen tudi za Severno krilo I ter eventualno tudi na nižjih obzorjih v tem predelu premogovnega nahajališča.

Glede na dilemo, v kateri se nahajamo glede predvidenega obsega vplivnega območja odkopavanja celotnega zahodnega oddelka jame Loke, je nujno pospešiti raziskovalna dela v Severnem krilu loške premo-govne kadunje.

Leopold Grahek, dipl. inž. rud.

IDEALNI GEOLOŠKI PROFIL V OSI
raziskovalnega prekopa P-50-s
M 1:10 000

Študija o možnosti enotne separacije

V sklop študij, ki so v teku pri ZP-T, je bila vključena tudi študija o tehničnih in ekonomskih pogojih za koncentracijo separiranja premoga.

Študija je bila naročena v aprilu l. 1969 preko Rudisa pri Rudarskem inštitutu — Ljubljana in je sedaj v zaključni fazi izdelave.

Namen študije je bil, da osvetli pogoje in ekonomičnost separiranja v Trbovljah in Zagorju, da opravi ekonomske izračune in primerjave za različne transportne sisteme, da ugotovi možnost separiranja zasavskih premogov na eni separaciji ter pri tem upošteva pervodno in eventualno gradnjo še ene TE v Trbovljah.

Za študijo, ki bo zelo obsežna je bilo potrebno zbrati ogromno podatkov, napraviti mnogo izračunov, vzorcev in laboratorijskih analiz.

Upamo, da bodo vsi podatki zelo koristni za naše nadaljno delo in da pozitivni rezultati ne bodo izostali.

Študija se deli na 7 poglavij, ki obsegajo v grobem naslednje probleme:

1) Analiza tehnologije separiranja premoga v Trbovlja in Zagorju v kateri bo obdelana: kapaciteta separacij, izostanek separacij, ostrina ločenja, pomanjkljivosti v tehnologiji, problemi tehnične in personalne narave, vodno in energetske gospodarstvo, poraba različnih materialov analize staleža, čiščenje odpadnih voda, stroški separiranja itd.

2) Tehnične in ekonomske posledice ločenega separiranja, ki izvirajo iz dela na dveh separacijah: večja poraba materiala, večje število zaposlenih, slabša izkoriščenost dveh separacij, večja poraba vode in energije, 2 sistema, ki dajeta odpadno vodo, dvakratna manipulacija z železniškimi vagoni itd.

3) Tehnični in ekonomski pokazatelji pri združenem separiranju na eni separaciji.

To poglavje obdeluje zmogljivost centralne separacije, znižanje stroškov za vodo, energijo, material in OD, možnost čiščenja odpadnih vod na enem mestu, nakladanje premoga v wagone JŽ ob glavni železniški progi, povečane učinke, neposrednost transporta kotlovnega premoga v TET itd.

Kritično bo potrebno oceniti stroške podaljšane transportne premo-govne na centralno separacijo, vpliv separiranja na različne kvalitetne vrste premoga, dodatno drobljenje, dodatne investicije za transporte, odlaganje rovnega in komercialnega premoga v bunkerje, odvoz povečanih količin jalovine in obračune proizvodnje za tri rudnike.

4) Variantna obdelava separacijske tehnologije pri združenem separiranju.

Ta naj da odgovor na naslednja vprašanja:

— ali naj se separacijski proces združi v celoti ali le delno,

- ali naj se drobiž v rovnem premo-
gu odseje pred transportom
v centralno separacijo,
- na kakšen način opraviti trans-
port povečanih količin jalovine
in zgoščenega mulja in kam ta
material odlagati,
- na kakšen način rešiti vpraša-
nje ostalih dejavnosti, ki so ve-
zane na prevoze po normalno-
tirnih železnici v Zagorju.

5) Transportne variante:

morajo tehnološko in strokovno ob-
delati način prevoza rovnega pre-
moga iz Zagorja v Trbovlje:

- a) delne količine,
- b) celotno količina.

Obdelane so tri variante:

1. Transport po železnici.
2. Transport s tovornjaki.
3. Transport s transportnimi
trakovi.

Vsaka od variant ima svoje pred-
nosti in pomanjkljivosti, izbrati pa
bo treba najustreznejšo. V poštev
pride le, če bodo v Trbovljah re-
konstruirali TET I. ali pa gradila
nova TET.

6) Ekonoski pokazatelji:

naj nakažejo rentabilnost vlagan-
ja in poslovanja ter bodo obdelani po
variantah za:

- ločeno separiranje
- delno združeno separiranje
- združeno separiranje na eni se-
paraciji
- prikazali naj bi izgube, če bi
eno separacijo opustili
- analizo dviga proizvodnih stro-
škov zaradi investicijskih vlag-
anj in daljšega transporta rov-
nega premoga
- višino obratovalnih stroškov pri
obratovanju ene skupne separa-
cije.

7) Zaključki in predlogi s po- trebnimi utemeljitvami.

Kakor je bilo že preje omenje-
no je realnost izvedba vseh zamisli
v tej študiji v veliki meri odvisna
od gradnje še ene TE v Trbovljah.
Po cenitvah bi TT separacija Trbov-
lje lahko sprejela približno polovico
proizvodnje rudnika Zagorje, druga
polovica pa bi šla v TET direktno.

Modernizacija Zasavskih premogov- nikov in njihova finančna zmogljivost

Stanje na tržišču energetskih su-
rovin ter razmeroma težki pogoji
rudarjenja v zasavskem premogov-
nem bazenu, terjajo v še večji me-
ri kot v drugih panogah gospodar-
stva, cenejše proizvode, ki pa so
lahko cenejši le tedaj, če proizva-
jamo množično, koncentrirano ter
ob uporabi moderne tehnologije, ki
omogoča doseganje visokih učinkov.

Uvajanje moderne tehnologije
zahteva med drugim dejstvo, da je
priliv delovne sile v rudarstvo, sprič-
o naporenega rudarskega dela in
neustreznih osebnih dohodkov, ved-
no manjši. Dejstvo je tudi, da ima
povečanje storilnosti le na račun
fizične sposobnosti delovne sile svo-
je meje in ko temeje dosežemo, la-
hko na tem obstanemo, ali pa z
novo tehnologijo in modernizacijo
ustvarimo nove pogoje za povečanje
storitev. Za ustvarjanje novih pogo-
jev za pridobivanje premoga z uva-
janjem nove tehnologije in moder-
nizacije, pa so potrebna sredstva,
katerih žal pri sedanjem stanju v
premogovništvu ni mogoče oddvojiti
od doseženega dohodka, ampak

Za popolno separiranje pre-
moga iz Zasavskih premogovnikov
na eni separaciji za sedaj ni real-
nih možnosti.

Ko bodo rezultati študije znani,
bomo o njih seznanili delovno skup-
nost, saj verjetno vsakogar zanima,
kako bomo v bodoče premog se-
parirali, kakšna bo njegova kvali-
teta in koliko nas bo to stalo.

Mirko Mlakar, dipl. inž. rud.

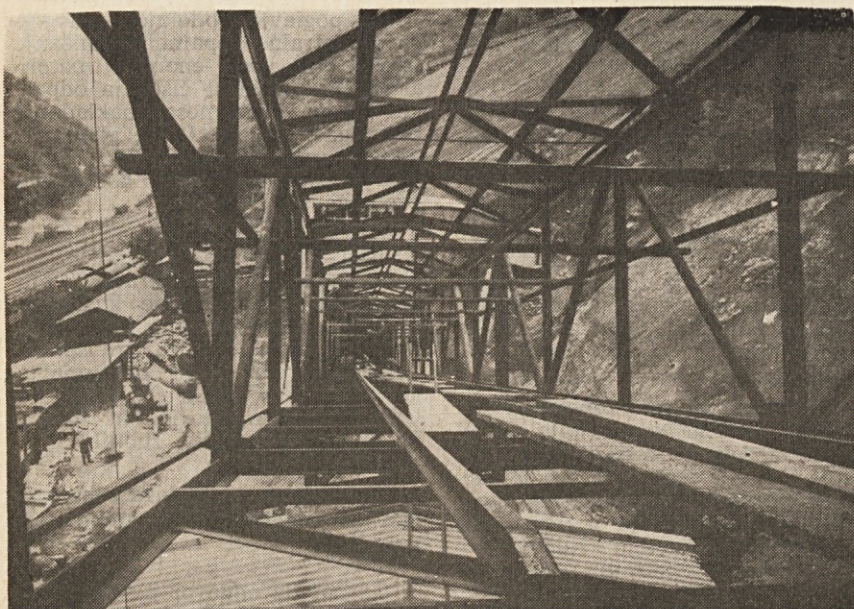
je to možno izvesti le s pomočjo
od drugod, oziroma z najetjem
kreditov.

V nadaljnjem bom skušal raz-
ložiti zakaj ni na razpolago lastnih
sredstev za modernizacijo. Poglej-
mo, katera sredstva so na razpolago
za izvedbo teh zamisli. To so sred-
stva amortizacijskega sklada, ka-
tera pa le v manjši meri uporabl-
jamo za te namene, kajti zahteve
enostavne reprodukcije (obnavlja-
nje naprav) so tako obširne, da za
razširjeno reprodukcijo (nove inve-
sticije) in ostalo ne ostane skoraj
ničesar ali pa kvečjemu toliko, da
plačujemo anuitete za najete kredi-
te za te namene.

Skladi, ki predstavljajo cca 2,2 %
od celotnega dohodka ali 3,8 % od
dohodka, odvisno seveda od uspeš-
nosti poslovanja pa so zopet pre-
majhen vir sredstev, tudi če bi ta
vsa sredstva porabili le v te name-
ne. V pogojih, v kakršnih posluje
podjetje, to je ob stalnem naraš-
čanju cen reprodukcijskega mate-
riala, opreme in naraščanja oseb-
nih dohodkov, ali na kratko, ob
stalnem večanju poslovnih stroškov
zavoljo konkurence tekočih goriv
nič ne kaže na to, da bi sami la-
hko ustvarili dovolj skladov-sred-
stev, pa naj si bo to za razširjeno
reprodukcijo ali modernizacijo. Na
podlagi takšne presoje stanja, je
bil v okviru podjetja izdelan inve-
sticijski program, ki naj služi kot
dokumentacija za najetje kreditov,
s pomočjo katerih bi se še nadalje
povečala koncentracija proizvodnje
in transporta, ter uvedla na jamske
odkope sodobna kompleksna meha-
nizacija.

Predvidevanja za bodoče poslo-
vanje podjetja ne kažejo na po-
sebno povečanje proizvodnje pre-
moga in to predvsem iz dveh raz-
logov. Prvi razlog je tržišče, ki je
s svojo preorientacijo od trdih na
tekoča goriva vedno bolj nezanes-
ljiv odjemalec, drugi razlog pa je
delovna sila, katere priliv je, kot
sem že preje navedel, v rudarstvu
vedno manjši.

Bodoča orientacija je torej, dvig
osebni dohodkov brez povečanja
cen premoga ter dvig storitev za
preko 50 %. Z višjimi osebnimi do-
hodki bomo skušali obdržati delov-

Separacija Trbovlje — jekleno ogrodje transportnega mosta. Pogled z vrha
TT pralnice k drobilnici rovnega premoga — junij 1970

Foto: Milan Cerinšek

no silo v podjetju in deloma pri-
tegniti v podjetje še nove sodelav-
ce. Z dvigom storilnosti, kar bi do-
segli predvsem z uvedbo nove kom-
pleksne mehanizacije ter deloma s
koncentracijo proizvodnje, bi pri
istem staležu zaposlenih dosegli
večjo proizvodnjo oziroma bi pri
zmanjšanem staležu obdržali isto
višino proizvodnje. Vzporedno s
tem bi se v prvem primeru povečal
celotni dohodek in s tem dohodek,
v drugem primeru pa bi se ob ena-
kem celotnem dohodku zmanjšali
stroški zaradi manjših izdatkov za
osebne dohodke, zavoljo manjšega
staleža.

Povečanje storitev se bo skušalo
doseči, kot že rečeno, z uvedbo
kompleksne mehanizacije na odko-
pkih, ki bo sestavljena iz hidravlič-
nega samohodnega podporja in od-
kopnih pridobivalnih strojev. Eden
teh strojev, katerega nabava je v
teku, je stroj za izdelavo prog,
predvsem v premogu, s katerim naj
bi po predvidevanjih dosegli dnev-
ne napredke do 15 m.

Z uvedbo hidravličnega samo-
hodnega podporja bo prihranjenega
mnogo težkega fizičnega dela pove-
zanega s podpiranjem in prestav-
ljanjem podporja ter rušenjem,
obenem pa sproščeno precej delov-
nih moči, katere bi lahko zaposlili
na drugih delih.

Koncentracija proizvodnje in
transporta je drug faktor na kate-
rega smo se opirali pri sestavljanju
programov modernizacije proizvo-
dnje. Pri koncentraciji proizvodnje,
ki je že v teku, predvidevamo zma-
njšanje števila širokih čel in po-
večano pridobivanje premoga na
preostalih čelih, kar deloma že do-
segamo z uvedbo novih načinov od-
kopavanja, kot je npr. odkopna me-
toda s pridobivanjem premoga iz
stropa. Prednosti te odkopne meto-
de so: zmanjšanje obsega priprav-
ljalnih del, zmanjšanje pritiskov in
s tem povezanih vzdrževalnih del.
Neugodno pa je to, da je pridob-
ljeni premog nečist, zato je pri od-
kopavanju možno mešanje premo-
ga s psihribino (krovnino, zasip).

Pri koncentraciji transporta je
predvidena zamenjava načina tran-
sporta po horizontih in etažah, kjer
naj bi jamske vozničke in verižne
transporterje, slednji bi ostali le še
na čelih, zamenjali gumi transport-
terji. Odpadel naj bi tudi transport
izkopsnine po jaških, namesto njih
pa bi uvedli transport z gumi tran-
sporterji po nadkopih. Pri tem bi
odpadla ozka grla v kapacitetah ja-
škov, sprostile bi določeno število
jamskih vozičkov, katere doslej u-
porabljamo za transport izkopsnine
in vmesnih obzorjih, da ne našte-
jem še prednosti v pogledu delovne
sile, ki nastanejo pri koncentraci-
ji prevoza.

Na kratko sem povedal nekaj
misli, ki jih bo treba uresničiti ob
sodelovanju vseh v podjetju, kakor
tudi ob sodelovanju in uvidevnosti
družbe, če bomo hoteli vzdržati v
tekmi z ostalimi energetskega viri.

Milan Bole, dipl. inž. rud.

Programski razvoj Zasavskih premogovnikov

Dne 12. junija 1970 je bila v gla-
dališki dvorani delavskega doma v
Trbovljah, prva skupna seja od-
bornikov občinskih skupščin Hrast-
nik, Trbovlje in Zagorje. Sklicana
je bila na pobudo našega podjetja.
Na njej so obravnavali bodoči pro-
gramirani razvoj Zasavskih premo-
govnikov. Udeležil so se je tudi
predstavniki raznih republiških or-
ganov in poslanci iz Zasavja. Uvod-
ni govor na tej seji je imel glavni
direktor Zasavskih premogovnikov
Trbovlje Albert Ivančič, dipl. inž.
rud. Zaradi izredne aktualnosti ob-
javljamo njegov govor v celoti. De-
jal je:

Mogoče se bo na današnji seji
vseh treh občinskih skupščin na-
šel kdo, ki bo menil, da pač ni po-
trebno zaradi premogovništva v Za-
savju dvigati hrupa in javnost ter
pristojne organe po nepotrebnem
vznemirjati in opozarjati na prikrit
problem v naših družbeno-ekonom-
skih odnosih, ki ga predstavlja
premogovništvo kot panoga indus-
trije. Kljub vsemu pa nas ki delamo
v premogovništvu, vendarle navda-
ja zadovoljstvo, da prvič po ukinit-
vi okraja Trbovlje v letu 1958, sku-
paj zasedajo in razpravljajo vse tri
občinske skupščine o problemih
premogovništva, ki so za vse tri
občine skupni in ki predstavljajo
za vsako izmed njih in za vse tri
skupaj zelo pomembno osnovo, ta-
ko nadaljnega razvoja kot tudi
nujnost stalne skrbi za dogajanje v
tej panogi industrije. Razumljivo
je, da pred tremi leti, ko sta bili
v premogovništvu Zasavja še dve
podjetji, skupna stremeljenja niso

bila še toliko prisotna, saj je tudi
programiranje razvoja premogov-
ništva v Zasavju potekalo ločeno.
Z integracijo in osnovanjem enega
podjetja za proizvodnjo premoga
v Zasavju, so se stvari tudi na tem
področju spremenile. Pravkar do-
končujemo sanacijski program, za
katerega izvedbo so nam bili odo-
breni krediti iz sklada skupnih go-
spodarskih rezerv SRS in pri kate-
rih dodelitvi je bil pogoj integraci-
ja premogovništva v Zasavju. Jasno
je, da podjetje ne more obstajati
brez nadaljnega programiranja raz-
voja in brez zastavljanja ciljev, ki
jih mora doseči, če si hoče ustvari-
ti močnejšo in boljše gospodarsko
osnovo. Ker smo smatrali, da spa-
damo vsekakor med energetske pa-
noge, predvsem pa kot premogov-
ništvo Zasavja kot celota s perspek-
tivo nadaljnega razvoja, smo se
po konsolidiranju organizacije in-
tegriranega podjetja lotili izdelave
novega investicijskega programa, ki
naj bolj revolucionarno poseže v
nadaljnji razvoj podjetja.

Na kratko so glavne smernice
investicijskega programa naslednje:
— s programom zasledujemo tež-
njo po boljši opremljenosti
sredstev za proizvodnjo, po po-
večanju produktivnosti in zviša-
nju akumulativnosti podjetja,
— proizvodnjo povečujemo po pro-
gramu malenkostno in jo sku-
šamo napraviti prilagodljivo trž-
nim razmeram,
— vlaganja bi trajala 5 let, najmoč-
nejša bi bila v prvih dveh letih.
Investicijski program predvideva
bistveno povečanje produktivnosti

in sicer za 56 %. Mogoče se bo zde-
lo komu to nerealno, vendar je po-
trebno ugotoviti, da že na prehodu
iz leta 1969 v leto 1970 povečujemo
produktivnost za 13 — 14 %, ne sa-
mo v načrtu, pač pa jo tudi de-
jansko dosegamo. Ta podatek daje
realno osnovo, da bo povišanje pro-
duktivnosti za 56 % verjetno prese-
ženo. Ob tem se marsikomu postavlja
vprašanje, kako to, da se osebni
dohodki povečujejo le za 36 %
in ne več, tako kot se bo predvido-
ma dvignila produktivnost. Ob tak-
šnem zastavljanju vprašanja je po-
trebno najprej vedeti, da je bila
primerjalna osnova leto 1968, da
nismo računali s povečanjem cen
premoga in da tudi nismo računali
s povišanimi stroški proizvodnje.
Smatrali smo da je pravilno, da
vzamemo v poštev stabilnost gos-
podarskih odnosov, ker je sicer ne-
mogoče upoštevati inflacijske ten-
dence. Osebni dohodki bi bili, vzeti
po kvalifikacijah v podjetju, nekoli-
ko višji kot so bili predvideni v
osnovah zveznega srednjeročnega
načrta. Tako naj bi imel po teh
predvidevanjih visokokvalificirani
delavec leta 1975 1.500,00 din, v
našem programu pa predvidevamo
okoli 1.850,00 din mesečnih osebnih
jih praksa v mnogočem demantira,
dohodkov. To so predvidevanja, ki
saj se osebni dohodki že sedaj hitro
približujejo predvidenim zneskom
in bodo po teh tendencah ob koncu
srednjeročnega načrta verjetno tu-
di bistveno preseženi. Nastaja mo-
goče tudi vprašanje, zakaj predvi-
doma povečujemo ostanek dohod-
ka oziroma dobiček. Verjetno več

ali manj vsi poznamo problem stanovanjske igradnje, ki je pri ZPT zelo pereč. Po drugi strani pa moramo poskrbeti za ustvarjanje lastnih virov obratnih sredstev, če bomo nadalevali prakse nelikvidnosti v naših gospodarskih odnosih.

Verjetno si ob seznanjanju z investicijskim programom ni nihče zastavljal vprašanj o potrebnih vlaganjih, tako v jamske gradbene objekte, kot v opremo. Moram reči, da je prav pri opremitvi, to je kompleksni mehanizaciji za proizvodnjo premoga na širokih čelih, največ dvomov o možnosti uporabe takšne mehanizacije v naših pogojih, čeprav se ob podobnih pogojih že uspešno uporablja. Res pa je, da je edino z nadomestilom človeka s strojem v proizvodnji premoga možno dvigniti produktivnost, poleg določenih prilagojevanj metod eksploatacije. Takšna usmeritev zahteva seveda precej proučevanj, analiz, študij in tudi praktičnih preizkusov, pa tudi spoznavanja z delom takšne mehanizacije v praksi. Osnovna težnja tega programa torej je — da nadomestimo človeka in s strojem dvignemo produktivnost in bistveno izboljšamo opremljenost, kar je tudi osnovni pogoj za povečanje produktivnosti.

V razpravi o tem programu pa seveda še zdaleč ni zaključena težnja in potreba po nadaljnji modernizaciji, tako v okviru podjetja kot celote, kot tudi za posamezne enote. Gre za nekatera predvidevanja, ki jih bo potrebno čimprej uresničiti, saj pomenijo nadaljnjo izpopolnitev in modernizacijo tehnologije proizvodnega procesa, kakor tudi zmanjšanje stroškov proizvodnje in povečanje produktivnosti. Jasno je, da bo nadaljnji razvoj možno doseči le s pomočjo finančnih sredstev, pridobljenih izven podjetja. Ko načenjamo vprašanje sredstev za modernizacijo, potem verjetno ne bo odveč, če ponovim ugotovitve, ki je objavljena v materialu, ki ste ga vsi prejeli. Gre za to, da je bilo od leta 1945 do 1969 dodeljenih kreditov za ZPT skupno 46.347.000 dinarjev za osnovna sredstva. Pri tem pa gre za proizvodnjo v višini 1.850.000 ton, ki znaša po vrednosti okoli 150 milijonov. Pomembno je tudi to, da je bila večina sredstev odobrenih od leta 1962 do 1969 oziroma pravzaprav od leta 1966 do 1969. Kot perspektivno podjetje s proizvodnjo premoga okoli 2.000.000 ton, z okoli 200 milijonov ton premogovnih zalog, z dobavami za termoenergetske objekte, smo sodili, da bomo lahko deležni kredita iz sredstev za energetiko. V letu 1967 in 1968 smo prejeli iz teh sredstev skupno okoli 6 milijonov za obratna sredstva. To je tudi vse, kar je naše podjetje prejelo iz sredstev za energetiko. Upravičeno smo torej pričakovali, da bomo ob predložitvi programa deležni izdatnejših sredstev iz teh virov. Toda na žalost, kljub predhodnim objavam v javnosti, da obstojajo nerazporeje-

ni viški teh sredstev, smo bili v banki zaenkrat odklonjeni, ker teh sredstev sploh ni. Tako bomo prisiljeni, če bo še nadalje obstajalo razpoložnje takšne vrste, v naslednjem letu sprejeti bančni kredit s hujšimi pogoji kot bi jih sicer imeli pri najetju sredstev, namenjenih za energetiko. Menim da je vsakemu jasno, da tovrstna panoga industrije zahteva tudi na področju kreditiranja popolnoma drugačno obravnavo. Zavedamo se, da nam odlaganje kreditiranja poslabšuje gospodarsko stanje v podjetju. Ker je modernizacija omejena le na amortizacijske vire podjetja, ki jih sedaj moramo izkoriščati, zaostajamo v času nadaljnje modernizacije, pa tudi v doseganju gospodarskih učinkov nastajajo in bodo še nastajali problemi, ki jih bomo težko obvladali. Sedanja nestabilnost v gospodarstvu, stalno dvigovanje cen in s tem lastne cene proizvoda, dvigovanje cen artiklov splošne potrošnje, povzroča dodatni pritisk, pa tudi razumljivo zahtevo po prilagojevanju osebnih dohodkov nastajajočim razmeram. To pa presega ekonomsko moč podjetja, ki se nahaja na eni strani pred zahtevo, da kot podjetje dosega čimboljše finančni efekt, pri zaposlenih pa pred zahtevo po čimvečjih osebnih dohodkih. Glede na to, da je cca 56% celotnega dohodka podjetja potrebno nameniti za bruto osebne dohodke, postane takoj jasno, da so ob rastočih stroških proizvodne možnosti poviševanja osebnih dohodkov zelo majhne, saj služe podjetje na ta način na meji rentabilnosti oziroma z minimalnim ostankom dohodka. Če k temu problemu dodamo še to, da se v javnosti objavljajo podatki o nujnosti usmeritve v uporabo drugih virov energije in da premog kot vir energije nima posebne perspektive, potem je razumljivo zelo počlo vključevanje mladih v ta poklic, precejšnja fluktuacija ter dejanski odliv delovne sile. V slabem letu in pol smo znižali stavež za preko 300 zaposlenih. S tem nočem reči, da ni določenih rezerv v podjetju, toda struktura zaposlenih se spreminja in odstotek delovne sile, sposobne za direktno proizvodnjo, se stalno znižuje. To pa seveda pomeni v naših pogojih slabe opremljenosti proizvodnje dodatne probleme, ki se kažejo tako v proizvodnih kot tudi finančnih težavah podjetja. Zavedamo se, da bomo od približno 4.700 zaposlenih, pri zviševanju produktivnosti sčasoma to številko bistveno znižali, toda morali bomo izboljšati strukturo zaposlenih, če nočemo, da bi nastale še dodatne težave v podjetju. Pri tem nam seveda lahko pomagajo stališča raznih konceptov gospodarskega razvoja Slovenije, ki v določeni meri energetski vpliv potrošnje premoga v glavnem zanemarjajo, kot da bi bila to konservativna tendenca našega razvoja in kot da bi se v vsem lahko primerjali z najrazvi-

tejšimi državami sveta. Pri tem gre za perspektivo 4.700 zaposlenih v podjetju in približno 18.800 odvisnih od te zaposlitve. Kako se kaže ta vpliv v celoti zasavski regiji? Od cca 45.000 prebivalcev tega območja je zaposlenih cca 17.000. Od tega števila je zaposlenih pri Zasavskih premogovnikih cca 27%. V celotnem dohodku vseh treh občin skupaj, je udeležen celotni dohodek Zasavskih premogovnikov s cca 18%, osebni dohodki našega podjetja pa predstavljajo 20% celotne mase osebnih dohodkov vseh treh občin skupaj. Iz takšne primerjave je popolnoma jasno razvidno, da je celotni dohodek na zaposlenega v ZPT sorazmerno nizek in da je iz tega izhajajoča akumulativnost tudi nizka. Istočasno pa pomeni ta primerjava podatkov, da ni vseeno kako posluje in kako uspeva premogovništvo v Zasavju v vseh svojih karakteristikah kot podjetje.

V zvezi s perspektivnostjo ali neperspektivnostjo bi kazalo nekoliko spregovoriti tudi o težnjah v nadaljnjem razvoju porabe energetskih virov. Že preje sem omenil, da se zelo radi primerjamo z najrazvitejšimi državami sveta z ambicijami, da bi le-te čimprej dohiteli. Pred nadaljnjim izvajanjem moram takoj poudariti, da pri nas nimamo črnega premoga in da sta edino pomembna naravna vira energije kot trdo gorivo, lignit in rjavji premog. Iz teh razlogov bi verjetno torej kazalo privzeti za ti dve vrsti premoga enako obravnavanje oziroma upoštevanje kot ga imajo drugje do črnega premoga, ki je glavni vir energije med trdimi gorivi. Današnje tendence pri nas kažejo, da bomo še v večji meri prešli na povečan uvoz drugih virov energije, predvsem tekočih goriv, pa čeprav gre pri njegovi uporabi mnogokrat tudi le za navadno ogrevanje, ki se ga da že sedaj prilično avtomatizirati tudi pri uporabi trdih goriv. Mogoče bo kdo pripomnil, kaj nas toliko zadeva naša zunanjetrgovinska bilanca, saj so drugi za to, da skrbijo za te probleme. Takšen prigovor je do neke mere sprejemljiv, toda inflacijske tendence imajo svoj izvor tudi v tem, da za nižjo ceno pri izvozu pokrivamo razliko ali pa ustvarjamo dobiček na račun bistveno višjih domačih cen, prizadenejo pa tudi nas pri stroških proizvodnje. Navsezadnje pomeni skoraj 100 milijonov dolarjev, namenjenih za uvoz tekočih goriv, pomembno postavko v deficitu naše zunanjetrgovinske bilance.

V skoraj vseh evropskih državah ustvarjajo politiko na področju energetike vlade ali parlamenti teh držav. Seveda je ta odvisna od zaloga naravnih virov energije. Največja potrošnja premoga v razvitih državah je v termoelektrarnah, saj proizvajajo teumoelektrarne v državah Zahodne Evrope cca 62% vse električne energije. Od celokupno proizvedene električne energije

odpade v letu 1966 62 % na termoelektrarne, 34,7 % na hidroelektrarne in 3,3 % na atomske elektrarne. V tem letu je bilo porabljenih skoraj 67 % celotne proizvodnje premoga za proizvodnjo električne energije v termoelektrarnah. V Sloveniji bi ob realizaciji predvidenega projekta izgradnje nuklearne elektrarne zrasel delež tako proizvedene električne energije na cca 16 do 20 % od celokupno proizvedene in bi se s tem daleč povzpeli pred vse najrazvitejše države Evrope. Mislim, da ne gre zavračati takšnih ambicij, vendar menim, da morajo priti ob pravem času in ob bolj polnem žaklju za to razpoložljivih sredstev. Tudi ni razlog naše nekonkurenčnosti na zahodnem trgu cena električne energije doma kot strošek proizvodnje, saj je cena električne energije na zahodu bistveno višja kot je pri nas. Prav gotovo je res, da delež premoga v celoti oskrbi z energijo bistveno pada, tako v relativnem kot absolutnem smislu, toda vse akcije potekajo kljub vsemu bolj organizirano, predvsem pa brez deklarativnosti in z več občutka za praktično reševanje tega problema. Imam vtis, da nekateri žele, saj za Slovenijo to velja, sploh prikriti, da obstoja premogovna industrija, kot bi nas bilo sram obstoja te panoge, ki zavira nadaljnji hitrejši razvoj modernizacije industrije Slovenije. Ob tem velja ugotoviti, da dimenzije pomena premogovništva Slovenije niso tako majhne kot se na prvi pogled zdi. Mnogo se govori o elektrogospodarstvu Slovenije, o problemih integracije itd. Pa vendar to gospodarstvo proizvaja v celoti manj električne energije, kot bi jo lahko proizvedli iz premoga, proizvedenega v slovenskih premogovnikih. Slovenski premogovniki bi lahko proizvedli iz izkopanega premoga cca 6 milijard kWh letno, dočim znaša celotna proizvodnja električne energije v elektrogospodarstvu Slovenije okoli 4,5 milijarde kWh. Trenutno uporabijo okoli 42 % proizvodnje premoga v Sloveniji za proizvodnjo električne energije. V teh odnosih seveda izgleda ali pa bi izgledala pomembnost proizvodnje slovenskega premogovništva takoj povsem drugače. Tudi zasavski premogovni bazen dobiva z možnostjo proizvodnje električne energije za preko 2 milijardi kWh, v takšnih odnosih verjetno popolnoma drugačno pomembnost in glede na to, kar je bilo že prej ugotovljeno v zvezi s pomembnostjo, ki jo ima premogovništvo v samem Zasavju.

Iz teženj, ki vladajo v proizvodnji premoga v svetu in določiti količinskih odnosov v uporabi posameznih virov energije, bi prav gotovo tudi mi želeli, da bi se v naših konceptih razvoja nekatera razmerja vendarle postavila bolj določno. Ne moremo se namreč strinjati, naj te odnose ureja izključno trg in zanimanje na trgu za to blago. Splošni koncepti poli-

tike gospodarskega razvoja načrtujejo tudi odnose, ki pomenijo za nekoga prcvit, za drugega pa včasih nepremagljive težave. To je n. pr. vprašanje nadaljnje uporabe premoga iz Zasavja v proizvodnji električne energije. Zavedamo se, da bo verjetno treba ukiniti obratovanje stare elektrarne Trbovlje I, ki že več kot 30 let obratuje ob skrajno neekonomičnemu koriščenju kalorij v premogu. Ob tem pa seveda nastane vprašanje prodaje določenih vrst premoga, ki jih lahko uporabimo le v proizvodnji električne energije. Zaradi gotovosti plama in zaradi pravočasnega načrtovanja razvoja premogovne proizvodnje v naših revirjih se zavzemamo za to, da se čimpreje odobri rekonstrukcija stare termoelektrarne Trbovlje in jo nadomesti z modernejšo in ekonomičnejšo enoto.

Vsa opisana problematika ima seveda svoj vpliv na podjetje in njene enote. Neenaki pogoji eksploatacije in s tem tudi različna stopnja razvoja produktivnosti v posameznih enotah, pogojujejo probleme, ki so po integraciji prišli še bolj do izraza. Nemogoče je namreč, pri sorazmerno nizki amortizaciji, ki je že v precejšnji meri angažirana za odplačevanje anuitet, brez sredstev izven podjetja zagotoviti enakomeren razvoj vseh enot Zasavskih premogovnikov. Čeprav zavestno, se pa vendarle z določenim pridržkom, zbirajo sredstva amortizacije kot skupna sredstva in se kot taka tudi usmerjajo. V premogovništvu je prav gotovo drugače kot v drugih panogah industrije. Tu je potrebno dobršen del amortizacije redno namenjati le za ohranitev proizvodnih kapacitet in nadomestilo opreme, ne da bi pri tem pomislili še na modernizacijo ali celo povečanje proizvodnje. Vsa vlaganja, predvsem v jamske gradbene objekte, ki omogočajo koristiti proizvodne zmogljivosti, se morajo skozi doseženo proizvodnjo amortizirati, kar zahteva predvsem zagotovitev prodaje, ki ne more biti podrejena slučajnostim tržnih gibanj. Gre tudi za to, da nam ob eventualni likvidaciji podjetja ne morejo jamski objekti predstavljati likvidacijske mase, ker jih enostavno ne bi mogli vnovčiti. V tem je verjetno tudi ena izmed bistvenih razlik glede na druge panoge industrije. Poleg ostalega tudi odtod izvira zahteva po urejenejših razmerah v načrtovanju v energetiki, predvsem pa v proizvodnji premoga.

Kakor obstoja po eni strani v takšnih razmerah določen riziko vlaganj, pa seveda v primeru precej zadržanega reševanja problemov premogovništva Slovenije, v katerem predstavljajo Zasavski premogovniki še poseben problem, tako zaostajamo v tempu razvoja in s tem še bolj postajamo ob določenem smislu še manj interesantni za vključevanje v izbiro določenih elementov v konceptih razvoja.

Strinjam se s tem, da je potrebno upoštevati ekonomske kriterije v celotnem gospodarstvu. Menim pa da se uporabljajo vedno bolj brez občutka in prisotnosti socialističnega humanizma. Menim, da ni mogoče trditi, da je sposobnost enakih kategorij delavcev tako zelo različna, da se izraža tudi v več kot 100 %-ni razliki v osebnih dohodkih. Določen problem v tem smislu obstoja tudi v našem podjetju. Rešujemo ga z največjim možnim posluhom za solidarnost, pri tem pa pogrešamo solidarno pomoč izven podjetja, pa čeprav nam je bila ob integraciji obljubljena. Tako se nam ne zdi prav, da moramo, čeprav sanacijski kredit še ni izčrpan, ker kasnijo dela, že začeti s plačevanjem anuitet in nam jih ne morejo odložiti tudi ne za pol leta.

Poleg ostalih problemov se nam zdi zelo pomembno razmerje osebnih dohodkov v premogovništvu, predvsem v proizvodnji rjavega premoga z ostalimi panogami industrije in izvajanje 42-urnega delovnega tedna. Če bi reducirali osebne dohodke v našem podjetju v letu 1969 na 42-urni delovni teden, ki ki ga nismo imeli, potem bi ugotovili, da so bili v proizvodnji električne energije osebni dohodki za cca 50 % višji in da so bili višji v skoraj vseh panogah gospodarstva, razen v tovarnah radio industrije. Zavedamo se, da je možno te probleme reševati s povečanjem produktivnosti, modernizacijo, organizacijo itd. Toda reševali jih bomo lahko le, če bomo imeli za to na razpolago sredstva, ki jih pa kot že rečeno, v podjetju še zdaleč nimamo zadosti.

Vsa opisana problematika premogovništva v Zasavju daje sicer v določeni meri pomanjkljivo sliko celote, vendar pa kljub vsemu zadosti jasno, da je možno iz tega napraviti nekatere zaključke. Predvsem želimo drugačno obravnavanje in drugačno mesto v slovenskem gospodarstvu, drugačno obravnavo v konceptu razvoja gospodarstva Slovenije in drugačno obravnavo pri dodeljevanju sredstev za nadaljnji razvoj premogovništva in energetskega potenciala Zasavja.

HUMOR

Petje je pripovedov: Nekdo je bil obsojen na smrt z obešenjem v petek popoldan. Ko je možakar to zvedel, se je silno prizadeval, da bi bil obešen na kakšen drugi dan, recimo v soboto ali nedeljo. Tud ponedeljek bi bil dober, saj veste, je dejal, petek je nesrečen dan, lahko se strga štrik ali se zgodi kaj drugega. Seveda, zato, da bi kak dan dalje živel. Toda glej vraga, upoštevali so njegove želje in ga obesili v četrtek.

Doseganje in poraba amortizacije v letu 1970

Že v zadnjem članku o gibanju amortizacije v letu 1970 sem omenil, da se je potreba po amortizacijskih sredstvih v letu 1970 zelo povečala. Dokončavanje objektov po sanacijskih in investicijskih programih zahteva venomer večja denarna sredstva, tako da smo prihranjeno amortizacijo iz preteklih let do konca aprila 1970 že v celoti porabili. Takšno stanje je narekovalo vodstvu podjetja, da je predlagalo osrednjemu delavskemu svetu, da se v tej situaciji obseg investicijskih del in nabave opreme skrčijo na minimum. Na 4. zasedanju dne 4. 6. 1970 je osrednji delavski svet sprejel temu ustrezni sklep.

V razdobju 4 mesecev 1970 smo ustvarili 6,183.600 din amortizacije, porabili pa smo 6,539.200 din, torej 355.600 din več. Kot že rečeno, smo razliko v porabljenih sredstvih pokrili iz prihranka v prejšnjih letih.

Od porabljene amortizacije odpade na:

	Din
— redno zamenjavo	5,202.500
— lastno udeležbo pri kreditih in nove investicije	744.700
— anuitete	592.000

Skupaj 6,539.200

Porabljeni zneski se nanašajo le na obračunane investicijske stroške. Poleg tega pa izkazujemo raznih plačanih in še neobračunanih avansov, ki smo jih pravtako plačali iz amortizacije, za preko 2 milijona dinarjev.

Delovne enote so ustvarile in porabile amortizacijska sredstva takole:

Rudnik Hrastnik:

	Din
doseženo	1,567.600
porabljeno	—
— zamenjava	649.800
— sanacija	66.000
— anuitete	16.100
manj porabljeno	835.700

Rudnik Trbovlje:

doseženo	1,241.900
porabljeno	—
— zamenjava	868.300
— sanacija	—
— anuitete	16.100
manj porabljena	357.500

Rudnik Zagorje:

doseženo	1,668.100
porabljeno	—
— zamenjava	2,074.100
— sanacija	—
— anuitete	559.800
več porabljeno	2,633.900
manj porabljeno	965.800

Separacija:

doseženo	985.100
porabljeno	—
— zamenjava	1,248.00
— sanacija	678.700
več porabljeno	1,926.700
manj porabljeno	941.600

Elektro-strojni obrat:

doseženo	63.400
porabljeno	—

Druge enote v osnovni dejavnosti:

doseženo:	
— žaga	15.500
— laboratorij	4.700
— uprava	67.800
— prežete zakupn.	85.200
porabljeno	173.200
manj porabljeno	103.900
več porabljeno	69.300

Tudi v letu 1970 je pri porabi amortizacije isti primer, kot je bil lani t. j., da se največji del sredstev vlaga v obrate rudnika Zagorje in separacijo.

Stranske dejavnosti:

OSRD	
— doseženo	200.200 din
— porabljeno	8.000 din
— manj porabljeno	192.200 din

Za ta obrat nabavljamo opremo iz odobrenega triletnega kredita, za kar pa smo že v letu 1969 položili 30 %-no lastno udeležbo v višini 334.000 din.

GRAMAT

— doseženo	119.600 din
— porabljeno	—

Investicije za obrat Gramat financiramo iz kreditov, lastno udeležbo pa bomo morali vplačati do konca leta 1970.

AVTOPARK

— doseženo	75.000 din
— porabljeno	188.000 din

več porabljeno 113.000 din

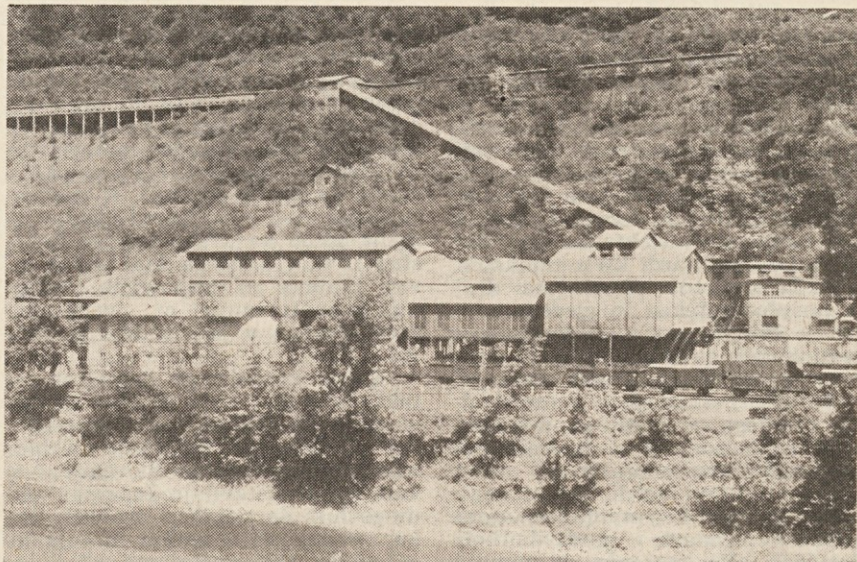
Razen naštetega pa smo porabili za nabavo opreme, ki ne služi direktno enemu obratu, še 62.400 din amortizacije.

V posebnem prispevku bo podan pregled koriščenja vseh kreditov, kjer bo prikazana celotna konfekcija financiranja, tako iz posojil kot iz lastnih sredstev.

Roman Turnšek

Rudarji!

Naj bo vaše glasilo
»Srečno« res vaše,
zato bomo veseli
prispevkov, ki jih
boste poslali.

Objekti sparacije v Trbovljah pred pričetkom večjih investicijskih del na tem območju.

Doseženi učni uspehi v RŠC

Solsko leto 1969/1970 se je na RŠC končalo z 31. 5. 1970 za 1. in 2. letnike, 3. letniki pa so od 26. 5. pa do vključno 2. 6. že opravljali praktični del zaključnih izpitov, medtem, ko so ustni del izpitov opravljali v dneh od 8. do 15. 6. 1970. Doseženi učni uspehi so pohvale vredni, to pa je tudi dokaz, da je učinkovito osebje, tako na teoretičnem in praktičnem pouku, kakor tudi v internatu vložilo v delo z mladimi rudarji precej truda, na drugi strani pa se je tudi med vajenci pokazala pripravljenost za učenje in za doseganje čim boljših uspehov ne le v šoli, pač tudi na drugih področjih dela. Vajenci so mimo dela v šoli v letošnjem šol-

skem letu dogradili v neposredni bližini internata športni park na katerem so se 25. maja za dan mladosti pomerili z njihovimi vrstniki iz velenjskega RŠC v športnih panogah in to v nogometu, roketu, košarki, odbojki, namiznem tenisu, šahu in streljanju. Tudi na športnem področju so naši vajenci dosegli lepe uspehe. Mimo tega so vajenci tudi letos sodelovali pri izdajanju glasila Naša obzorja, sodelovali so v številnih krožkih, izkazali pa so se tudi na kulturnem področju, saj so sodelovali ali pa samostojno izvedli številne proslave ob kulturnih in državnih praznikih npr. 29. novembra (v sodelovanju s SIC-om in gostinsko šolo),

8. februarja, 1. maja pa so sodelovali na kvizu znanja, ki ga je organizirala mladinska konferenca ZMS-Zagorje. Kviz znanja je zajemal tri najbolj zanimiva področja novejšje jugoslovanske zgodovine in sicer zgodovino delavskega gibanja Jugoslavije, zgodovino narodno osvobodilne borbe in zgodovino socialistične graditve nove Jugoslavije. Obe tričlanski ekipi iz RŠC sta se uvrstili v finale in dosegli v končni razvrstitvi 2. in 3. mesto.

Na zaključni šolski konferenci, ki je bila 2. 6. 1970 je bil po posameznih letnikih ugotovljen učni uspeh (glej tabelo)

Ker zaključne konference na SIC-u, kjer obiskujejo teoretični pouk naši vajenci kovinarji in električarji v času pisanja tega članka še ni bilo, ne morem poročati o tem, kakšne rezultate so dosegli oni.

Za vajuence so bile letos organizirane tudi številne ekskurzije. Ob začetku šolskega leta so I. letniki obiskali rudarski muzej v Veslenu, II. letniki so obiskali muzej revolucije in naravoslovni muzej v Ljubljani, III. letniki pa so obiskali jesenski zagrebški velesojem. Ob koncu šolskega leta pa je bila organizirana za III. letnike zaključna ekskurzija v rudnik Mežico in Slatino Radenci, najboljši oddelki posameznih letnikov pa so imeli izlet v Kurnovec in v Krapino.

Pavel Kovač, dipl. inž. rud.

Razred	Štev. učencev	Izdelali				Skupaj	%	Niso izdelali št. nez. oc.			Skupaj	%
		odlično	prav dobro	dobro	zadostno			ena	dve	tri		
1. a	19	—	6	9	1	16	84,2	—	2	1	3	15,8
1. b	19	—	3	14	2	19	100	—	—	—	—	—
Skupaj:	38	—	9	23	3	35	92,1	—	2	1	3	7,9
2. a	19	—	5	7	3	15	79	2	2	—	4	21,0
2. b	17	—	3	8	3	14	82,2	1	2	—	3	17,8
Skupaj:	36	—	8	15	6	29	80,6	3	4	—	7	19,4
3. a	23	1	6	7	6	20	87,0	1	2	—	3	13,0
3. b	24	1	4	15	2	22	91,6	—	1	1	2	8,4
Skupaj:	47	2	10	22	8	42	89,4	1	3	1	5	10,6
Šola skupaj:	121	2	27	60	16	106	87,0	4	9	2	15	13,0

Nova organizacija samoupravnih organov

Osrednji delavski svet našega podjetja je na svojem zasedanju, dne 13. 5. 1970 sprejel novo organizacijo samoupravnih organov, nekoliko dopolnjeno oziroma spremenjeno od tiste, ki jo je sprejel 4. 11. 1969. Osvojena organizacija tvori temelj novega statuta podjetja. Podjetje ima naslednje organe upravljanja:

1) Podjetje kot celota:

- osrednji delavski svet, s 50 člani; za predsednika je bil izvoljen Anton Prosenec, referent za kadre na rudniku Hrastnik, njegov namestnik pa je Jože Pikl, skladiščnik na elektrostrojnem obratu Trbovlje,
- kolektivni izvršilni organi — odbori:
 - odbor za ekonomsko-tehnične zadeve ima 11 članov, za predsednika pa je bil izvoljen Vili Pukmajster,
 - odbor za zaposlovanje in izobraževanje ima 9 članov, za

- predsednika pa je bil izvoljen Ludvik Zalokar,
- odbor za varstvo pri delu in socialno zdravstveno varstvo ima 9 članov, za predsednika pa je bil izvoljen Anton Strojčan,
- odbor za družbeni standard ima 7 članov, za predsednika pa je bil izvoljen Karel Žibret,
- odbor za informacije, tisk in propagando ima 7 članov, za predsednika pa je bil izvoljen Vlado Garantini,
- odbor za izume in racionalizacije ima 7 članov, za predsednika pa je bil izvoljen Drago Borišek, dipl. inž. rud.
- odbor za splošni ljudski odpor ima 9 članov, vodi pa ga glavni direktor Albert Ivančič, dipl. inž. rud.,
- notranja arbitraža, v ta organ je zvolil osrednji delavski svet 2 člana, ostale člane pa so zvolili delavski sveti

tistih delovnih enot, ki so v medsebojnem sporu; Predsedniki naštetih odborov so člani osrednjega delavskega sveta, ostali člani pa so bili izvoljeni iz vrst članov delovne skupnosti, ne glede na članstvo v samoupravnih organih;

2) Delovne enote:

- delavski sveti delovnih enot štejejo od 15 — 30 članov. Izvoljeni so bili naslednji delavski sveti:
 - DS rudnika Hrastnik, 30 članov; predsednik je Janez Juršak, njegov namestnik pa Franc Selan, dipl. inž. rud.,
 - DS rudnika Trbovlje, 25 članov; predsednik je Jože Rep, njegov namestnik pa Hinko Smodič,
 - DS rudnika Zagorje, 30 članov; predsednik je Anton Kurež, njegov namestnik pa Ernest Herceg,

- DS separacija, 25 članov; predsednik je Anton Kamnikar, njegova namestnika pa Jože Ocvirk in Milan Kastelec,
 - DS OSRD, 20 članov; predsednik je Franc Koprivšek, njegov namestnik pa Izidor Blagotinšek,
 - DS elektrostrojni obrat, 15 članov; predsednik je Alojz Sreča, njegov namestnik pa Jože Podbevšek,
 - DS skupne službe, (nabavni oddelek, RSC in uprava ZP), 20 članov; predsednik je Mišo Gole, dipl. oec., njegov namestnik pa Janez Kovač,
 - DS avtopark, 15 članov; predsednik je Jože Humski, njegov namestnik pa Rudi Valenčak,
- b) komisije delavskih svetov: te komisije so delavski sveti izvolili na svojih 1. sejah. Vsak delavski svet ima naslednje komisije:
- komisijo za poslovne zadeve,
 - komisijo za urejanje delovnih razmerij,
 - komisijo za varstvo pri delu,
 - komisijo za varstvo delovnih odnosov,
 - komisijo za stanovanjska vprašanja.
- Komisije štejejo od 5 — 7 članov, kar določi delavski svet samostojno. Komisije za stanovanjska vprašanja izvolijo le delavski sveti rudnikov Hrastnik, Trbovlje in Zagorje. V komisiji za stanovanjska vprašanja rudnika Trbovlje obvezno sodeluje po en predstavnik delavskega sveta ostalih delovnih enot s področja Trbovle.
- 3) Volitve samoupravnih organov:**
- a) člani delovne skupnosti podjetja volijo neposredno:
- osrednji delavski svet
 - delavske svete delovnih enot,
- b) osrednji delavski svet podjetja voli neposredno:
- kolektivne izvršilne organe — odbore,
- c) delavski svet delovne enote voli:
- komisije s pravicami samostojnega odločanja v delovni enoti,
- 4) Oblike neposrednega samoupravljanja:**
člani delovne skupnosti neposredno sodelujejo pri samoupravljanju v delovnih skupinah in na zborih delovne skupnosti delovnih enot.
- 5) Mandatna doba:**
mandat članov osrednjega delavskega sveta traja 2 leti. Nihče ne more biti več kot dvakrat zaporedoma izvoljen za člana osrednjega delavskega sveta. Isto velja tudi za člane delavskih svetov delovnih enot ter za člane kolektivnih izvršilnih organov. Vsi samoupravni organi v podjetju in v delovnih enotah se ob vsakokratnih volitvah, t. j. vsako drugo leto na novo konstituirajo.
T. L.

Delo samoupravnih organov

Osrednji samoupravni organi našega podjetja so imeli od sredine aprila pa do 20. junija 1970, naslednje seje, na katerih so obravnavali in sklepali o določenih zadevah.

1) Na 31. zasedanju osrednjega delavskega sveta, dne 22. 4. 1970:

- sprejel je vrsto ukrepov, ki so stopili v veljavo 8. 4. 1970 v zvezi s prehodom podjetja na 42-urni delovni teden; ukrepi se nanašajo na izvajanje del ob nedeljah in praznikih, na delo ob dela prostih sobotah, o osebnem dohodku za delo o dela prostih dneh, o plačevanju bolnih, letnih dopustov, dodatek za stalnost zaposlitve v podjetju, na 4. izmeno za delovna mesta, ki morajo biti stalno obložena itd.,
- odobril je nabavo hladilnika za potrebe menze v Trbovljah,
- odobril je spremembo določil pravilnika o delitvi osebnih dohodkov ki se nanaša na nagrajevanje po učinku v avtoparku Trbovlje,
- določil je novo tarifo za prevoze s tovornjakom OM-Lupetto,
- določil je, da je z veljavnostjo od 1. 5. 1970 dalje višina dnevnice za službeno potovanje 70,00 din,
- soglašal je s spremembami pogojev za letovanje članov delovne skupnosti v letošnjem letu; hkrati je določil višino stroškov za prevoze na dopust, višino samoprispevka za letovanje na Rabu in Crikvenici in določil višino regresov za letni dopust,

- soglašal je s spremembo sklepa o rekonstrukciji kamnoloma in virih financiranja, ki je bil sprejet na 29. zasedanju, dne 23. marca 1970,
- odobril je z veljavnostjo od 1. 4. 1970 dalje nove cene za režijske ure na elektrostrojnem obratu v Trbovljah,
- analitski oddelek je dobil nalogo, da pripravi predloge o kriterijih oziroma lastno ceno za izvajanje pravilnika po obračunavanju in delitvi dohodka po enotah,
- potrdil je kandidaturo Koritnik Hermine, dipl. oec. in Hočvar Matjaža, dipl. inž. rud., za izvolitev sodnikov porotnikov pri okrožnem gospodarskem sodišču v Ljubljani,
- soglašaj je s tem, da pristopi podjetje kot član v iniciativni odbor za ustanovitev konzorcija za pripravo izgradnje nuklearne elektrarne pri podjetju Savske elektrarne v Ljubljani, vendar brez sprejetja finančnih obveznosti,
- odobril je novo delovno mesto »pomočnik strojnika opekarne — elektrikar«,
- odobril je odkup nepremičnin Jožefe Perc iz Dola pri Hrastniku zaradi škode po rudarjenju, v višini ocenjene vrednosti 35.744,55 din,
- soglašal je s tem, da se minimalni znesek obratnih sredstev v poslovnem skladu za letošnje leto poveča za toliko, za kolikor se je povečal obseg poslovanja v letu 1969 napram letu 1968,

- odobril je odpis nekaterih dotrajanih osnovnih sredstev na rudniku Trbovlje, rudniku Zagorje, na separaciji in na elektrostrojnem obratu,
 - odobril je prodajo izločenih in neuporabnih osnovnih sredstev v avtoparku s tem, da se za njih prodajo izvede licitacija,
- Predsednik osrednjega delavskega sveta tovariš Stane Dobčnik in glavni direktor Albert Ivančič, dipl. inž. rud., sta se ob koncu mandatne dobe zahvalila vsem članom osrednjega delavskega sveta za njihovo sodelovanje pri delu tega najvišjega samoupravnega organa v podjetju.

2) Na 1. zasedanju osrednjega delavskega sveta v mandatni dobi 1970/72, dne 13. 5. 1970:

- potrjen je bil mandat članov osrednjega delavskega sveta, ki so bili izvoljeni v osrednji delavski svet za mandatno dobo 1970/72,
- za predsednika osrednjega delavskega sveta ZPT je bil za mandatno dobo 1970/72 izvoljen tovariš Anton Prosenec, referent za kadre na rudniku Hrastnik, za njegovega namestnika pa Jože Pikl, skladiščnik na elektrostrojnem obratu Trbovlje,
- potrjeno je bilo poročilo volilne komisije o poteku in rezultatih volitev v vse organe upravljanja pri našem podjetju, ki so bile 23. 4. 1970 in potrdil pravilnost poteka volitev,
- potrdil je novo organizacijo samoupravnih organov, ki bo vse-

bovana v novem statutu podjetja.

3) Na 2. zasedanju osrednjega delavskega sveta, dne 13. 5. 1970:

- izvolil je kolektivne izvršilne organe za mandatno dobo 1970/72 in sicer: odbor za ekonomsko-tehnične zadeve odbor za zaposlovanje in izobraževanje, odbor za varstvo pri delu in socialno zdravstveno varstvo, odbor za družbeni standard, odbor za informacije, tisk in propagando, odbor za izume in racionalizacije, odbor za splošni ljudski odpor in notranjo arbitražo,
- potrdil je glavne smernice za delo osrednjega delavskega sveta ter kolektivnih izvršilnih organov v letošnjem letu,
- pooblastil je upravo podjetja, da v primeru pomanjkanja likvidnih sredstev najame pri kreditni banki in hranilnici Ljubljana, podružnici Trbovlje, občasne ali premostitvene kredite za obratna sredstva,
- dopolnil je svoj sklep, sprejet na 31. zasedanju, dne 22. 4. 1970 glede izločitve oziroma prodaje dotrajanih motornih vozil.

4) Na 1. seji odbora za ekonomsko-tehnične zadeve, dne 23. 5. 1970:

- sprejel je nekaj predlogov za dopolnitev osnutka statuta podjetja,
- potrdil je finančni obračun in doseganje ter delitev dohodka za razdobje januar-april za vse dejavnosti podjetja,
- določil je, da morajo delovne enote vsak porast materialnih stroškov iznad planiranih podrobno opravičiti in navesti vzroke, ki so dovedli do porasta stroškov,
- vodje delovnih enot morajo obvezno sklicevati sestanke z nadzorno-tehniškim osebjem in se na njih dogovarjati za čimboljše izkoriščanje delovnega časa ter reševanja raznih problemov v okviru delovnih enot,
- rebalans finančnega plana iz objektivnih razlogov zaenkrat ni bil sprejet; o tem je seznaniti z navedbo podrobnih vzrokov osrednji delavski svet,
- soglašal je s predlogom pravilnika o oblikovanju cen in pogojev za prodajo proizvodov in opravljanja storitev,
- rudniku Hrastnik je odobril za potrebe menze nabavo kotla za kuhanje čaja ter opreme za jedilnico,
- odobril je nove cene za gramoz, pesek in betonske izdelke s tem, da cene za betonske izdelke stopijo v veljavo šele po roku, ki je določen z zveznim zakonom o kontroli cen,
- odobril je službeno potovanje v ČSSR direktorju komercialnega sektorja Janku Laporniku, oec., zaradi razgovora o količini in ceni za naročeno TH podporje,

- odobril je službeno potovanje inženirju Srečku Klenovšku, inženirju Borisu Dolancu in Ivanu Zupanu iz obrata za specialna rudarska dela k firmi Deilman-Haniel v Dortmund, zaradi izvedbe kontrole končnega obračuna za dela v Boru; hkrati se bodo zglasili pri firmi Fröhlich & Klüpfel v Essenu, zaradi pričetka del s strani obrata za specialna rudarska dela za to podjetje,
- sprejel je na znanje informacijo, da kreditna banka in hranilnica Ljubljana, zaradi pomanjkanja denarnih sredstev v letošnjem letu ne more odobriti posojila po predloženem investicijskem programu za razdobje 1970-1975.

5) Na 3. zasedanju osrednjega delavskega sveta, dne 27. 5. 1970:

- soglašal je z osnutkom statuta podjetja s tem, da pristojna komisija ponovno prouči nekatera določila osnutka statuta podjetja. Osnutek je bil dan v razpravo delovni skupnosti, osrednji delavski svet pa ga bo dokončno sprejel predvidoma koncem junija ali v začetku julija t. l.,
- potrdil je finančni obračun in delitev dohodka na osebne dohodeke in sklade za prve štiri mesece t. l.,
- komercialni in finančni sektor sta dobila nalogo, da zavzameta ostrejši kurs do kupcev, ki zadržujejo s plačevanjem svojih obveznosti do našega podjetja. To izvajanje pa mora biti v realnih mejah in ne na škodo prodajne politike,
- odbor za zaposlovanje in izobraževanje mora posvetiti več pozornosti zagotovitvi delovnih moči za neposredni proizvodni proces,
- soglašaj je s tem, da rebalanspopravek finančnega plana za letošnje leto osrednji samoupravni organi ne bi sprejemali, ker so nastopile nekatere okoliščine,
- potrdil je pravilnik o oblikovanju cen in pogojev za prodajo proizvodov in opravljanja storitev pri ZPT,
- sprejel je dodatno navodilo o izvajanju 42-urnega delovnega tedna,
- soglašal je s tem, da podjetje pristopi v iniciativni odbor za izgradnjo hidroelektrarn na Savi, hkrati pa je tudi sklenil, da bo o pristopu v konzorcij sklepal osrednji delavski svet potem, ko bodo znani stroški za projektiranje teh elektrarn.

6) Na 1. seji odbora za zaposlovanje in izobraževanje, dne 2. 6. 1970:

- sprejeli so nekaj predlogov za spremembo oziroma dopolnitev osnutka statuta podjetja,
- sklenil je, da mora oddelek za izobraževanje odraslih pri rudar-

skem šolskem centru izdelati program tečajev v letu 1970/71,

- v bodoče bodo morali vsi udeleženci raznih seminarjev, strokovnih ekskurzij in daljših službenih potovanj predlagati pismena poročila odboru, z navedbo vsebine o opravljenem delu,
- smatral je, da bi bilo primerno, da bi služba za varstvo pri delu povabila na ogled delovnih mest v jami zdravstvene delavce iz Zasavja,
- kadrovski sektor je dobil nalogo, da pripravi pregled delovnih mest, na katerih je možno zaposlovati mladoletne delavce,
- razpisal je 20 štipendij za šolanje na srednjih, višjih in visokih šolah,
- odobril je načrt koriščenja počitniških praks za telo 1970, po posameznih mesecih in šolah,
- reševal je še nekaj vlog za zaposlitve, spremembe zasedbe delovnih mest in sprejel razpis za eno delovno mesto v nabavnem oddelku.

7) Na 4. zasedanju osrednjega delavskega sveta, dne 4. 6. 1970:

- zaradi izredno slabe proizvodnje premoga, zmanjšanja storitev in s tem povišanja stroškov, je sprejel vrsto ukrepov za izboljšanje stanja. Sklenil je, da bi začasno jamski obrati na odkopih obratovali ob dela prostih sobotah eno tretjinsko na rudnikih Hrastnih in Trbovlje in dvotretjinsko na rudniku Zagorje,
- odobril je, da se za posojila za individualno stanovanjsko izgradnjo uporabljajo tudi anuite iz posojil za individualno stanovanjsko izgradnjo, ki jih vračajo prejšnji koristniki posojil,
- potrdil je finančni obračun za dela, ki jih izvaja obrat za specialna rudarska dela preko poslovnega združenja Rudis pri firmi Deilman-Haniel v Dortmundu-ZRN,
- prekrical je sklep, sprejet na 29. zasedanju, dne 23. 3. 1970 o odkupu stanovanjske hiše last Veselina in Aleksandre Perič v Hrastniku; hkrati pa je odobril stanovanjskemu podjetju Hrastnik, da iz amortizacije stanovanjskega sklada rudnika Hrastnik, položi pri kreditni banki in hranilnici Ljubljana, podružnici Trbovlje, 60.000,00 din kot vezana sredstva za dobo 30 mesecev in 3%-no obrestno mero, namensko za odkup predmetne stanovanjske hiše za potrebe zdravstvenega doma Zasavje,
- odobril je prenos pravice uporabe gradbenega zemljišča, v velikosti 448 m², občinski skupščini Trbovlje, po 5,00 din/m².

8) Na 2. seji odbora za ekonomsko-tehnične zadeve, dne 11. 6. 1970:

- določil je na podlagi pooblastila osrednjega delavskega sveta, da

- rudnika Hrastnik in Trbovlje obratujeta enotretjinsko, rudnik Zagorje pa dvotretjinsko na dela prosti soboti 13. in 20. junija t. l., na odkopnih deloviščih,
- sklenil je, da morajo delovne enote takoj organizirati sestanke po skupinah, posebej z gospodarji čel, strelci itd. z namenom, da bi odpravili vzroke za zmanjšano proizvodnjo; posamezne strokovne službe so s tem v zvezi dobile vrsto nalog, ki jih morajo izvesti,
 - tehnično vodstvo mora v sodelovanju z vodstvi delovnih enot ponovno proučiti vse pozicije dšedanega programa uporabe investicijskih sredstev v osnovni dejavnosti ter ga uskladiti z dejansko razpoložljivimi sredstvi,
 - sklenil je, da morajo delovne enote za doseganje boljših proizvodnih rezultatov izkoristiti vse notranje rezerve tako v pogledu boljše organizacije dela, kakor tudi doslednega izkoriščanja delovnega časa, delovne discipline in drugo,
 - tehniško vodstvo mora v sodelovanju z vodstvom separacije in kadrovskim sektorjem analizirati kadrovsko zasedbo nadzornega osebja pri skupnem prevozu ter podvzeti ukrepe za eventualno spremembo dosedanje zasedbe,
 - odobril je, da 8 članov obrata za specialna rudarska dela od-

- potuje v Essen za izvajanje del, ki jih je prevzel ta obrat pri firmi Föhlich & Klüpfel,
- inženirju Rudolfu Šikovcu je odobril službeno potovanje na gradbišče obrata za specialna rudarska dela v Alžiriji zaradi izdelave nadaljnega programa rudarskih del,
 - inženirju Albertu Ivančiču in Janku Laporniku, oec., je odobril enodnevno službeno potovanje v Celovec-Avstrija, zaradi dogovarjanja o izvozu premoga.

9) Na 1. seji odbora za informacije, tisk in propagando dne 17. 6. 1970:

- sprejel je nekaj pripomb k osnutku statuta podjetja,
- sprejel je določena priporočila za razpravo na seji odbora za zaposlovanje in izobraževanje glede bodočega zaposlovanja učencev v rudarskem šolskem centru,
- sprejel je nekaj sklepov, ki se nanašajo na izboljšanje oziroma povečanje števila sodelavcev pri objavljanju prispevkov v glasilu Srečno,
- razrešil je dosedanji uredniški odbor, ki mu poteče mandatna doba 30. 6. 1970 in imenoval nov uredniški odbor glasila Srečno za mandatno dobo 1970/72. V uredniškem odboru, ki mu prične teči mandatna doba 1970/72, so

naslednji tovariši: inženir Kohne Emil, Prosenč Anton, Babič Rado, Kralj Martin, inženir Malovrh Metod, Savšek Janko, Kovač Vilko in Lenarčič Tine. Odgovorni urednik je inženir Kohne Emil, tehniški urednik pa Lenarčič Tine,

- sprejel je še neka določil glede bodočega izdajanja glasila Srečno, t. j. oblika, obseg, naklada ter da glasilo prejmejo člani delovne skupnosti brezplačno,
- potrdil je tudi dosedanjo tabelo o honoriranju prispevkov, objavljenih v glasilu Srečno,
- določil je, da ostane glasilo Srečno še nadalje list internega značaja s tem, da služi potrebam podjetja in članom delovne skupnosti ter da naj ne postane pokrajinsko glasilo,
- odobril je, da podjetje izda pred letošnjim dnevom rudarjev razširjeno številko glasila Srečno, tiskano na boljšem papirju in opremljeno z večjim številom fotografij. V tej številki naj bo dan poudarek dograditvi nove težkotekočinske separacije,
- soglašal je s tem, da dosedanje oblike obveščanja članov delovne skupnosti ostanejo še nadalje v veljavi s tem, da jih je treba pri informiranju članov delovne skupnosti obvezno tudi izvajati.

Tine Lenarčič

Srednjeročni program razvoja

Pripravljanje družbenega načrta razvoja Jugoslavije za razdobje 1971-1975 je zahtevalo precej časa, mnogo pa je bilo o njem tudi razprav. Na eni izmed takih razprav na gospodarskem zboru zvezne skupščine, ki je bila 14. 5. 1970 je sodeloval tudi zvezni poslanec Milan Kožuh. Iz njegove razprave smo povzeli del gradiva, ki ga objavljamo v današnji številki glasila Srečno. Kljub temu, da je poteklo od njegove razprave že nekaj časa, pa so njegove pripombe še vedno aktualne. Dejal je:

Vizija bodočega plana bo realna le, če kritično ocenimo rezultate preteklega planskega obdobja in če v tem posebej jasno vidimo tisto, kar nismo dosegli z vzroki in z realno ocenitvijo o tem, kolikšna škoda je nastala zavrlo nedoseganja posameznih postavk za našo družbo in s kolikšno mero odgovornosti bo to treba povezati ob končanih rezultatih, ugotovljenih na koncu tekočega leta. Če je vzrok, da se posamezne postavljene naloge niso mogle doseči delno tudi v tem, da niso bili sprejeti ukrepi, ki bi to omogočili, potem moramo že danes brezkompromisno zahtevati, da se to ne bo ponovilo v bodočem obdobju izvajanja načrta, to se pra-

vi odločno vztrajati, da se temeljna sistemska vprašanja čimpreje rešijo z možnostjo naknadnih popravkov, toda le takih, ki bodo doprinesli k poboljšanju postavljenih ciljev...

Menim, da so še vedno nerešena oziroma odprta vprašanja o vlogi federacije glede financiranja družbeno-politične skupnosti v razširjeni reprodukciji, zunanjetrgovinskem sistemu in deviznem režimu ter da mora biti za vse to znana jasna rešitev pred sprejemom načrta. Nerešena vprašanja s teh področij bi bistveno vplivala na realnost načrta, četudi bi le-ta bil izglasovan s temi nerešenimi vprašanji v skupščini, pa bi vseeno ne ustrezal našim demokratičnim družbeno-političnim odnosom s tako nepopolno sprejeto vsebino.

Zavzemamo se za to, da bo ena osnovnih nalog srednjeročnega načrta razvoja Jugoslavije predstavljala uresničenje osnovnih političnih sklepov glede delitve družbenega proizvoda v korist delovnih organizacij. Te morajo postati še bolj kot doslej osnovni nosilci razširjene reprodukcije. Če je to osrednje vprašanje nadaljnega razvoja samoupravnega sistema, potem morajo biti v smernicah jasno omejene

tiste oblike in obsegi porabe družbenih sredstev, ki bi ohranjemale ali celo poslabšale razmerja, ki so danes pri razpolaganju z akumulacijo.

Nadalje se naj v sistem vgradijo osnove, ki bodo v večji meri priznavale samoupravne in tržne principe tudi na področju razširjene reprodukcije, to se pravi, federacijo razbremeniti vseh funkcij, ki po svoji naravi spadajo v pristojnost republik, občin ali delovnih organizacij. Upreti se vsemu tistemu, kar bi v že tako močno deficitno izvenproračunsko bilanco vnašalo nove obveznosti, ki bi gospodarstvo dodatno obremenjevalo oziroma pomenilo novo centralizacijo sredstev. Izvenproračunsko bilanco je potrebno odpraviti in sicer tako, da bi inozemske dolgove in tako imenovane ostale obveznosti, ki so tipično proračunske obveznosti, prenesli v proračun, medtem ko se naj sklad za nerazvita področja in sklad za kreditiranje izvoza opreme izoblikujeta v samostojni finančni ustanovi s samostojnimi dohodki in s svojim sistemom upravljanja. V bodoče se naj investicije vseh vrst črtajo iz obveznosti federacije...

Zadolževanje v tujini mora vse bolj postajati funkcija delovnih organizacij in bank in vse manj funkcija države. Skladno s tem je tre, ba opredeliti pravice in pogoje za zadolževanje posameznih subjektov ter njihove odgovornosti.

Sistem davkov in prispevkov prav gotovo ni takšen, da ga ne bi bilo mogoče izpopolniti z novimi oblikami. Ena od teh je lahko obdavčenje gospodarstva. Obstojta vprašanje smotrnosti obdavčitve dohodka delovnih organizacij, ker to ni niti teoretično niti praktično proučeno. Obdavčitev, ki bi slonele na skupnem poslovnem skladu, skupno z bančnimi krediti, ne pa na dohodku, bi bila racionalno bolj usklajena z našim ekonomskim sistemom, istočasno pa bi vzpodbujala večjo ekonomizacijo s proizvodnimi faktorji. Uveljaviti bi se mo-

ral princip, da je nemogoče uvažati nove davčne oblike, preden niso dovolj na primerih proučevane njihove posledice. Dilema je bila in je še, ali naj ukinejo obresti na poslovnih sklad kot izraz minimalne rentabilnosti poslovanja ali ne. Mnenja sem, da bi te obresti ostale tudi v naprej, vendar kot usmerjena sredstva.

Podpiram stališča glede sklada za pospešen razvoj manj razvitih območij Jugoslavije, na osnovi principa solidarnosti in enakopravnosti narodov, kot faktor uresničevanja sprejete politike do manj razvitih. Menim pa, da smernice enostransko obravnavajo v glavnem le izvore financiranja in probleme kreditiranja iz sredstev sklada, ne konkretizirajo pa sprememb, ki jih omogočajo dosedanje izkušnje, doseženi rezultati in razvoj družbe v politiki

ter ekonomskem sistemu. Mimo vsega drugega bi se bilo potrebno dogovoriti o enotnih kriterijih za ugotavljanje manj razvitih območij v naši državi. Zaradi zelo različnih demografskih gibanj je nacionalni dohodek na prebivalca najbrž neustrezen kriterij in ga je treba dopolniti z novimi kriteriji ter jih nato enotno uporabljati. Pri tem niso nepomembni dohodki, ki se prelivajo iz učinkov delovne sile, ki je na delu v inozemstvu in ki niso nikjer upoštevani.

Mislím, da je v načelu treba razviti solidarnost na področju zdravstvenega varstva, socialnega varstva in socialnega zavarovanja z dogovarjanjem samoupravnih interesov skupnosti na vseh ravneh. Na tak način postaja in bi lahko postala posredna vloga države nepotrebna in bi se tako tudi odpra-

Izvozni stroj jaška III obratuje 60 let

Pred kratkim, 7. februarja 1970, je minilo 60 let, odkar se je prvič zavrtel izvozni stroj jaška III v Trbovljah. Stroj je bil naročen v tovarni Breitfeld Danek, elektro opremo pa je izdelala tovarna Siemens Schuckert Werke-Dunaj. Naročilo je evidentirano pod števil. MB 11840,12691 z dne 7. 10. 1908, leto zgraditve 1909, račun datira z dne 31. 12. 1909, dan 7. 2. 1910 pa je zabeležen prvi obratovalni dan stroja.

Prvotno je izvozni stroj prevažal kletko med kotama 328,2 in 226,3 — v letu 1937 pa je bil jašek poglobljen do kote 201,9. S tem se je globina prevažanja povečala od 101,9 m na 126,3 m (odobrenje rudarskega glavarstva št. 3175, z dne 15. 5. 1937). Verjetno je ta izvozni stroj eden najstarejših, ki še obratujejo. Gotovo pa je edinstven po tem, da vse od pričetka obratovanja na pogonskem stroju praktično ni bilo nobenih pomembnejših okvar.

Najbrž je takratna premogokopna družba tudi zaradi tega stroja zgradila prvo elektrarno. V približno isti čas segajo namreč prva elektrifikacijska dela v Trbovljah.

Po podatkih, ki mi jih je posredoval pred leti pokojni Franjo Lavrini, segajo prva elektrifikacijska dela v leto 1903. Tega leta je bil postavljen manjši dinamo za pogon ventilatorja rova Ferdinand na Gvidi. Montažo je vodil Hans Kranner, ki je z vojske prinesel nekaj znanja v elektro stroki.

Istega leta je po naročilu družbe pričela tovarna Siemens z montažo prve elektrarne v poslopju, v katerem ima sedaj prostore glavno materialno skladišče ZPT pri STT. Elektrarna je pričela z obratovanjem v letu 1905 in to s tremi generatorji. Dva generatorja sta imela moč po 500 kW, tretji pa 1000 kW, vsi trije grajeni za obratovalno napetost 3000 V. Vodja elektrarne je

bil Josef Brugger, paznik Franc Stepinšek, stikalca Povše in Tanc, strojnik pa Zupan.

V arhivu elektrostrojnega obrata je hranjena prva stikalna shema visokonapetostnega omrežja v Trbovljah. Iz elektrarne so vodili trije kablovodi in en prosti vod.

Prvi kabel 3x70 mm² je vodil preko žage (na prostoru sedanje STT, kasneje pogorela) do Posetja, Neže in Gvido, drugi kabel na Zapadni obrat in od tam prosti vod na Gvido, Dobrno in separacijo (na prostoru bivšega spodnjega lesnega skladišča), tretji kabel do savskih črpalk, prosti vod pa do cementarne.

V letu 1911 je bila vzpostavljena elektro zveza z Zagorjem. Na prostoru pred kamnolomom v Trbovljah je bila zgrajena transformatorska postaja 3000/10000 V, ki je napajala daljnovod. Daljnovod 10 kW je tekkel preko hriba čez Slačnik do elektrarne v Zagorju. Ta daljnovod je obratoval do leta 1929, ko je bil zgrajen ob Savi daljnovod 35 kW iz nove elektrarne. Nova elektrarna ob Savi je pričela z obratovanjem 19. 3. 1915, z generatorjem 3000 kW, kasneje pa je bil dodan še generator 6000 kW.

Jože Skrinar

Volitve samoupravnih organov

Dne 23. aprila 1970 so bile izvedene v našem podjetju volitve v osrednji delavski svet in delavske svete delovnih enot. Volitve so potekale na vseh voliščih v redu in v skladu z zakonskimi predpisi ter v skladu s splošnimi akti našega podjetja.

Rezultat volitev je bil naslednji:

a) v osrednji delavski svet:

— število volilnih upravičencev	4834	100 %
— število volilcev	4228	87,5 %
— število opravičeno odsotnih	492	10,2 %
— število neopravičeno odsotnih	114	2,3 %
— število neveljavnih glasovnic	103	

b) v delavske svete delovnih enot:

— število volilnih upravičencev	4834	100 %
— število volilcev	4257	87,5 %
— število opravičeno odsotnih	492	10,2 %
— število neopravičeno odsotnih	114	2,3 %
— število neveljavnih glasovnic	101	

Na volitvah je bilo v osmih volilnih enotah in na sedemindvajsetih voliščih izvoljenih:

a) v osrednji delavski svet 50 članov (od 69 kandidatov),
b) v osmih delavskih svetih 180 članov (od 218 kandidatov).
Mandatna doba članov novoizvoljenega osrednjega delavskega sveta bo trajala dve leti.

T. L.

Štirimesečno finančno poslovanje

V aprilu se je finančni rezultat v osnovni dejavnosti nekoliko poslabšal glavni razlog je bil nizka proizvodnja premoga v tem mesecu. V prvih štirih mesecih leta 1970 se je gibal proizvodnja in prodaja premoga po količini takole:

Rudnik		Mesec				Skupaj
		I.	II.	III.	IV.	
Hrastnik	ton	63.690	57.960	62.650	50.340	234.640
Trbovlje	ton	62.110	58.950	57.250	46.630	224.940
Zagorje	ton	48.620	44.950	48.190	40.630	182.390
RŠC	ton	3.580	2.140	3.610	2.900	12.230
Proizvodnja	ton	178.000	146.000	171.700	140.500	654.200
iz deponije	ton	7.982	2.724	2.796	1.534	15.036
Skupaj prodano		185.982	166.724	174.496	142.034	669.236

Doseganje načrtovane proizvodnje v 4 mesecih je naslednje:

Rudnik		načrtovano	doseženo	% doseganja
Hrastnik	ton	223.000	234.640	105,2
Trbovlje	ton	208.000	224.940	108,1
Zagorje	ton	195.000	182.390	93,5
Skupaj	ton	626.000	641.970	102,6

Manjša proizvodnja in prodaja v aprilu je seveda negativno vplivala na doseganje finančnega načrta, oziroma je rezultat I. trimesečja nekoliko poslabšala.

Po knjigovodski evidenci se je stanje zalog deponiranega premoga znižalo in sicer:

Rudnik		Stanje 1. 1. 1970	Znižanje v I-IV	Stanje 30. 4. 1970
Trbovlje	ton	18.876	174	18.702
Zagorje	ton	54.856	14.862	39.994
Skupaj	ton	73.732	15.036	58.696

Druge proizvodne dejavnosti so poslovale normalno, tudi obrat Gramat je v aprilu izboljšal finančni uspeh, tako da so vse proizvodne dejavnosti zaključile poslovanje v prvih štirih mesecih pozitivno. Glede na precej visoke materialne stroške pa zaenkrat načrtovane višine skladov ne dosežemo.

V naslednjem dajemo pregled doseganja finančnega načrta za glavne elemente dohodka:

	odsnovna dejavnost %	podjetje %
celotni dohodek	107,0	103,4
materialni stroški	113,2	107,8
dohodek	103,3	100,7
obveznosti iz dohodka	141,2	128,6
dohodek za razdelitev	99,3	97,7
bruto osebni dohodki	103,1	101,7
stanovanjski prispevek	110,4	107,5
ostanek za bruto sklade	22,3	35,4

Po vrednosti finančni načrt sicer prekoračujemo, vendar so materialni stroški in obveznosti iz dohodka neprimerno višji od presejanja celotnega dohodka. To pa vpliva negativno, predvsem na doseganje ostanka dohodka za sklade. Doseganje in delitev dohodka v proizvodnih dejavnostih je naslednje:

Bilo je pred desetletji

Če pogledamo današnja rudarska stanovanja v blokih in stolpnih, s pralnimi stroji, hladilniki, televizorji, da o radiu sploh ne govorimo in jih primerjamo s tistimi v začetku našega stoletja, šele ugotovimo, kako velika razlika je od takratnih razmer pa do danes.

Takrat je delo pri rudniku precej več ljudi kot danes. In kako majhno je bilo Trbovlje. Kje so ti ljudje stanovali? Oglejmo si takratne kolonije, ali večje skupine hiš, kjer so prebivali rudarji.

Žabja vas, Za cesto, Njiva, Glažuta, Globošak, Majland, Polaj, Terzija, III. etaža, naselje Dobrno so naredili med prvo svetovno vojno in kot barake za ujetnike, ki so delali v rudniku. Bile pa so seveda tudi privatne hiše, katerih lastniki so oddajali stanovanja.

In kakšna so bila ta stanovanja? Boljša stanovanja v Žabji vasi na primer, so imela majhno kuhinjo in spalnico. tlakovana z opeko ali phana z ilovico. Največ je bilo enosobnih stanovanj, posebno pri privatnikih. In seveda brez elektrike. Gorele so petrolejke, karbidovke ali sveče. Kaj pa oprema? Takrat delovna sila ni bila tako stalna kot danes, ljudje so hodili z vseh koncev in krajev k rudniku, da so kaj zaslužili, eni so kmalu odšli, mnogo jih je ostalo. Prišli so brez vsega, z izjemo obleke, ki so jo imeli na sebi. Treba je bilo nekje dobiti »luknjo«. Torej v samski dom ali h komu za »purša«, ali pa dobiti sobo. Soba pa je bila običajno prazna. No za prvo silo se je dobil kakšen gašper ali štedilnik, na katerem se je dalo tudi kaj skuhati. Iz šihta je prinesel dva debelejša »pukleža«, da sta služila za stole. V jami je tudi dobil prazen zaboj od razstreliva (purfl kišta) in jo pribil na zid. To je bila kredenca. Še par žebeljev po zidu in »omara« za obleko je bila tu. V kotu je stala kaka stara postelja (špampet) s slamo ali ličkanjem in par starih odej ter še kaka stara suknja za čez noge, kadar je bil mrz. Ure ni bilo treba, ker je pred šihtom, zjut-

	načrtovano %	doseženo %
Osnovna dejavnost		
stanovanjski prispevek	3,3	3,7
bruto OD	91,7	95,2
bruto skladi	5,0	1,1
OSRD		
bruto OD	83,9	85,3
stanovanjski prispevek	3,4	3,3
bruto skladi	12,7	11,4
GRAMAT		
bruto OD	73,8	83,5
stanovanjski prispevek	3,0	3,2
bruto skladi	23,2	13,3
Avtopark		
bruto OD	94,3	88,6
stanovanjski prispevek	8,7	3,6
bruto skladi	2,0	7,8
ZP — T		
bruto OD	90,3	94,0
stanovanjski prispevek	3,3	3,7
bruto skladi	6,4	2,3

V osnovni dejavnosti izkazujeta rudnika Hrastnik in Trbovlje pozitiven finančni uspeh, pri čemer rudnik Hrastnik načrtovane višine skladov ni dosegel, rudnik Trbovlje pa predviden znesek ostanka dohodka nekoliko prekoračuje. Rudnik Zagorje je zaključil poslovanje v prvih štirih mesecih z nepokritimi osebnimi dohodki v višini 721.800.— din. Presežki na drugih dveh rudnikih to izgubo pokrivajo,

Ostale proizvodne dejavnosti poslujejo uspešno, saj je pri vseh končni rezultat aktiven.

Neproizvodne dejavnosti imajo v skupnem končnem znesku izgubo. Ta gre predvsem na račun rudarskega šolskega centra zaradi večjih pripravljalnih del na učnih revirjih. Nekaj pa odpade na počitniške domove, kjer pa bomo lahko govorili o uspešnosti poslovanja šele po zaključku sezone, oziroma pri letnem obračunu. Menze na vseh treh rudnikih pokrivajo z dosežsenim izkupičkom vse izdatke in izkazujejo v končni vsoti še nekaj presežka.

V vseh dejavnostih podjetja smo dosegli v obratovanem obdobju naslednji finančni rezultat:

celotni dohodek	74.200.300 din
materialni stroški	30.117.900 din
dohodek	44.082.400 din
obveznosti iz dohodka	5.583.600 din
dohodek za razdelitev	38.498.800 din
bruto osebni dohodki	36.337.200 din
stanovanjski prispevek	1.413.700 din
stanovanjski prispevek	1.413.700 din
bruto skladi	747.900 din

Delitev dohodka v %:

bruto OD	94,5
stanovanjski prispevek	3,7
ostanek za bruto sklade	1,9

V pogledu finančne likvidnosti se stanje ni izboljšalo. Naše terjatve do kupcev premoga smo scer znižali z večstransko (multilateralno) kompenzациjo, ki je bila izvedena v aprilu s posredovanjem zagrebške gospodarske banke. Pri tem pobotanju pa do denarja nismo prišli, ker smo morali ves priliv porabiti za plačilo raznih obveznosti. Obveznosti pa v tolikšni višini nismo imeli, tako do imamo pri nekaterih dobaviteljih, predvsem za opremo, precejšnje dobroimetje. Na likvidnost pa vplivajo tudi velika izplačila za tiste investicije, ki jih financiramo iz lastne amortizacije. Poleg rednih nadomestitvenih del moramo plačati namreč iz amortizacije tudi vse podražitve in prekoračena dela za investicije, ki jih sicer financiramo iz kreditov, teh podražitev in prekoračitev pa ni malo. Zaradi teh plačil se nam razpoložljiva denarna sredstva znižujejo.

Iz tega kratkega poročila je razvidno, da je finančni uspeh odvisen predvsem od višine proizvodnje, zato mora biti skrb nas vseh, da postavljene proizvodne in druge načrtovane naloge v redu izpolnjujemo.

Roman Turnšek

raj, opoldan in zvečer tulila sirena (žvižgalo) in sicer zjutraj ob pol petih, pol šestih in šestih, opoldan ob dvanajstih, pol enih, pol dveh in dveh ter zvečer ob pol devetih, pol desetih in desetih. No in če si je rudar v sobo pripeljal še ženo, je bilo treba kupiti še mizo (metr-go) in omaro za obleko. Postelja je bila pa tako dovolj velika za oba. No, sčasoma se je vse zboljšalo. Namesto pukležev so prišli stoli, na steni je sijala petrolejka in po stenah so bili prebiti »vandšonarji« z lepimi tkanimi napismi »Ljubo doma, kdor ga ima« ali »Kuharica pridna, čedna, je vse hvale vredna« ali »Naj bo premog al zlato, za vse je pač hudo«.

Drva je bilo treba nosit iz jame na sekiri, po premog pa je bilo treba iti s košem na staro separacijo.

Kdor ni dobil sobe je stanoval v samskem domu (Puršenhaus). To so bile večje hiše z velikimi sobami (Polaj, Glažuta, Terezija). V vsaki sobi je bilo ob zidu nameščenih 15 — 20 postelj, železnih, s slamaricami, na sredi sobe je bil običajno velik štedilnik, kjer so si »purši« sami kuhali. Zjutraj, opoldan in zvečer jim je zakurila in pogrela vodo ter pometla sobo za to plačana snažilka. Naprej so kuhali sami. Največ so si pripravljali žganec — koruzne ali ajdove, pa fižol ter krompir. Nekateri so si skuhalo fižola za cel teden skupaj. Zabelo so prinesli večji del od doma s kmetov in jo hranili v kovčku, kjer so imeli tudi boljšo obleko in denar, seveda pod ključavnico. Ob plačilnem dnevu so se seveda obvezno napili in stekli. Če ni bilo nobenega mrtvega so dejali, zdaj je bila pa slaba »colnga«. Nekateri so šli z denarjem domov v svoje kraje in tem so se drugi škodljivo smejali. Kar je ostalo od pijače so drugi dan zapravili za živila, žvečilni tobak, potem pa so spet pridno delali do naslednje plače.

Bila pa je tu še tretja možnost, da si prišel pod streho. Sel si namreč k kaki družini za »purša«. Nekateri bolj podjetne ženske, posebno vdove, so rade zaslužile nekaj postrani, posebno kjer je bilo v stanovanju kaj več prostora, da se je dala postaviti še kakšna postelja ali pa, če so imeli celo dve sobi. Imele so po enega, dva pa tudi po več »puršev«. Spali so pri njih, kuhale so jim in prale in tako zaslužile kak dinar. Seveda, kjer je bilo prostora manj, je bilo bolj nerodno. Če je bila v sobi samo ena postelja, sta morala imeti mož in »purš« vsak svojo tretjino, da so lahko spali. »Purši« so se morali vsega navaditi. Ženske takrat niso hodile v službo in verjetno je takrat nastal tisti rek, ki pa je danes izgubil veljavo »knapovski babi in ciganskemu dedcu je najbolje na svetu«.

Milan Kovač

Program prireditev ob dnevu rudarjev

Ob vsakoletnem dnevu rudarjev se zvrsti vrsto prireditev. Te prireditve so postale že tradicionalne, ker se vrste vsako leto v približno enakem obsegu in načinu.

Referenti za šport in rekreacijo sindikalnih podružnic so pripravili v okviru rudniškega odbora sindikata rudarjev program športnih tekmovanj za letošnji dan rudarjev. Člani delovne skupnosti tekmujejo na podlagi sprejetega programa v naslednjih disciplinah: nogomet, namizni tenis, kegljanje, streljanje in šah. Tekmovanja potekajo v času od 1. do 30. junija t. l. Zmagovalec vsake športne discipline dobi pokal v trajno last.

Razpored tekmovanj v posameznih disciplinah je naslednji:

a) nogomet:

- dne 3. junija ob 17. uri v Zagorju tekmujeja ekipi rudnik Zagorje : rudnik Hrastnik,
- dne 4. junija ob 17. uri na igrišču ŠD Rudar v Trbovljah tekmujeja ekipi rudnik Trbovlje : separacija-ESO,
- dne 10. junija ob 17. uri v Hrastniku tekmujeja ekipi rudnik Hrastnik : rudnik Zagorje,
- dne 11. junija ob 17. uri na igrišču ŠD Rudar v Trbovljah tekmujeja ekipi separacija-ESO : rudnik Trbovlje,
- dne 20. junija ob 17. uri na

nevtralnem igrišču tekmujeja zmagovalni ekipi iz tekme rudnik Hrastnik-rudnik Zagorje : rudnik Trbovlje-separacija-ESO;

b) kegljanje:

- dne 21. junija ob 8. uri v Hrastniku tekmujeja ekip iz rudnika Zagorje, rudnika Trbovlje in separacije;

c) streljanje (zračno puško):

- dne 25. junija ob 16. uri v Hrastniku tekmujeja ekipe iz separacije, rudnika Trbovlje, rudnika Zagorje in rudnika Hrastnik;

č) šah:

- dne 28. junija ob 9. uri tekmujeja ekipe v Hrastniku in sicer rudnik Trbovlje, rudnik Hrastnik, rudnik Zagorje;

d) namizni tenis:

- dne 17. junija ob 16. uri tekmujeja v Hrastniku ekipe iz rudnika Hrastnik in rudnika Trbovlje.

Tekmovanja v rudarskih disciplinah po mnenju sindikalnih delavcev v letošnjem letu ne bi organizirali.

Osrednja proslava ob letošnjem dnevu rudarjev bo v četrtek, 2. julija v novozgrajeni kino dvorani v Hrastniku. Proslava bo osrednjega značaja in namenjena celotnemu kolektivu. Program proslave obsega naslednje točke:

- slavnostni govor predsednika osrednjega delavskega sveta,
- objava razdelitve ročnih ur kot nagrade za dolgoletno delo pri podjetju,
- podelitev pokalov za dosežene uspehe na športnih tekmovanjih pred dnevom rudarjev,
- podelitev nagrad za najboljše šolske naloge, ki so jih napisali učenci osnovnih šol iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja, na temo iz rudarstva.

V koncertnem delu programa bodo sodelovali ansambli iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja in sicer:

- ansambel Janeza Mahkoviča iz Zagorja,
 - ansambel Veseli berači iz Hrastnika,
 - ansambel Veseli rudarji iz Trbovelj,
 - ansambel Tineta Jelena iz Trbovelj,
 - tamburaši rudniške gasilske čete iz Trbovelj,
 - rudarska godba Hrastnik,
 - folklorni ansambel iz Hrastnika.
- Prireditve bo ob 17. uri v novozgrajeni kino dvorani na Logu v Hrastniku.

Vse člane delovne skupnosti ZPT, kakor tudi ostale občane vabimo, da se udeležijo v največjem možnem številu naše osrednje letošnje proslave ob dnevu rudarjev.

T. L.

Zgrajena je kino dvorana v Hrastniku

Znano je, da je v zgornjem delu Hrastnika naseljena večina prebivalcev celotne hrastniške občine. Že od nekdanje je tudi kulturni dejavnost v tem pogledu kvalitetno najbolj razširjena. Žal, pa je vedno bila glavna ovira za še širše delovanje pomanjkanje potrebnih prostorov. Majhna dvoranica v bivšem delavskem domu je bila že v predvojnem času premajhna. Stara dvorana pri Logarju pa je tudi bila le zasilna rešitev, ker glede svojevrstne ureditve ni ustrezala vsem zahtevam — najmanj pa še sodobnejšim potrebam.

Ko so pred leti pričeli za gradnjo sodobnega kulturnega doma v Trbovljah in pozneje tudi v Zagorju, je na podlagi nujne potrebe vznikla enaka ideja tudi v Hrastniku. Ustanovljen je bil poseben gradbeni odbor, ki je pričel z zbiranjem sredstev, bil pa je tudi ohrabljen s svoječasnim sklepom delavskega sveta rudnika Trbovlje-Hrastnik, da bo podjetje pomagalo pri gradnji kulturnega doma v Hrastniku, ko bo dograjen delavski dom v Trbovljah. Kljub temu pa gradbenemu odbo-

ru zaradi objektivnih in subjektivnih razlogov ni uspelo realizirati svoje naloge. Zato so potrebe ostale še naprej odprte oziroma so se celo povečale.

Zaradi nujnih potreb in skromnosti naših kulturnikov se je nato gradbeni odbor oprl na idejo, da bi staro dvorano na Logu primerno adaptirali. Proti takšni adaptaciji pa so govorili razni objektivni razlogi: stara dvorana je bila zidana s kamena, njena dotrajanost in podobno. Ne nazadnje pa bi to bilo v nasprotju z razvojem urbanističnega programa zgornjega dela Hrastnika.

Ti razlogi so zopet dali povod za novo idejo. Po tej naj bi bil istočasno s stanovanjsko stolpnico rešen tudi problem nujnosti izgradnje nove sodobnejše dvorane in samopostrežne trgovine. Urbanistična ureditev naselja Log je zahtevala ustrežno zemljišče in seveda tudi intenzivno gradnjo.

Skupščina občine Hrastnik je o tej novi zamisli razpravljala ter osvojila predloženi koncept in istočasno tudi prevzela vlogo investitorja. Za financiranje izgradnje no-

ve dvorane so bile zainteresirane vse delovne organizacije v občini, seveda pa je levji delež (600.00.— din) prispevalo naše podjetje, ker je svoječasni sklep delavskega sveta rudnika Trbovlje-Hrastnik vezal sedanje integrirano podjetje, da sodeluje pri uresničitvi načrta, ki bo nedvomno pripomogel kulturnemu napredku v Hrastniku. Seveda pa je rudnik Trbovlje-Hrastnik že pred leti namenil za gradnjo novega kulturnega doma v Hrastniku večjo vsoto denarja in večje količine materiala.

V tej akciji je bilo za dvorano zbranih 1.000.000.— din, toliko pa je skupščina občine Hrastnik tudi najela kredita pri KB Ljubljana. S tem je bilo podano zagotovilo, da bodo potrebe, zlasti pa še dolgoletne obljube postale stvarnost. Na izgradnji celokupnega objekta delajo zelo intenzivno in dela gredo h kraju.

Glede na razgovore z odgovornimi tovariši na občini Hrastnik lahko povzamemo, da bo dvorana zanesljivo otvorena 1. julija 1970. Tega dne bo moški pevski zbor Svobode I Hrastnik imel jubilejni kon-

cert ob svoji 45-letnici delovanja, naslednji dan bo proslava ob dnevu rudarjev v organizaciji našega podjetja, nato pa bo 3. julija slavnostna seja občinske skupščine Hrastnik. Dne 11. julija bo tudi rudarska godba Svobode I Hrastnik priredila celovečerni koncert, ki bo namenjen 26-letnici kolektivnega odhoda godbe v NOV in 25-letnici osvoboditve.

Vse te prireditve že same po se-

bi povedo, da nova dvorana ne bo namenjena le kino predstavam, ampak tudi za gledališke in druge prireditve ter je zato tem zahtevam prilagojen tudi oder. Sicer pa ne bo odveč kratek opis. Dvorana bo imela 315 sedežev, oder z 82 m² površine, prostore za gledališke igralce, večjo konferenčno sobo za okrog 70 oseb in podobno. Hkrati z otvoritvijo nove dvorane, pa bosta izročeni svojemu namenu tudi samo-

postrežna trgovina in 12 nadstropna stolpnica s 48 stanovanji.

Na kraju lahko zabeležimo, da vse kaže, da bo dolgoletna želja in potreba končno le uresničena. Čeprav dvorana ne bo tolikšna kot pri obeh zasavskih sosedih, pa jo bomo hrastniški kulturniki in delovni ljudje sprejeli z veseljem ter z zavestjo, da se bo lahko kulturno življenje še bolj razmahnilo v prid naših občanov.

Slovo od upokojenih rudarjev

Naše podjetje vsako leto povabi na razgovor tiste člane delovne skupnosti, ki so šli v pokoj. Razgovor je običajno organiziran v pomladnem in jesenskem roku.

Dne 3. junija 1970 je bil organiziran tak razgovor za vse tiste tovariše, ki so šli v pokoj v času od 16. novembra 1969 do 30. aprila 1970. Vseh je bilo 76. Z avtobusom so se odpeljali v gostišče Hum v Laškem. Na poslovnem razgovoru se je od njih s toplimi besedami poslovil v imenu podjetja glavni direktor Albert Ivančič, dipl. inž. rud., nato pa še predsednik osrednjega delavskega sveta Anton Prosenc, podpredsednik rudniškega odbora sindikata rudarjev Stane Bratun in tehnični direktor Adolf Jermol, dipl.

inž. rud. za tehniško vodstvo in delovne enote.

Vsak, ki je odšel v navedenem razdobju v pokoj je dobil umetniško izdelano priznanje z zahvalo za dolgoletno sodelovanje pri podjetju ter 100,00 din kot simbolično priznanje v denarni obliki.

Po sproščenem razgovoru so se udeleženci dopeljali z dvema avtobusoma še na izlet v Velenje, kjer so si ogledali jezero in turistične naprave ob njem. Vsi so se vrnili dobre volje domov v večernih urah.

Na poslovnem razgovoru so bili povabljeni naslednji tovariši:

iz rudnika Hrastnik: Češnovar Jože, Knez Drago, Kotar Maks, Krajnc Franc, Jerman Matija, Strmljan Anton, Prvinšek Jože, Perc Ivan, Ro-

tar Franc, Hribšek Franc, Kostanjevšek Franc, Gašparut Viktor, Andrej Anton, Osredkar Ivan, Pavlič Franc;

iz rudnika Trbovlje: Lavrenčič Edi, Ažber Anton, Kotar Vinko, Reja Franc, Mrak Stane, Mušerlin Jože, Rozman Oto, Hribovšek Leopold, Milevček Franc, Fogris Franc, Irt Janez, Golob Marko, Vrbnik Ladislav, Petaver Milan, Komlanc Rudolf, Baš Štefan, Vozelj Ivan, Porle Karel, Klopčič Karel;

iz rudnika Zagorje: Podbregar Ivan, Suštar Viktor, Javoršek Franc, Juvan Vitomir, Per Niko, Drobne Martin, Zmajšek Rudolf, Uranič Ivan, Borišek Jože, Sotenšek Jože, Arh Jože, Rudolf Ivan, Jan Jože, Butara Adolf, Komšek Franc, Klančičar Franc, Ivnik Karel, Kokalj Franc, Knez Franc, Drnovšek Anton, Trebušak Ivan, Knez Egidij, Cukjasti Stane, Hribar Valentin, Juvan Ivan, Kos Zvone, Ferme Anton, Šum Viktor, Jenko Ivan, Klančičar Franc 7;

iz separacije: Kunst Anton, Šintler Jožefa;

iz elektrostrojnega obrata: Čamer Štefan, Kotar Franc, Lesjak Alojz, Mastnak Miha;

iz obrata za specialna rudarska delo: Hočevar Jože, Rozman Miha, Razpotnik Franc;

iz rudarskega šolskega centra: Bradula Jože, Urbančič Anton;

iz uprave ZP: Kovač Adolf;

iz nabavnega oddelka: Smidhofer Stane, Sopotnik Karel.

Vsem tovarišem, ki so odšli v pokoj, se tudi uredniški odbor našega glasila najiskreneje zahvaljuje za dolgoletno delo z željo, da bi še dolgo živeli ob zdravju in dobri volji!

T. L.

Skupina bivših članov delovne skupnosti ZPT, ki so odšli v pokoj. Na fotografiji so tudi predstavniki podjetja in družbeno-političnih organizacij. Posnetek je bil napravljen v Laškem, na poslovnem sstanju, dne 3. 6. 1970

Krušne peči

Posebnosti rudarskih revirjev, posebno Trbovelj, so krušne peči, to je peči za pečenje kruha v kolonijah, pri vsaki večji stanovanjski hiši. Ker bo to kmalu utonilo v pozabo je prav, da se spomnimo na pretekle čase, ko so vse knapovske žene peklo kruh doma. Na delo so hodili v glavnem le moški, le malo je bilo »šutercc«, ki so delale na

zunanjih delih in še to so bile večinoma le starejše ženske z nezakonskimi otroci. Zato so žene knapov delale doma. Obdelovale so »štirc« in kopale celino, kjer so nasadile krompirja in fižola. Redile so zajce, kokoši, koze in prašiče. Tudi po dva prašiča so zredile, enega so prodali, drugi pa je storil smrt za družino. Moj pokojni oče, ki je bil

domač mesar, je takole decembra in januarja zaklal po kolonijah do 50 prašičev. No in kar sem hotel v začetku povedati, doma so žene pekle kruh. In kakšen kruh! Ni ga danes peka, ki bi znal speči tako dober lep kruh, kot ga je včasih znala vsaka rudarjeva žena. Od najlepše pogače in pšeničnega kruha pa do zmesnega, ajdovega in v hudih časih koruznega, ki se je, ko je bil pečen, v peči razpusti in ga je bilo treba z grebljico izveliči.

Se danes gre lahko vsaka starejša rudarska žena za kuharico kamorkoli, ker so se naučile kuhati in peči v največji revščini. In tudi gredo. V mnogih krajih jih najdemo v sezoni, ko dobro kuhajo, posebno ob morju.

No in dandanes se že marsikdo sprašuje, zakaj stojijo pred hišami v kolonijah, zidane hiše z dvema ali tremi dimniki, črne so in po-

čekane s kredo. Marsikod so jih že podrli, ponekod pa so jih predelali v garaže. To so krušne peči, ki jih je dal pred desetletji sezidati rudnik za svoji ljudi, da so lahko pekli kruh doma. Kajti v »dolini« je bil en sam pek in še ta je večinoma pekel le preste in žemlje.

Tudi pred hišo na Tereziji stoji stara dobra krušna peč. Dve odprtini ali peči ima. Polovica hiše, to je devet strank ima eno, druga polovica drugo peč. Vsaka stranka je morala imeti svojo pečno metlo, lopar in grebljico za žerjavico. Tista, ki je pekla zjutraj prva, je zvečer nametala drva v peč. Ob večjih praznikih so se ženske zmenile, kako in po kaki vrsti bodo pekle. Seveda so bile prve zjutraj »ta pridne«, ki so že ponoči mesile in delale potice. Ob petih zjutraj je ponavadi že zagorelo v obeh pečeh, ob sedmih pa že zadišalo po sveže pečenem kruhu in potici. Kar sline

so se cedile. Vedeli smo, spet bodo lepi prazniki in siti bomo.

Po navadi so pekli v vsaki družini enkrat tedensko. Torej je moral ostati kruh cel teden svež. In je zdržal. V peči pečen kruh je čisto nekaj drugega kot pa pekovski, ki je v nekaj urah suh. Posebno veselje je bilo, kadar je mama spekla mlince. Naredila ga je tako, da je potlačeno krušno testo namazala z ocvirki, po možnosti pa še s smetano in posula z malo sladkorja. Boljšega ni na svetu, posebno če si lačen. Lahko bi ga imeli za trboveljsko specialiteto.

In sedaj ta naša krušna peč propada. Nihče ne peče več v njej. Kako smo vse hitro pozabili. Gospodinje so ostarele ali pa pomrle, mlade pa hodijo v službo in kupujejo kruh pri peku. Marsikatera teh kruha najbrže ne zna dobro speči. Svet se vrti — tudi pri peki kruha.

Milan Kovač

Osnutek statuta

Zasavskih premogovnikov - Trbovlje

(KRATEK
POVZETEK)

V januarju 1969 je bil sprejet XV. ustavni amandma zvezne ustave. S sprejetjem tega amandmaja so nastale določene spremembe v sistemu samoupravljanja. Po prejšnjih določilih je zvezna ustava v svojem 90. členu določala, da so samoupravni organi v podjetju oziroma delovni organizaciji: delavski svet, upravni odbor in direktor ter drugi ustrezni organi upravljanja. Prav tako je čas za katerega so bili voljeni člani delavskega sveta in upravnega odbora, ponovne izvolitve v te organe in določilo, da se mora vsako leto zamenjati polovica članov delavskega sveta. V členu 93 te ustave je bilo tudi posebej navedeno vprašanje imenovanja direktorja ter čas, za katerega je bil lahko imenovan in način razrešitve.

Po sprejetju XV. ustavnega amandmaja zvezne ustave in XIII. amandmaja republiške ustave so dobile delovne organizacije večjo avtonomnost pri določanju organizacije samoupravljanja. Z ustavo so obvezni le delavski sveti v delovnih organizacijah, medtem ko druge kolektivne in individualne organe določajo delovne organizacije same, glede na velikost in notranjo organiziranost.

Na podlagi sprejetih sprememb zvezne in republiške ustave, kakor tudi sprememb zakona o volitvah članov delavskih svetov in drugih organov upravljanja, ter na podlagi sprememb nekaterih drugih zakonov, je osrednji delavski svet prejšnje mandatne dobe naročil, da posebna komisija pripravi predlog nove organizacije samoupravljanja v našem podjetju. Komisija je to svoje delo opravila in na podlagi podane predloga ter pripomb, je osrednji delavski svet to organizacijo sprejel na svojem 23. zasedanju, dne 4. novembra 1969. Čim je bila ta nova bodoča organizacija samoupravnih organov ZP osvojena, je bila podana osnova za izdelavo osnutka statuta podjetja. Imenovana je bila komisija, ki je imela nalogo pripraviti osnutek novega statuta podjetja. Komisija je v času svojega dela proučevala literaturo, ki je obravnavala delo s tega področja, konsultirala nekatera podjetja v Sloveniji ter domače strokovnjake in pred-

stavnike družbeno-političnih organizacij. Osnutek je bil sestavljen ob upoštevanju zvezne oziroma republiške ustave ter zakonskih predpisov s področja ugotavljanja in delitve dohodka, zakona o podjetjih, zakona o sredstvih gospodarskih organizacij, zakona o knjigovodstvu v delovnih organizacijah, zakona o sredstvih delovnih organizacij, zakona o stopnjah amortizacije osnovnih sredstev delovnih organizacij, zakona o izločanju sredstev za stanovanjsko izgradnjo, zakona o narodni obrambi ter zakona o delovnih razmerjih. Osnutek statuta podjetja obsega naslednja poglavja:

A) SPLOŠNA DOLOČILA O PODJETJU

V teh določbah je opisana firma, sedež, registracija, poslovni predmet, zastopanje podjetja in podpisovanje za firmo oziroma podjetje.

B) TEMELJNE DOLOČBE O UPRAVLJANJU PODJETJA

V teh temeljnih določbah je na kratko opisano, kdo podjetje upravlja (t. j. člani delovne skupnosti po svojih samoupravnih organih) ter da temelji to samoupravljanje na svobodnem združenem delu ter na samoupravljanju delavcev v proizvodnji in delitvi. Določa, da je potrebno voditi poslovno politiko v smislu dobrega gospodarjenja, s katero se dosega najboljše gospodarske rezultate. Navedeno je tudi, da je dolžna delovna skupnost izvrševati in organizirati delo po enotnem organizacijskem sistemu podjetja. Zaradi doseganja čimboljših rezultatov in družbene delitve dela, se podjetje vključuje v proces sodelovanja z drugimi proizvodnimi in neproizvodnimi organizacijami. Poseben člen določa tudi, katere družbeno-politične organizacije lahko delujejo na območju podjetja (ZK, sindikati, ZMS, ZRGMIT) in kakšne so njihove obveznosti ter kako sodelujejo s podjetjem pri razvijanju družbeno-ekonomskih in samoupravnih odnosov. Podjetje se po statutu obvezuje, da

daje tem organizacijam določeno finančno pomoč in materialna sredstva za njihovo delo s tem, da podjetje občasno izvaja finančno kontrolo nad koriščenjem dodeljenih sredstev.

Po statutu se podjetje obvezuje, da sodeluje v skladu s svojimi možnostmi pri reševanju perečih vprašanj, ki se nanašajo na družbeno-politične skupnosti na teritoriju občin Hrastnik, Trbovlje in Zagorje. Pri reševanju raznih problemov je treba upoštevati program razvoja gospodarstva in družbenih služb za zadovoljitev materialnih, socialnih, kulturnih, športnih, zdravstvenih in drugih potreb občanov. Podjetje ima pri obrambi dežele po zakonu o narodni obrambi določene obveznosti. Te so zajete v statutu podjetja.

C) DRUŽBENO-EKONOMSKI POLOŽAJ DELAVCEV

Poglavje obsega organiziranje dela, razporejanje zaposlenih na delovna mesta, določanje delovnih dolžnosti in odgovornosti, varstvo zaposlenih, izobraževanje in informiranje, delitev dohodka in osebnih dohodkov, urejanje vprašanj iz delovnih razmerij ter izvajanje samoupravnih pravic in dolžnosti, tako v delovnih enotah, kakor tudi v podjetju.

Vsakemu članu delovne skupnosti je dana možnost, da skupno z drugimi delavci kar najbolj neposredno odloča o svojem družbeno-ekonomskem položaju ter da sodeluje pri upravljanju v delovnih enotah podjetja. V organiziranem delu ima vsak delavec (pod tem nazivom so zajeti vsi zaposleni v podjetju, najsi bo fizični ali umski delavci) v podjetju določeno delovno mesto oziroma delo v okviru nekega delovnega mesta, na katerem pa je osebno odgovoren za učinkovito izvajanje delovnih zadolžitev. Vsak zaposleni ima pravico dati pripombe in predloge in izražati svoja mnenja o raznih zadevah. Delovna mesta morajo biti določena s pravilnikom o sistemizaciji delovnih mest, z navedbo nalog v delovnem procesu.

Vsako prosto delovno mesto je treba objaviti v javnih informacijskih sredstvih (časopisih, radiu in podobno). Prosta mesta pa je istočasno treba prijaviti tudi komunalnemu zavodu za zaposlovanje. V osnutku statuta je naštet, da so vodilna delovna mesta: glavni direktor, namestnik glavnega direktorja, tehniški direktor, ki je hkrati vodja podjetja, direktorji rudnikov Hrastnik, Trbovlje, Zagorje, direktor separacij v Trbovljah in Zagorju ter direktor obrata za specialna rudarska dela. Vsi ti so tudi tehniški vodje teh enot. V prejšnjem statutu je bilo 19 vodilnih mest, po osnutku statuta pa jih je skupno z glavnim direktorjem le 8. Sposobnost in uspešnost dela vodilnih delavcev preverjajo organi upravljanja v času razprav o zaključnem računu podjetja. Obstaja možnost za predčasen razpis posameznih vodilnih mest, če to zahteva glavni direktor, zaradi morebitne poslovne neučinkovitosti. Poglavje govori tudi o razporejanju delavcev po določilih pravilnika o delovnih razmerjih, razporejanju na poskusno delo ter o pristojnih organih za sprejemanje in razporeditev delavcev na delovna mesta. Naštete so tudi možnosti za napredovanje in v kakšnih oblikah. Komisije za urejanje delovnih razmerij v delovnih enotah sprejemajo in razporejajo delavce v delovni enoti do delovnega mesta nadzornika oziroma delovodje, oziroma do delovnega mesta, za katerega se zahteva srednješolska izobrazba, odbor za zaposlovanje in izobraževanje pa za vsa ostala delovna mesta navzgor.

V posebnem členu so naštet tudi delovne dolžnosti in odgovornosti delavca, t. j. predvsem redno prihajanje na delo, delo po določenih predpisih, izpolnjevanje delovnih nalog, upoštevanje varnostnih predpisov itd. Za kršitve predpisanih splošnih in posebnih dolžnosti, je vsak delavec v podjetju osebno odgovoren, ne glede na delovno mesto. Za kršitve se uvede postopek in izrekajo ukrepi.

Po statutu in drugih notranjih predpisih obsega izobraževanje delavcev strokovno, družbeno-ekonomsko, politično in splošno znanje. Vse to z namenom, da mu koristi pri uspešnosti dela na delovnem mestu in pri samoupravljanju podjetja ter enot.

Varstvo zaposlenih obsega predpise in sredstva za varne delovne pogoje. Namen varstva zaposlenih pri delu je predvsem preprečevanje nesreč in poškodb pri delu, poklicnih obolenj, socialnih problemov in drugih problemov, med katere sodijo psihomotorični (miselni in duševni pojavi oziroma procesi). Posebej je naštet kaj obsega tehnično varstvo, zdravstveno varstvo, socialno varstvo in psihomotorično varstvo. V ta namen se v podjetju zagotavljajo potrebna finančna in materialna sredstva.

Posebno poglavje govori o informiranju zaposlenih. Vsak član delovne skupnosti ima namreč pravico in dolžnost, da je sproti obveščen o najrazličnejših dogajanjih v podjetju, predvsem pa o poslovanju podjetja na najrazličnejše načine. Podjetje se poslužuje z namen, da bi bil sleherni član delovne skupnosti, delovnih skupin, zborov delovnih ljudi v enotah, zvočnih naprav, okrožnic, sporočil, razpisov, biltena ter glasila Srečno. Posreduje pa v določeni obliki tudi podatke javnosti preko časopisov, radija in televizije. Informiranje je sestavni del poslovne politike podjetja, zato jo posebej obravnava odbor za informiranje, tisk in propagando ter osrednji delavski svet.

Od 8. aprila 1970 dalje se smatra 42-urni delovni teden za poln delovni čas s tem, da delavci delajo v izmenah tako, kot določa pravilnik o delovnih razmerjih. Posebej je navedeno v kakšni obliki se šteje 42-urni delovni teden za vzgojno — učno osebje v rudarskem šolskem centru ZP. Navedeno je tudi, kdaj je delavec dolžan delati tudi dalj od polnega delovnega časa, t. j. sedanji naziv za prejšnje nadurno delo. Praviloma nadurno delo ni dovoljeno, vendar pa je v nekaterih primerih član delovne skupnosti dolžan delati naprej in to v primerih, ki so posebej naštet. (Kadar se pričakuje nesreča ali je nesreča že nastala). Seveda pa je navedeno tudi določilo, da nekaterim kategorijam zaposlenih (delavkam-nosečnicam, mladoletnikom do 18. leta starosti itd.) ni mogoče odrediti dela nad polnim delovnim časom.

Vsak zaposlen ima pravico do letnega dopusta, ki traja najmanj 14 in največ 30 delovnih dni. Pogoje za pridobitev te pravice pa že določa pravilnik o delovnih razmerjih. Vsak zaposlen ima pravico v primerih, ki so posebej naštet v statutu, do koriščenja 7 dni izrednega plačanega dopusta (n. pr. smrt, poroka, rojstvo otroka, selitev, krvodajalske akcije, preventivno zdravljenje in podobno). Samovoljna odsotnost z dela se šteje za hujšo kršitev delovnih dolžnosti. Delavski svet enote ima pooblastilo o tem odločati, če je kršilec samovoljno izostal z dela 2 delovna dneva zaporedoma ali 3 delovne dni nezaporedoma v enem mesecu.

Osební dohodek, ki ga delavec prejme, je rezultat treh faktorjev in sicer: vrednost dela, ki ga je opravil delavec, vrednost oziroma uspeh poslovanja podjetja kot celote. Višina tega pa se določa z delom dohodka, ugotovljenega po osnovah in merilih, ki jih določa pravilnik o delitvi dohodka ter pravilnik o delitvi osebnih dohodkov enote oziroma podjetja. Osební dohodek se določa na podlagi določenih osnov (zahteva delovnega mesta, količina vložnega dela, kakovost opravljenega dela, doba zaposlitve in podobno) in na podlagi meril (ocena delovnega mesta, izpolnjevanje delovnih nalog, ustvarjeni dohodek enote in podjetja, akordi, dodatek na leta zaposlitve in podobno).

Delo v podjetju je možno prenehati na več načinov, t. j. po sporazumu med delavcem in podjetjem, odpovedi delavca z odpovednim rokom, z izključitvijo iz delovne skupnosti, z upokojitvijo oziroma invalidsko upokojitvijo, zaradi samovoljne prekinitve in podobno. O prenehanju dela odločajo organi, ki so za to pristojni na podlagi določil pravilnika o delov-

nih razmerjih. V primerih, če se trajneje zmanjša obseg dela oziroma poslovanje podjetja in ima to za posledico prenehanje dela skupine delavcev, odloča o prenehanju dela skupini do 15 delavcev delavski svet enote, skupini nad 15 delavcev pa osrednji delavski svet. O prenehanju dela zaradi izključitve delavca iz podjetja odloča delavski svet enote, po določenih pravilnika o delovnih razmerjih. Ta pravilnik določa tudi vrste prenehanja dela, odpovedne roke, postopek za ugotavljanje in organe, ki odločajo o prenehanju dela.

Vsak delavec, v podjetju ima pravico in dolžnost upravljati podjetje z dnem, ko stopi na delo v podjetju. Po tem določilu neposredno odloča v nekaterih primerih, v določenih primerih prenaša funkcijo na izvoljene samoupravne organe, v nekaterih primerih pa vodjem delovnih enot in glavnemu direktorju. Najpomembnejši akt neposrednega odločanja je na primer referendum, na katerem se odločajo vsi zaposleni o najpomembnejših vprašanjih.

Vsak član delovne skupnosti ima pravico do dajanja raznih predlogov ter da prisostvuje sejam organov upravljanja. Čeprav ni njihov član ima možnost, da razpravlja in daje svoja mnenja in predloge, nima pa glasovalne pravice. Nihče ne more nobenemu članu delovne skupnosti omejiti pravic v upravljanju, niti mu jih vzeti, razen v primerih (npr. sodna prepoved, suspenz in podobno). Noben delavec ne sme biti klican na odgovornost ali biti postavljen v neugoden položaj zaradi iznašanja mnenj in predlogov. Pri sklepanju in urejanju delovnega razmerja družbeno-ekonomskih odnosov, ima delavec pravico prositi za pomoč sindikalno organizacijo. Ta ga lahko zastopa pri uveljavljanju pravic iz delovnega razmerja. Vsak delavec je osebno odgovoren, da se ravna na svojem delovnem mestu in pri drugih v zvezi z delom, po sprejetih samoupravnih sklepih in notranjih predpisih. Če tega ne upošteva, se smatra za kršitev delovnih dolžnosti.

Pravico voliti in biti izvoljen v organe upravljanja delovne enote ali podjetja, imajo vsi člani delovne skupnosti. To zadevo pa posebej ureja poseben pravilnik.

Pojem organizacije združenega dela zajema vsako obliko združevanja svobodnega dela, s proizvajalnimi sredstvi v družbeni lastnini, ki temelji na samoupravljanju delovnih ljudi. Na podlagi določil zakonov lahko s pojmom organizacije združenega dela poimenujemo naslednje oblike: samostojna organizacija združenega dela z lastnostjo pravne osebe, samostojna organizacija združenega dela in organizacija združenega dela z drugačnimi obsegi samoupravnih pravic in dolžnosti. Osrednji samoupravni organi našega podjetja so se že v prvih razpravah koncem preteklega leta odločili, da velja za naše podjetje tretja oblika organizacije združenega dela, t. j. delovne enote z določenim obsegom samoupravnih pravic in dolžnosti, ki so vsebovane v osnutku statuta podjetja.

D) ORGANIZACIJA PODJETJA IN DRUŽBENO-EKONOMSKI POLOŽAJ DELOVNIH ENOT

Podjetje ima dve področji: tehnično in ekonomsko ter naslednje dejavnosti: osnovna dejavnost (pridobivanje premoga), obrat za specialna rudarska dela (OSRD), obrat za proizvodnjo gradbenega materiala (GRAMAT) ter avtopark. Delovne enote se dele na proizvodne, storitvene, vzdrževalne ter na enote strokovnih služb.

Dohodek se deli in ugotovi na podlagi dosežene proizvodnje in na podlagi lastne cene, kar je oboje določeno z letnim gospodarskim načrtom. Delovnim enotam se daje v uporabo določena proizvajalna sredstva. Če ta sredstva niso potrebna, jih odstopi drugi delovni enoti.

Organizacija dela v delovnih enotah je določena s posebnim pravilnikom. Za organizirano delo v delovnih enotah in sektorjih so odgovorni njihovi vodje.

Pristojne strokovne službe v enoti in podjetju so dolžne posredovati tehnološke, delovne, kontrolne, organizacijske in druge predpise za delo. Delovne enote so dolžne, da pri odločitvah o organizaciji dela upoštevajo stališča in mnenja posameznih sektorjev oziroma strokovnih služb.

Delovna enota ureja delovna razmerja v skladu z organizacijo dela v tej enoti, sistemizacijo delovnih mest, načrtom kadrov in drugimi notranjimi predpisi. Enota je dolžna in odgovorna za izvajanje tehnološke, organizacijske, delovne in planske discipline. Enote so dolžne takoj ukrepati, če delavec naštetih nalog ne izpolnjuje.

Notranja arbitraža je organ, ki razsoja o sporih, ki izvirajo v zvezi z medsebojnimi dobavami izdelkov in opravljanjem storitev, ki nastanejo v odnosih med delovnimi enotami in podjetjem in med posameznimi delovnimi enotami.

Celotni dohodek se ugotavlja z mesečnimi obračuni za posamezne dejavnosti in delovne enote ter letnim zaključnim računom za podjetje. Potem, ko so odbite pogodbene in zakonske obveznosti, se dohodek deli na del za razširitev materialne osnove lastnega dela ter za zadovoljevanje osebnih in skupnih potreb članov delovne skupnosti. Merila poslovnega uspeha določa pravilnik o delitvi dohodka podjetja.

Naštete so v okviru samoupravnega položaja delovnih enot pravice in dolžnosti članov delovne skupnosti. Uvaja se delovno skupino, kot osnovno celico združenega dela v delovni enoti. Delovna skupina omogoča posamezniku, da sodeluje v samoupravljanju in s tem uresničuje svoje samoupravne pravice in dolžnosti. Ta se sestaja zaradi oblikovanja stališč do določenih vprašanj, zaradi dajanja predlogov ali mnenj, zaradi sprejemanja in dajanja informacij ter zaradi postavljanja vprašanj iz celotnega področja dela in poslovanja podjetja. Delovno skupino vodi njihov vodja (nadzornik, mojster, vodja službe ali oddelka in podobno). Za orientacijo obsegajo skupine cca 50 zaposlenih, to število pa je lahko manjše, lahko pa tudi večje glede na značaj dela in tehnološki postopek.

Delovne enote v podjetju upravljaajo člani delovne skupnosti neposredno na zborih delavcev in po izvoljenih predstavnikih delavskih svetov. Zbor delavcev delovne enote sestavljajo vsi delavci v enoti. Imajo posebne pravice in dolžnosti, ki so v statutu našete. V podjetju obstoja 8 delavskih svetov v enotah. Ti imajo pristojnosti razpravljati in o številnih zadevah, ki so našete v statutu. Delavski sveti so organizirani v naslednjih delovnih enotah: rudnik Hrastnik, rudnik Trbovlje, rudnik Zagorje, separacija, OSRD, elektrostrojni obrat, avtopark in skupne službe. Vsi ti delavski sveti volijo samostojno komisijo za poslovne zadeve, komisijo za urejanje delovnih razmerij, za varstvo pri delu, za varstvo delovnih odnosov in za stanovanjska vprašanja. Za področje enot v Trbovljah delegirajo ostale enote v stanovanjsko komisijo rudnika Trbovlje, po enega predstavnika. Za vse komisije je v statutu našeto, o čem lahko razpravljajo in sklepajo.

Vodja delovnih enot (direktorji, obratovodje, vodje) so vsak na svojem delovnem področju odgovorni za izvrševanje poslovne politike podjetja in sklepov organov upravljanja. Odgovornosti so deljene za področje enote, za področje tehniškega vodstva in za popolno gospodarjenje enote. Osebno so zadolženi za učinkovito izvajanje splošnih delovnih dolžnosti, ki izhajajo iz njihove izvršilne funkcije. Pri tem pa so dolžni zagotavljati enotnost sistema upravljanja, v katerem organizirano nastopajo upravljalke in izvršilne funkcije. Delovne dolžnosti in pravice vodij delovnih enot so posebej našete.

Statut posebej obravnava eventualno spremembo statuta delovnih enot, če bi šlo za njih odpravo, ustanavljanje novih enot, spojitve in podobno.

E) DRUŽBENO-EKONOMSKI POLOŽAJ PODJETJA

Podjetje ima za izvajanje svoje dejavnosti določena sredstva, ki jih pridobiva iz lastnega dohodka, s krediti, z najemanjem sredstev domačih in tujih vlagateljev, z amortizacijo in z neposlovnimi dohodki. Podjetje ima osnovna sredstva, obratna sredstva, sredstva rezervnega sklada in sredstva skupne porabe ter poslovni sklad, rezervni sklad, sklad skupne porabe in sklad za kreditiranje osebnih dohodkov (preje imenovan rizični sklad). Z gospodarskim načrtom se določajo osnovna razmerja razporeditve dohodka v sklade podjetja. Posebej je naštet v statutu, v kakšne namene se lahko uporabljajo sredstva rezervnega sklada skupne porabe ter kako se formirajo in koristijo sredstva sklada za kreditiranje osebnih dohodkov.

Z gospodarskim načrtom se določa okvirni promet z osnovnimi sredstvi. O tem razpravljajo glavni osrednji delavski svet. Posebno določilo govori o zavarovanju oziroma zaščiti sredstev, najsibo pred požarom ali odtujenjem, pred propadanjem in škodljivimi vplivi ter da jih zaupajo delavcem, ki so za to usposobljeni. Nastalo škodo na zavarovanih sredstvih je treba prijavljati v 24 urah. Če delavec povzroči škodo namerno ali iz malomarnosti podjetju ali tretji osebi, mora ocenjeno škodo poravnati na podlagi predhodne ocenitve.

Podjetje ima za izvajanje svoje dejavnosti določeno kadrovsko politiko, ki je sestavni del poslovne politike podjetja. Temu ustrezno služijo določene metode za izbiranje in razporejanje delavcev na delovna mesta, štipendiranje, politika izobraževanja, učne oblike in programi itd. Kadrovsko politiko določa osrednji delavski svet, izvaja pa jo odbor za zaposlovanje in izobraževanje v sodelovanju z organi upravljanja po enotah in glavni direktor preko kadrovskega sektorja.

Podjetje mora stalno skrbeti za svoj razvoj in napredek. Zato ima organiziran v svojem sestavu razvojni in investicijski oddelek, v okviru sektorja za tehnično pripravo. Tehnološke rešitve morajo proizvodnemu sektorju omogočati, da v redu zagotavlja proizvodnjo.

Podjetje je organizirano na podlagi osnovnih določil, podanih v statutu ter posebnimi organizacijskimi predpisi. S temi morajo biti določene funkcije posameznih enot, notranja delitev dela in razvitost posameznih enot.

Podjetje se lahko odloča za poslovno sodelovanje v obliki kooperacije, komercialnega sodelovanja, poslovnotehničnega sodelovanja in poslovnega združenja. S poslovnim sodelovanjem je treba zagotoviti enotnost meril poslovne uspešnosti. Pred odločitvijo o sodelovanju v katerikoli obliki poslovnega sodelovanja je treba podrobno seznaniti delavce v podjetju o vzrokih in ekonomsko-tehničnih razlogih ter pričakovanih učinkih.

V podjetju je treba obvezno sestavljati srednjeročni program razvoja podjetja za razdobje od 3 — 5 let, letni gospodarski načrt in operative načrte za krajša poslovna obdobja (mesečno). Osnove za sestavo načrtov so proizvodne kapacitete, gospodarski instrumenti ter splošni in notranji predpisi. Gospodarski načrt morajo posamezne službe v sodelovanju z delovnimi enotami pripraviti najkasneje do 15. decembra v letu. Potem, ko je bil ta načrt sprejet, so posamezne delovne enote in službe dolžne zagotoviti izvedbo tega načrta.

Dohodke se ugotavlja za podjetje trimesečno, polletno in letno z zaključnim računom. Merila poslovnega uspeha določa pravilnik o delitvi dohodka, ločeno za podjetje in posebej za delovne enote. Če se pogoji poslovanja začasno ali trajno spremenijo, lahko osrednji delavski svet odloči, da se odstopi od že vnaprej določenih razmerij delitve dohodka, ki so bila določena z letnim gospodarskim načrtom.

Nekateri podatki v podjetju predstavljajo poslovno tajnost. Te so dolžni varovati vsi delavci v podjetju, podrobnosti o tem pa določa poseben pravilnik.

Podjetje upravljajo člani delovne skupnosti podjetja, kakor tudi izvoljeni osrednji samoupravni organi, t. j. osrednji delavski svet ter odbori, kot kolektivni izvršilni organi.

Osrednji delavski svet ima kot najvišji samoupravni organ ter predstavniški organ delovne skupnosti podjetja vrsto pristojnosti, tako v pogledu sprejemanja raznih predpisov, načrtov, programov, odloča o številnih zadevah, imenuje glavnega direktorja, komisije, voli člane kolektivnih izvršilnih organov, razpisuje volitve v organe upravljanja in referendum, odpokliče člane kolektivnih izvršilnih organov, verificira izvoljene člane osrednjega delavskega sveta, rešuje spore med enotami ter obravnava prošnje in pritožbe, daje smernice in priporočila delovnim enotam in sektorjem, tolmači notranje predpise, obvešča delovno skupnost in enote o svojem delu in poslovanju podjetja, določa organizacijo in izvedbo priprav za narodno obrambo ter število članov odborov ter razpravlja o najrazličnejših drugih problemih. Mandatna doba članov osrednjega delavskega sveta traja 2 leti, volitve pa so tudi vsake dve leti. Vsak član osrednjega delavskega sveta ima pravico biti izvoljen dvakrat zaporedoma.

Mandatna doba kolektivnih izvršilnih organov — odborov traja dve leti, člani tega odbora pa so lahko po izteku mandatne dobe ponovno izvoljeni zaporedoma še enkrat. Odbori štejejo od 7 do 11 članov. Odbore voli osrednji delavski svet. Izvoljeni so bili tile odbori: odbor za ekonomsko-tehnične zadeve, odbor za zaposlovanje in izobraževanje, odbor za varstvo pri delu in socialno-zdravstveno varstvo, odbor za družbeni standard, odbor za inermacije, tisk in propagando, odbor za izume in racionalizacije, odbor za splošni ljudski odpor ter notranja arbitraža. Samoupravni organi delajo po posebnem poslovníku.

Individualni program podjetja je glavni direktor. Svoje pravice in dolžnosti izvaja na podlagi zakonskih predpisov, po določilih statuta in drugih notranjih predpisih ter na podlagi sklepov osrednjega delavskega sveta in odborov. Po svojem položaju ni član nobenega samoupravnega organa, pač pa se ima pravic udeleževati sej vseh organov samoupravljanja v podjetju in enotah zaradi zagotovitve enotnosti poslovanja podjetja. Našteti imajo v statutu vrsto pristojnosti. V prvi vrsti je odgovoren za zakonitost dela. Pravico ima zadržati določene sklepe organov upravljanja, če smatra, da niso podjetju v korist ali če nimajo zakonite podlage. Za glavnega direktorja, katerega imenuje osrednji delavski svet, je lahko imenovana oseba z visoko strokovno izobrazbo rudarske, ekonomske ali pravne stroke, 10-letno delovno dobo na vodilnih delovnih mestih v rudarstvu in drugih pogojih. Njegova mandatna doba traja 4 leta. Po preteku tega roka je lahko po istem postopku, t. j. po predhodnem razpisu, ponovno imenovan za to delovno mesto. Posebej so naštet tudi pooblastila in dolžitve namestnika glavnega direktorja, dosedanjega pomočnika glavnega direktorja.

Podjetje se lahko združi, spoji ali pripoji k drugemu podjetju ali deli na več samostojnih podjetij v skladu z določili zakona o podjetjih ter v skladu z odločitvijo delovne skupnosti na referendumu.

F) SPREJEMANJE IN SPREMINJANJE STATUTA IN DRUGIH NOTRANJIH PREDPISOV PODJETJA

Statut in druge notranje predpise sprejema osrednji delavski svet. Spremembe ali dopolnitve lahko predlagajo osrednji delavski svet, odbori, glavni direktor, zbor delavcev ali desetina članov delovne skupnosti podjetja. Vsi notranji predpisi morajo biti usklajeni z zakonskimi predpisi in določili statuta podjetja. Za izvajanje svoje dejavnosti obstoja v podjetju vrsta pravilnikov, poslovníkov, pravi in hišnih redov.

G) PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

Vse notranje predpise je treba na temelju sprejete tega statuta uskladiti do 31. decembra 1970. Statut tolmači osrednji delavski svet. Statut, kakor tudi drugi notranji predpisi začnejo veljati potem, ko jih sprejme osrednji delavski svet, vendar pa šele po objavi v sredstvih obeščanja podjetja. S tem dnem prenehajo veljati tudi določila statuta in drugih notranjih predpisov, ki so bili dotedaj veljavni.

Osnutek statuta podjetja je bil poslan 18. maja 1970 v razpravo vsem članom delovne skupnosti, delovnim enotam, družbeno-političnim in strokovnim or-

ganizacijam, ki delujejo na območju podjetja ter samoupravnim organom. Predvidoma naj bi osrednji delavski svet razpravljal in sklepal o statutu podjetja na svojem zasedanju koncem junija t. l., potem, ko so bile predložene s strani posameznih enot in organizacij, spreminjevalne oziroma dopolnilne pripombe.

Gornji prispevek vsebuje praktično le povzetek posameznih poglavij osnutka statuta podjetja, zato v tem povzetku ni bilo mogoče podrobneje navesti raznih podrobnosti. Čim bo statut sprejet, bodo člani delovne skupnosti, kakor tudi vse delovne enote o tem z njegovo celotno vsebino seznanjeni.

T. L.

Kadrovske vesti

V času od 1. aprila do 31. maja 1970 ima kadrovski sektor ZP evidentirane naslednje kadrovske spremembe:

DELOVNA ENOTA RUDNI KHRASTNIK**April — sprejeti:**

Jontez Jože-jamski vozač, Zupanc Alojz-jamski kopač, Kranjc Štefan-jamski kopač, Kopar Jože-jamski vozač, Brajar Vlado-jamski;

Maj — sprejeti:

Kranjc Marija-pom. kuharica, Prhne Marja-ključavničar, Škoberne Karel-jamski vozač, Gregorinčič Danilo-zun. delavec, Bevc Branko-jamski vozač;

April — odišli:

Rotar Franc-mizar, upokojen; Hribšek Franc-rud. nadzornik, upokojen; Kranjc Franc-jamski vozač, samovoljna prekinitev; Kolman Milan-jamski vozač, samovoljna prekinitev; Vogrinc Vinko-jamski vozač, sporazumna odpoved; Hrastnik Stane-jamski vozač, sporazumna odpoved; Ulaga Franc-jamski vozač, samovoljna prekinitev; Zupanc Franc-jamski vozač, samovoljna prekinitev; Kastanjevšek Franc-jamski kopač, upokojen; Knez Jože-učni kopač, umrl;

Maj — odišli:

Gašparut Viktor-učni kopač, inv. upokojen; Antlejš Anton-jamski kopač, inv. upokojen; Osredskar Ivan-jamski kopač, upokojen; Pavlič Franc-jamski kopač, upokojen; Kordon Danica-pom. kuharica, po tek pogodbe; Perič Milan-jamski vozač, samovoljna prekinitev; Javoršek Anton-jamski vozač, sporazumna prekinitev; Pešek Peter-jamski kopač, sporazumna prekinitev; Potočnik Janez-jamski vozač, sporazumna prekinitev; Horvat Franc-jamski vozač, v JLA; Lasič Franc-jamski kopač, samovoljna prekinitev; Mlinar Anton-jamski kopač, samovoljna prekinitev; Crnkovič Jože-kov. strugar, sporazumna prekinitev; Gradišnik Oto-jamski kopač, sporazumna prekinitev; Levec Franc-jamski vozač, v JLA; Nikič Ivan-kop. pomočnik, v JLA; Hribar Valentin-jamski vozač, v JLA;

DELOVNA ENOTA RUDNIK TRBOVLJE**April — sprejeti:**

Renko Leopold-opek. delavec, Bremec Berta-opek. delavka, Podlesnik Kristina-opek. delavec, Alauf Ivan-opek. delavec, Metličar Hilda-opek. delavka, Lubej Franc-jamski kopač, Šmid Filip-jamski vozač, Perko Vladimir-jamski vozač, Vajdič Blanka-čistilka;

Maj — sprejeti:

Žalar Hermina-opek. delavka, Milinovič Marija-opek. delavka, Kobal Ignac-opek. delavec, Oblak Justina-opek. delavka, Zarifovič Kemal-opek. delavec, Žibret Štefan-opek. delavec, Borštnar Viktor-opek. delavec, Borovnik Jože-kop. pomočnik, Brumen Franc-jamski kopač, Porle Karel-jamski kopač, Kastelic

Florjan-zun. delavec, Žagar Niko-zun. delavec, Duh Marjan-zun. delavec, Napred Konrad-jamski kopač, Tassy Franc-jamski kopač, Črlenec Božidar-zun. delavec, Prvulecovič Djordje-jamski vozač, Cerinovič Ibro-opek. delavec, Porič Husein-opek. delavec;

April — odišli:

Petaver Milan-upokojen; Nadrah Vili-opek. delavec, odpoved v poskusni dobi s strani podjetja; Avsec Vladimir-opek. delavec, odpoved v poskusni dobi s strani podjetja; Menkovič Mustafa-jamski vozač, sporazumna odpoved; Turnšek Viktor-jamski kopač, samovoljna prekinitev; Keder Mato-jamski vozač, sporazumna odpoved; Cufurovič Mehmed-jamski vozač, samovoljna prekinitev; Lebeničnik Alojz-jamski vozač, umrl; Železnik Mirko-jamski kopač, samovoljna prekinitev; Komlanc Rudolf-jamski kopač, inv. upokojen; Halilovič Abaz-jamski vozač, sporazumna prekinitev; Debič Ibrahim-gradb. delavec, sporazumna prekinitev;

Maj — odišli:

Baš Štefan, jamski kopač, upokojen; Vozelj Ivan-jamski kopač, upokojen; Porle Karel-jamski kopač, inv. upokojen; Djebič Nuriya-jamski vozač, odpoved v poskusni dobi s strani delavca; Klemenčič Janez-jamski kopač, sporazumna prekinitev; Šahinovič Husein-jamski vozač, samovoljna prekinitev; Juričko Zdravko-jamski vozač, sporazumna prekinitev; Abdič Hasan-jamski vozač, samovoljna prekinitev; Šenkiš Stane-jamski kopač, sporazumna prekinitev; Glavan Milan-jamski kopač, sporazumna prekinitev; Tisnikar Jože-jamski kopač, v JLA; Keronja Ernest-jamski kopač, samovoljna prekinitev; Dobravc Milan-jamski vozač, samovoljna prekinitev; Prašnikar Marjan-jamski vozač, samovoljna prekinitev; Gorjup Jože-jamski kopač, v JLA; Mir Anton-zun. delavec, v JLA; Planinc Marjan-jamski vozač, v JLA; Porle Karel-jamski kopač, inv. upokojen; Drnovšek Franc-jamski vozač, v JLA; Nosan Jože-jamski vozač, v JLA; Alič Nežir-jamski kopač, odpoved v poskusni dobi s strani delavca; Avsec Martin-zun. delavec, v JLA; Babič Rudolf-jamski vozač, sporazumna prekinitev; Borštnar Viktor-opek. delavec, odpoved v poskusni dobi s strani delavca; Drobne Vinko-opek. delavec, v JLA; Horvat Jakob-strežnik sesalk, sporazumna prekinitev; Šenkiš Mirko-jamski kopač, sporazumna prekinitev;

DELOVNA ENOTA RUDNIK ZAGORJE**April — sprejeti:**

Lavrič Milan-šofer, Ferme Leopold-jamski vozač, Fazlič Sadih-jamski vozač, Farlič Mehmed-jamski vozač, Juri Marko-zun. delavec, Ključevšek Marjan-jamski vozač, Hiršelj Danijel-jamski vozač, Kamenjaševič Niko-jamski vozač, Rakita Trivun-jamski kopač, Urbanija Anton-avtomehanik;

Maj — sprejeti:

Žerko Stane-jamski vozač, Strajhar Janez-zun. delavec;

April — odšli:

Trebušak Ivan-jamski kopač, upokojen; Knez Egidij-jamski kopač, inv. upokojen; Cukjati Stanko-jamski kopač, upokojen; Hodjič Ahmo-jamski vozač, samovoljna prekinitev; Bubujar Jože-jafski vozač, samovoljna prekinitev; Topčadič Husnija-jamski vozač, samovoljna prekinitev; Hribar Valentin-jamski kopač, upokojen; Juvan Ivan 12-jamski kopač, upokojen; Kurtič Mujo-jamski vozač, samovoljna prekinitev; Dombić Mehmed-jamski vozač, samovoljna prekinitev; Mujkič Izet-jamski vozač, samovoljna prekinitev; Kos Zvone-jamski kopač, inv. upokojen; Bajič Veljko-jamski kopač, samovoljna prekinitev; Ibrič Omer-jamski vozač, samovoljna prekinitev; Karadža Peter-jamski kopač, samovoljna prekinitev; Hrastovec Ivan-jamski vozač, samovoljni prekinitev; Vinkolšek Karel-jamski kopač, samovoljna prekinitev; Ocvirk Ivan-jamski kopač, samovoljna prekinitev;

Maj — odšli:

Ferne Anton-strelec, upokojen; Šum Viktor-kopač, upokojen; Jenko Ivan-kopač, upokojen; Gorišek Stane-kopač, upokojen; Višnikar Ivan-kovač, inv. upokojen; Pavlič Janez-jamski kopač, upokojen; Fazlič Mehmed-jamski vozač, samovoljna prekinitev; Šabanovič Sadif-jamski vozač, samovoljna prekinitev; Sunta Anton-jamski kopač, sporazumna prekinitev; Kolenc Vinko-jamski vozač, samovoljna prekinitev; Babič Peter-jamski vozač, samovoljna prekinitev; Borišek Marjan-jamski kopač, samovoljna prekinitev; Cukjati Jože-kop. pomočnik, samovoljna prekinitev; Brvar Milan-jamski vozač, samovoljna prekinitev; Janež Jože-jamski kopač, upokojen; Hrastovec Anton-jamski vozač, samovoljna prekinitev; Kodra Stanko-jamski vozač, v JLA; Gradič Zvonko-jamski kopač, v JLA; Ferne Alojz-jamski vozač, samovoljna prekinitev; Drobež Marjan-jamski vozač, samovoljna prekinitev; Dariš Drago-zun. delavec, v JLA; Bečić Muhammed-jamski vozač, v JLA; Kotar Janez-jamski vozač, v JLA; Bajda Albin-avtomehaničar, v JLA; Strajhar Jože-učni kopač, v JLA; Pučnik Edo-jamski kopač, v JLA; Imširovič Fikret-jamski vozač, v JLA; Jelič Jovica-jamski kopač, samovoljna prekinitev; Sokolič Ivan-jamski kopač, samovoljna prekinitev;

DELOVNA ENOTA SEPARACIJA**April — sprejeti:**

Grablič Stane-delavec, Lokan Peter-delavec;

Maj — sprejeti:

Gnus Anton-delavec, Zupančič Mirko-delavec, Jekoš Marko-delavec, Čehovin Bogomil-delavec;

April — odšli:

Perko Julij-delavec, sporazumna prekinitev; Rota Ante-delavec, sporazumna prekinitev; Podreberšek Viktor-jamski kopač, sporazumna prekinitev; Dečman Alojz-varilec, samovoljna prekinitev; Lebničnik Alojz vlakovodja, sporazumna prekinitev; Tomšič Emil-strojnič, umrl;

Maj — odšli:

Krafogelj Robert-rud. tehnik, sporazumna prekinitev; Pajk Jože-delavec, v JLA; Bevc Branko-kop. pomočnik, sporazumna prekinitev; Karamarkovič Mile-delavec, sporazumna prekinitev; Božjak Jože-delavec, v JLA; Žibret Franc-delavec, samovoljni prekinitev; Bravec Jože-delavec, v JLA; Kostevc Franc-delavec, v JLA;

DELOVNA ENOTA OSRD**April — sprejeti:**

Janežič Rudolf-jamski vozač, Rama Sadik-kop. pomočnik;

April — odšli:

Napotnik Franc-jamski kopač, samovoljna prekinitev; Pervanič Idriz-jamski vozač, sporazumna prekinitev;

Maj — odšli:

Osmanovič Mile-učni kopač, sporazumna prekinitev; Gaberc Mirko-kopač, sporazumna prekinitev; Bočko Ivan-delavec, v JLA; Rogelj eoJože-jamski kopač, v JLA; Plevčak Jože-avtomehaničar, v JLA;

SKUPNE SLUŽBE UZP, NABAVNI, ESO**April — sprejeti: (ESO)**

Kolander Jože-ključavničar, Kolander Vekoslav-pom. kovinar;

Maj — sprejeti: (UZP)

Kralj Ljudmila-pis. uslužbenka, Žic Dragica-točajka Rab, Beg Djurdjica-čistilka, Španjol Vinko-težak, Čuča-Zentil Anica-pom. kuharica, Pičuljan Milica-pom. kuharica, Čuča-Zentil Nada-pom. kuharica, Fanfandel Zorka-pom. kuharica, Brčon Jože-ekonom Rab, Regancin Ljudmila-dipl. pravnica, Tomaž Matilda-vzgojiteljica;

April — odšli: (UZP)

Pruša Andrej-dipl. pravnik, sporazumna prekinitev; Palčič Rado-vzgojitelj, samovoljna prekinitev-RŠC; Vengust Alojz-elektrikar, sporazumna prekinitev-ESO; Mastnak Miha-elektrikar, upokojen-ESO; Sopotnik Karel-lesni delavec, upokojen-nabavni;

Maj — odšli:

Lavrič Zdravko-strojni tehnik, v JLA-UZP; Hauptman Ivan-pom. ključavničar, sporazumna prekinitev-ESO; Leskovar Robert-ključavničar, v JLA-ESO; Jurkovič Marino-strugar, v JLA-ESO; Kolander Vekoslav-pom. kovinar, v JLA-ESO; Predovnik Ivan-lesni delavec, v JLA-nabavni.

Vladimir Sihur

Zgradili so si igrišča

Po enoletnem delu so 25. maja 1970 imeli bodoči mladi rudarji, ki se šolajo in usposablajo za poklic rudarja-kopača v rudarskem šolskem centru ZPT in prebivajo v domu RSC v Kisovcu, velik in slovesen dan. Mimo dneva mladosti so tega dne svečano izročili namenu kompleks igrišč, katerega so zgradili s prostovoljnim delom, takorekoč sami. To pa je bilo tudi največje darilo zasavske mladine ob dnevu mladosti. Kompleks igrišč zajema igrišče za nogomet, košarko, odbojko in rokomet, v neposredni bližini tega »rudarskega rekreacijskega centra«, kot nekateri imenujejo ta igrišča, pa je tudi strelišče. Vrednost igrišč in prostovoljno opravljenih del je izredno velika.

V slavnostno okrašenem delu naselja Kisovec na Sahtu, kjer stoji dom RSC v Zagorju, so se tega dne snidle skupine bodočih mladih rudarjev, ki so nestrpno pričakovali goste in športne nasprotnike iz RSC Velenje. Prav tako je bila slavnostno okrašena tudi okolica igrišč, kjer smo že od daleč lahko opazili rudarski pozdrav »Srečno«.

Ko so se zbrale tekmovalne ekipe in gostje na delu igrišča, je vodja rudarskega šolskega centra inženir Pavle Kovač v priložnostnem govoru poudaril pomen nove pridobitve za šolo ter podčrtal zlasti prizadevnost bodočih — mladih rudarjev pri delih na teh objektih, nato pa je svečano izročil igrišče svojemu namenu. Slavnostni otvoritvi so mimo gojencev doma RSC, predavateljev na RSC, vzgojnega osebja doma in tekmovalcev RSC Velenje prisostvovali tudi predstavniki družbeno-političnih organizacij iz Zagorja.

Ko je lani dozorela ideja o gradnji igrišč pri Domu RSC v Kisovcu, so gojenci tega Doma z navdušenjem podprli idejo ter se obvezali, da bo vsak opravil vsaj 20 prostovoljnih delovnih ur, če bo potrebno pa še več. Uprava ZPT je materialno podprla akcijo za gradnjo igrišč in delo je steklo. Po grobih računih so bodoči mladi rudarji iz Kisovca opravili na igriščih okoli 4.000 prostovoljnih de-

lovnih ur. Pri skoraj enoletnih delih v gradnji igrišč so se odlikovali zlasti Franc Gerečnik, Marjan Avsenak, Mihael Zupančič, Marjan Grabrijan, Branko Bedenik, Jože Lekše, Jovan Stojčič, Franc Horvat in Zvone Selšek. Ti niso poznali utrujenosti po praktičnem pouku in so bili vedno voljni delati. Pohvaliti moramo vse gojence Doma RSC, ki so marsikatero nedeljo prebili na delu na igriščih z enim samim ciljem — dokončati začetno delo do dneva mladosti.

V okviru dneva mladosti je bilo po slovesni otvoritvi igrišč športno srečanje gojencev RSC ZPT in RSC rudnika Velenje. Gojenci obeh centrov so se pomerili v sedmih športnih panogah. Rezultati posameznih srečanj so bili: nogomet RSC ZPT : RSC RLV 3 : 1; košarka

RSC ZPT : RSC RLV 30 : 59; roko-met RSC ZPT : RSC RLV 17 : 14; namizni tenis RSC ZPT : RSC RLV 0 : 5; sterljanje z zračno puško RSC ZPT : RSC RLV 139 : 189; odbojka RSC ZPT : RSC RLV 0 : 2; srečanje pa je bilo tudi v šahu, v katerem so zmagali gostje.

Zmagovalci v posameznih disciplinah so prejeli pokale in diplome, izrečena pa je bila tudi želja, ki pa bo odvisna od materialnih možnosti, da bi srečanja bodočih mladih rudarjev postala tradicionalna. Tako naj bi bilo naslednje leto športno srečanje v Velenju. Upamo, da bodo prihodnje leto na voljo potrebna sredstva in da bodo bodoči mladi zasavski rudarji lahko gostje RSC Velenje.

Janko Savšek

Jubilejne XX. športne igre gradbincev

V času od 3. do 5. julija letošnjega leta bodo v Trbovljah jubilejne XX. športne igre slovenskih gradbincev — SIG 70, katerih se bo udeležilo okoli 1.500 delavcev-športnikov iz 45 slovenskih gradbenih podjetij in gradbene industrije. Iz Zasavja se bodo iger udeležili delavci — športniki cementarne Trbovlje, Investicijskih birojev Trbovlje, SGP Zasavje Trbovlje, Beton-gradbene industrije iz Zagorje, Industrije gradbenega materiala Zagorje ter SGP Hrastnik iz Hrastnika. Patronat na jubilejnih igriših so prevzeli Investicijski biroji Trbovlje, splošno gradbeno podjetje Zasavje Trbovlje in cementarna Trbovlje. Organizacijski komite jubilejnih XX. SIG-70, vodi ga Karlo Forte-Marko, je že zagotovil prehrano, prenočišča in razvedrilo za vse udeležence SIG-70.

Organizacijski komite SIG-70 je izdal tudi brošuro SIG-70, XX. jubilejne športne igre gradbincev, s seznamom mprijavljenih podjetij in pokroviteljev SIG-70, sestavek predseznatom prijavljenih podjetij in Jožeta Laznika »Ob jubilejnih XX. športnih igrah gradbincev Slovenije«, oris in opis Trbovelj, program, propozicije in natančno izdelan urnik tekmovanj. Pošta pa pripravila za filateliste v času tekmovanja priložnostni spominski žig. Da bi olesnili izgled mesta so organizatorji SIG-70 pritegnili k sodelovanju tudi turistično društvo Trbovlje, vse upravne službe, družbeno-politične organizacije in šole. Za popestritev programa pa so organizatorji pritegnili med drugim k sodelovanju tudi Ljudsko tehniko Slovenije, Zvezo kulturno-prosvetnih organiza-

cij Trbovelj in sekcijo likovnikov Svobode-centre RELNIK, Trbovlje. Pospešeno pa delajo tudi na urejanju vseh športnih objektov v Trbovljah. V času SIG-70 bodo v kinu Zasavje pri Sušniku brezplačno vrteli filme, s prikazovanjem uspehov pri gradnji, v načrtu pa je tudi prikaz sodobne gradnje visokih objektov s pomočjo helikopterja.

In na koncu še podatek o panogah, v katerih bodo tekla tekmovanja: v malem nogometu, odbojki, balinanju, šahu, namiznem tenisu, kegljanju in streljanju z zračno puško. Podjetje, katerega ekipe bodo osvojile največ točk, bo prejelo prehodni pokal RO sindikata gradbenih delavcev Slovenije, drugouvrščeno pokal pokroviteljev SIG-70 in tretjeouvrščeno pokal občinske skupščine Trbovlje. Najboljši posamezniki bodo prejeli zlate, srebrne in bronaste medalje. Tekmovalce bodo moške in ženske ekipe. Letošnje SIG-70 ne le, da bodo jubilejne, pač pa bodo po številu tekmujočih, preskosile vse dosedanje igre.

Janko Savšek

HUMOR

»Forhajer« Nace, je poslal svojega pomagača na čelu po rigl v »holcstrekno«. Dolgo ga ni bilo nazaj, potem pa je le privlekel okrog 2 m dolg kos lesa. »Ja kaj bom pa s tem«, se je dušal Nace, »ja mora biti 4 m dolg«. »Saj je bil« mu je pritrdil pomagač, »pa je bil pretežak, zato sem ga čez pol presekal«.

Glasilo »SREČNO« izdaja
podjetje Zasavski premogovniki —
Trbovlje, Trg revolucije 12.

Izhaja vsaka dva meseca

Glasilo ureja uredniški odbor:
Dobčnik Stane, Jermol Adolf, dipl.
inž. rud., Kantužar Rado, Lapornik
Janko, Lenarčič Tine, Malovrh Me-
tod, dipl. inž. rud., Savšek Janko,
Sotlar Alojz

Odgovorni urednik:

Jermol Adolf, dipl. inž. rud.

Tiska: Papirkonfekcija, obrat Valva-
sorjeva tiskarna, Krško

Naklada: 3000 izvodov.